

UDENRIGSPOLITISK REDEGØRELSE 2017

EM 2017/14

Sagsnr.: 2016 -16012

Journal. nr.: 09.37

Forsidebillede: National Aeronautics and Space Administration (NASA)

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	1
	Del I: Naalakkersuisuts tværgående udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik	4
	(Udenrigsdirektoratet)	4
2	Udenrigsdirektoratets organisation	5
2.1	Udenrigsdirektoratets rådgivende rolle.....	6
2.2	Udenrigsdirektoratet i Nuuk	7
2.3	Grønlands Repræsentation i København	7
2.4	Grønlands Repræsentation i Bruxelles	7
2.5	Grønlands Repræsentation i Washington	8
2.6	Public diplomacy	9
2.7	Deltagelse ved internationale konferencer	10
3	Rigsfællesskabets fælles udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik	12
3.1	Rigmøder.....	12
3.2	Samarbejde med det danske udenrigsministerium	12
3.3	Samarbejde med det danske forsvarsministerium	14
3.4	Kongeriget's Arktiske Strategi.....	14
4	Det Arktiske samarbejde	15
4.1	Arktisk Råd.....	15
4.2	Oprindelige Folks Sekretariat (IPS)	16
4.3	Arbejdsgruppen Vedrørende Bæredygtig Udvikling (SDWG)	16
4.4	Kontinentalsokkelprojektet	16
5	Det Nordiske og Vestnordiske samarbejde	18
5.1	Samarbejdet på ministerniveau	18
5.2	Samarbejdsaktiviteter i 2017	19
5.3	Vestnordisk samarbejde	19
5.4	Vestnordisk Råds Temakonference 2017	20
	Det europæiske samarbejde – EU	21
5.5	Fiskeriaftalen	21
5.6	Fællesdeklarationen	21
5.7	Partnerskabsaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland	22
5.8	Associeringsaftalen (OLT-ordningen).....	23
5.9	Samarbejdet i Oversøiske Lande og Territorier (OLT)	24
5.10	Brexit.....	25
5.11	Programsamarbejder med EU	25
5.12	EU's Arktiske politik.....	25
5.13	Forordning om forbud mod handel med sælprodukter i EU	28
5.14	Kimberley Processens Certificerings Ordning (KPCS)	29

5.15	Øvrige besøg og møder.....	30
6	Samarbejde med USA og Canada	32
6.1	Samarbejdet med USA.....	32
6.2	Samarbejde med Canada	35
7	Samarbejde med Asiatiske og andre lande.....	37
7.1	Samarbejdet med Rusland	37
8	Det globale samarbejde – FN	38
8.1	FN's Menneskerettighedsråd	38
8.2	Ekspertmekanismen for oprindelige folks rettigheder	38
8.3	OPFØLGNING PÅ FN's verdenskonference om oprindelige folk 2014	38
8.4	Eksamination i borgerlige og politiske rettigheder	39
9	Udenrigshandelspolitik.....	40
9.1	Grønland og Den internationale handelsagenda.....	40
9.2	Stærkere forbindelser til nabo- og samhandelslande	41
9.3	Multilaterale Aftaler – World Trade Organization (WTO)	42
10	Klima	43
10.1	Internationalt klima.....	43
11	Formandens Departement (NSN)	45
11.1	Den årlige nytårsreception på repræsentationen i København.....	45
11.2	Borgermøder i Danmark	45
12	Departementet for Sundhed (PN)	46
12.1	Samarbejde mellem sundhedsvæsenet i Island og Grønland	46
12.2	Arjeplog-aftalen	46
12.3	Mærkning af lægemidler i de nordiske lande.....	46
13	Landslægeembedet.....	48
13.1	Nordcan	48
13.2	WHO.....	48
13.3	Nordisk gruppe for helsepersonale	48
13.4	Øvrige aktiviteter	48
14	Departementet for Kommuner, Bygder, Yderdistrikter, Infrastruktur og Boliger (KNIAIN).....	49
15	Departementet for Finanser og Skatter (AAN)	50
15.1	Ny topografisk kortlægning	50
15.2	FN's 17 globale udviklingsmål	50
15.3	Kgl. Anordning af persondatalov	51
15.4	Grunddataprogrammet	51
16	Departementet for Råstoffer (AIN)	52
16.1	Udvikling på råstofområdet	52
16.2	Markedsføring og Data	52

16.3	Multilaterale aktiviteter	53
16.4	Bilaterale aktiviteter.....	53
17	Departementet for Fiskeri og Fangst (APN).....	54
17.1	North Atlantic Fisheries Ministers Conference – NAFMC.....	54
17.2	Nordisk Ministerråd	55
17.3	Forhandlinger om international fiskeriaftale i den arktiske højsø.....	56
17.4	Northwest Atlantic Fisheries Organization – NAFO	57
17.5	North East Atlantic Fisheries Commission – NEAFC	58
17.6	North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO).....	59
17.7	EU-fiskeriprotokol	59
17.8	Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2017 mellem Grønland og Rusland	60
17.9	Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2017 mellem Grønland og Norge	60
17.10	Fiskeriaftale samt Protokol for 2017 mellem Grønland og Færøerne	60
17.11	Fælles Islandsk-Grønlandsk Fiskerikommission	61
17.12	Aftale med Island og Norge om loddebestanden i farvandet mellem Grønland, Island og Norge (Jan Mayen)	61
17.13	North Atlantic Marine Mammal Commission – NAMMCO	61
17.14	Den Internationale Hvalfangstkommission - IWC	62
17.15	Convention on International Trade in Endangered Species - CITES.....	63
17.16	The International Union for Conservation of Nature - IUCN.....	63
17.17	Joint Commission on Narwhal and Beluga – JCNB	63
17.18	Oslo-Konventionen om isbjørne	64
17.19	Joint Commission on Polar Bear - JCPB	64
17.20	International Seaweed Symposium (ISS) 2016 i København, Danmark.....	65
18	Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi (ISNNN).....	66
18.1	18.1 Rammebetingelser	66
18.2	Markedsføring og handelsfremstød	66
18.3	Multilaterale aktiviteter	67
19	Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen (IINIEN)	70
19.1	FNs Børnekonvention: Afrapportering, opfølgning og eksamination (september 2017).....	70
19.2	FNs Konvention om Afskaffelse af alle Former for Diskrimination mod Kvinder (CEDAW)	70
19.3	Vestnordisk socialminister samarbejdsaftale på socialområdet.....	71
19.4	Deltagelse i "Global Dialogue on Gender Equality in the World of Work: Nordic Perspectives"	72
20	Departementet for Natur og Miljø (PAN).....	73
20.1	Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP)	73
20.2	International biodiversitet.....	73
20.2.1	Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD)	73
20.2.2	Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF)	73
20.2.3	Task Force of Arctic Marine Cooperation i regi af Arktisk Råd (TFAMC)	73
20.2.4	FN vedr. beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet udenfor national jurisdiktion (BBNJ – Biodiversity Beyond Areas of National Jurisdiction)	74

20.3	PROTECTION OF THE ARCTIC MARINE ENVIRONMENT – PAME	74
20.4	OSLO-PARIS KONVENTIONEN (OSPAR)	74
21	Departementet for Selvstændighed, Natur, Miljø og Landbrug	75
21.1	Erfaringsudveksling med Færøernes forfatningsarbejde	75
22	Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IKIIN).....	76
22.1	Uddannelse.....	76
22.2	Kultur.....	76
22.3	Forskning	77

1 INDLEDNING

Det forgangne år har i særdeleshed været et be-
givenhedsrigt år med fokus på det udenrigspoliti-
ske arbejde. I løbet af året havde Grønland besøg
af en række højprofileret besøg. I maj 2016 var
Naalakkersuisut sammen med statsministeren
vært for et besøg af EU's Præsident Donald Tusk
og i juni 2016 var Naalakkersuisut sammen med
udenrigsministeren vært for den tidligere ameri-
kanske udenrigsminister John Kerry.

I juni 2016 stemte briterne ved en folkeafstem-
ning for at forlade EU. Den 29. marts 2017 aktive-
rede den Britiske Premierminister Theresa May
Artikel 50 som er EU's skilsmisseakt indskrevet i
Lissabon-traktaten. Idet Artikel 50 er aktiveret,
følger en foreløbig 2-årig forhandlingsproces for
Storbritanniens udtrædelse. Brexit vil påvirke
Grønlands forhold til EU og til Storbritannien sær-
ligt på uddannelses-, veterinær- og fiskeriområ-
det.

Storbritannien er det største marked i verden for
kogte og pillede rejer og ligeledes blandt de stør-
ste på torsk og er et vigtigt afsætningsmarked for
grønlandske fiskerivirksomheders eksport. Grøn-
landske fiskeriprodukter har toldfri adgang til
EU's markeder under vores fiskeriaftale. Dertil
har Grønland i kraft af vores status som Oversøisk
Land og Territorie (OLT), told- og veterinærkon-
trollfri adgang til EU's indre marked. Sådanne
aftaler skal evalueres og vurderes, hvis Grønlands
nuværende handelsadgang til Storbritannien skal
bevares.

For at sikre Grønlands interesser bedst muligt har
Naalakkersuisut den 19. oktober 2016 godkendt
nedsættelse af en ad-hoc tværdepartemental
arbejdsgruppe internt i Selvstyret som arbejder
på at afklare Grønlands konkrete interesser i for-
hold til Brexit. Arbejdet forløber i dialog med
Udenrigsministeriet som skal varetage Grønlands
interesser til EU forhandlingsteamet.

Naalakkersuisut har siden 2014 anmodet Dan-
mark om at se nærmere på miljøforurening samt
mulig radioaktiv forurening fra den nedlagte
amerikanske Camp Century-base – og ikke mindst
på placering af et ansvar for oprydningen af efter-
ladenskaber ved Camp Century.

I februar måned annoncerede den danske rege-
ring at man nu ville igangsætte klima-
undersøgelser og en miljømæssig vurdering af
det efterladte materiale på Camp Century.

Det er positivt at der nu igangsættes undersøgel-
ser om forureningen ved Camp Century og vi er
glade for udviklingen i sagen.

For at sikre Grønlands interesser internationalt er
det vigtigt at Grønland agerer synligt på den in-
ternationale scene. Jeg havde fornøjelsen af at
repræsentere Naalakkersuisut under Arktisk Råds
ministtermøde i Alaska i maj 2017. Her deltog
blandt andre udenrigsministre fra USA, Rusland
og Canada, hvorfor Arktisk Råd er det vigtigste
forum at præsentere Grønlands interesser i. Un-
der mødet vedtog Grønland og de andre en aftale
om videnskabeligt samarbejde. Aftalen tager
vigtige skridt i at sikre en bæredygtig udvikling. Et
videnskabeligt grundlag der skal komme vores
befolkning til gode.

På ministtermødet blev vigtigheden af at fokusere
på den arktiske befolkning fremhævet. Vores
mest fremtrædende opgave i Arktisk er at vi som
folk er med til at lede dialogen om, og udviklin-
gen af, vores region.

I forlængelse af ministtermødet blev der afholdt
bilaterale møder sammen med den danske uden-
rigsminister med hhv. USA's udenrigsminister Rex
Tillerson og Canadas udenrigsminister Chrystia
Freeland, hvor forskellige emner som grænse-
dragninger, kontinentalsokkel og Thule Air Base
blev drøftet. En central del af forsvarsaftalekom-
plekset mellem Grønland og USA er, at sikre

Grønland og det grønlandske samfund det mest mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse. Dette står Naalakkersuisut stadig fast på i forhandlingerne.

I koalitionsaftalen står der, at Grønland skal etablere diplomatiske forbindelser til vores nærmeste nabolande. Under Inatsisartut forårssamling 2017 vedtog Inatsisartut med stort flertal at Naalakkersuisut etablerer en grønlandsk repræsentation på Island. Dette er et vigtigt fremskridt i at sikre det gode samarbejde vi har med Island.

Den kommende repræsentation i Reykjavik vil flugte med Naalakkersuisuts prioriteringer og kunne bidrage til at vedligeholde de eksisterende samarbejder med Island, samt bidrage til at videreudvikle og styrke væsentlige politiske og handelsmæssige forbindelser, hvilket forventes at give samfundsøkonomiske fordele for Grønland.

Island prioriterer samarbejde i Arktis højt, og der er bred politisk konsensus i Island om, at Arktis fortsat er en top prioritet herunder samarbejdet med Grønland. Dette er især kommet til udtryk ved etablering af et islandsk konsulat i Nuuk i 2013. Åbningen af Islands General Konsulat er den første diplomatiske repræsentation i Grønland siden 2. verdenskrig og et væsentligt skridt i udviklingen af det bilaterale samarbejde.

Vi er derfor nået langt i vores bilaterale samarbejde med Island og ved etableringen af en grønlandsk repræsentation i Island vil kunne udleve de mange ønsker der er til samarbejdet.

Grønlands udenrigstjeneste ser løbende på de udfordringer vi står overfor. Vi står overfor spændende men også udfordrende år. Ved at udvikle vores aftaler og kontakter med andre lande, vil udenrigsområdet være med til at sikre Grønlands politiske og økonomiske udvikling.

*Naalakkersuisoq for Selvtændighed, Udenrigs-
liggender og Landbrug Suka K. Frederiksen*

Nuuk, juli 2017

Disposition

I april 2017, besluttede Formanden for Naalakkersuisut at foretage ændringer i Naalakkersuisut medlemmernes ansvarsområder. I den forbindelse blev udenrigsdirektoratet til Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, fremfor et selvstændigt direktorat som hidtil.

I nærværende udgivelse af udenrigspolitisk redegørelse, refereres der til Udenrigsdirektoratet fremfor Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug i betragtning af at redegørelsen reflekterer status over Naalak-

kersuisuts indsats på centrale områder over det sidste år, samt perspektiver for udviklingen i den nærmeste fremtid.

Redegørelse er som i tidligere år delt i to: Del I behandler de centrale emner af udenrigspolitisk karakter, mens Del II omhandler de udenrigspolitiske aspekter af ressortområderne, hvis aktiviteter fortsat i stigende grad påvirkes og defineres af internationaliseringen.

Redaktion afsluttet d. 31. maj 2017.

DEL I: NAALAKKERSUISUTS TVÆRGÅENDE UDENRIGS-,
SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK
(UDENRIGSDIREKTORATET)

2 UDENRIGSDIREKTORATETS ORGANISATION

Udenrigsdirektoratet er ansvarlig for at udvikle, koordinere og forsvare Naalakkersuisuts udenrigspolitiske interesser. Herudover rådgiver Udenrigsdirektoratet Naalakkersuisut i sager om sikkerheds- og forsvarspolitik.

Naalakkersuisuts Repræsentation til EU i Bruxelles hører organisatorisk under Udenrigsdirektoratet. Repræsentationen til EU blev etableret i 1992 for at varetage Grønlands interesser overfor EU efter Grønlands udmeldelse, og i 2014 åbnede en tilsvarende Repræsentation til USA i Washington D.C.. Ansvarsområderne for Repræsentationen i Washington D.C. er i det forløbne år blevet udvidet, idet den nu også formelt er blevet akkrediteret som Repræsentation både til USA og til Canada.

Der har i det forløbne år været grønlandsk deltagelse ved en række internationale møder og konferencer, ligesom Grønland i endnu højere grad end tidligere har været vært for store besøg fra udlandet.

Under Inatsisartut forårssamling 2017 vedtog Inatsisartut med stort flertal at Naalakkersuisut etablerer en grønlandsk repræsentation på Island. Dette er et vigtigt fremskridt i at sikre det gode samarbejde vi har med Island.

Den kommende repræsentation i Reykjavik vil flugte med Naalakkersuisuts prioriteringer og kunne bidrage til at vedligeholde de eksisterende samarbejder med Island, samt bidrage til at videreudvikle og styrke væsentlige politiske og handelsmæssige forbindelser, hvilket forventes at give samfundsøkonomiske fordele for Grønland.

Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug deltog på vegne af Grønland i Arktisk Råds ministermøde i Fairbanks d.

10. maj 2017, hvor de arktiske lande vedtog den tredje bindende aftale i regi af Arktisk Råd.

Naalakkersuisoq Suka K. Frederiksen gav på ministermødet desuden et indlæg, hvor hun understregede vigtigheden af at fokusere på den arktiske befolkning: ”Derfor er det vores mest fremtrædende opgave - vi, der kalder Arktis for vores hjem - at lede dialogen om, og udviklingen af, vores region. Arktisk Råd er det førende forum, hvor repræsentanter for oprindelige folk deltager og det skal vi være stolte af.”

I forlængelse af ministermødet mødtes Naalakkersuisoq Suka K. Frederiksen, sammen med den danske udenrigsminister, Canadas udenrigsminister Chrystia Freeland og USA's udenrigsminister Rex Tillerson, hvor forskellige emner som grænsedragninger, kontinentalsokkel og Thule Air Base blev berørt. Naalakkersuisoq understregede bl.a., at en vigtig del af forsvarsaftalekomplekset mellem Grønland og USA er, at sikre Grønland og det grønlandske samfund det mest mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse.

Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug Suka K. Frederiksen sammen med USA's Udenrigsminister Rex Tillerson.

I det forløbne år, har Udenrigsdirektoratet været placeret under Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanlig-

Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen med USA's forhenværende udenrigsminister John Kerry d. 17. juni 2016

2.1 UDENRIGSDIREKTORATETS RÅDGIVENDE ROLLE

Udenrigsdirektoratet rådgiver og bistår omkring internationale forhold under de forskellige departementers ressortområder efter anmodning fra de respektive departementer. Rådgivningen kan f.eks. vedrøre arbejdsgange i forskellige internationale fora, international jura eller konkret fagligt input til en given sag.

Fra det forløbne år kan følgende større sager fremhæves:

Udenrigsdirektoratet bistod Departementet for Fiskeri og Fangst (APN) i forhandlingerne om en aftale om eventuelt fremtidigt fiskeri i den Arkti-

gender. Denne placering afsluttedes pr. 24. april 2017, med ressortændringen hvor Suka K. Frederiksen blev udpeget som ny Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug.

Udenrigsdirektoratet varetager den overordnede koordinering, kontakt og rådgivning indenfor Naalakkersuisuts udenrigsrelationer. Dog prioriteres arbejdet indenfor visse områder. Udenrigsdirektoratets vigtigste arbejdsområder kan samles i nedenstående overskrifter:

- Arktisk samarbejde
- EU
- FN
- Nordisk samarbejde
- Oprindelige folk
- Bilateralt samarbejde
- Udenrigs- og sikkerhedspolitik
- Udenrigshandelspolitik
- Handels- og eksportfremme
- Territorium og havret
- Protokol

ske Højsø, hvor Udenrigsdirektoratet sammen med APN tidligere har deltaget på embedsmandsniveau. Den konkrete rådgivning bestod af emner omkring den internationale havret samt generel rådgivning om forløb af internationale forhandlinger samt kompetencespørgsmål.

Udenrigsdirektoratet rådgiver løbende Departementet for Natur og Miljø vedrørende visse aspekter af oprindelige folks rettigheder i forbindelse med forberedelserne til forhandlinger om marin biodiversitet i områder udenfor national jurisdiktion, som finder sted i FN-regi.

Øvrige områder af international betydning for Naalakkersuisut, mange hvor afdelingen for udenrigsanliggender og dets repræsentationer også er involveret, er fuldt beskrevet i Del II af denne redegørelse.

2.2 UDENRIGSDIREKTORATET I NUUK

Udenrigsdirektoratet er nu en del af Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug. Udenrigsdirektoratet arbejder for Grønlands interesser og værdier i forhold til vores samarbejdsparter og omverdenen på en måde, der fremmer Naalakkersuisuts målsætninger for det udenrigspolitiske virke. Udenrigsdirektoratet har som målsætning at sikre stabilitet, faglighed og professionalisme i samarbejdet med omverdenen.

Udenrigsdirektoratets arbejde omfatter ikke blot forholdet til andre lande, men også en række nordiske -, vestnordiske - og internationale organisationer og aktører, der påvirker Grønland. Udenrigsdirektoratet samarbejder også tæt med det danske Udenrigsministerium i sager som har Grønlands interesse, for at sikre at Grønland i endnu højere grad deltager i et internationalt samarbejde og bedst muligt kan agere i en globaliseret verden.

Udenrigsdirektoratet varetager koordinering, kontakt og rådgivning indenfor Naalakkersuisuts udenrigsrelationer.

Udenrigsdirektoratet samarbejder ligeledes med den grønlandske repræsentation i København omkring servicering af det diplomatiske korps i København.

Udenrigsdirektoratet har 6 ansatte i Nuuk, 1 i København, 3 i Bruxelles og 2 i Washington D.C.. Derudover er der en deltidsansat til at varetage receptioner i Hans Egedes Hus, og en praktikant i Bruxelles, Washington D.C. og i Nuuk.

2.3 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I KØBENHAVN

Grønlands Repræsentation i København varetager de opgaver for Naalakkersuisut og administrationen, der mest hensigtsmæssigt varetages i

eller fra Danmark. Fællesudgifterne afholdes i henhold til en bevilling under Formandens Departement. Ressourceforbruget vedrørende faglig sagsbehandling for departementer/styrelser i Nuuk afholdes af de ansvarlige departementer/styrelser. Repræsentationens opgaver på udenrigsområdet vedrører især kontakt til det diplomatiske korps, herunder afholdelse af informationsmøder om Grønland. Endvidere varetager nogle af repræsentationens medarbejdere efter nærmere aftale sagsbehandlingsopgaver på udenrigsområdet.

Udenrigsdirektoratet har en sagsbehandler med ansvar for koordinationen af Grønlands deltagelse i det nordiske samarbejde placeret ved Repræsentationen i København. NAP NYT Nordisk udsendes som et led i arbejdet med det nordiske sagsområde i Udenrigsdirektoratet. Udenrigsdirektoratets øvrige medarbejdere som ikke i medfør af Selvstyrets Bekendtgørelse nr. 13 af 12. november 2013 om ansættelse indenfor Grønlands Selvstyres udenrigstjeneste er udstationeret, er placeret ved Selvstyret i Nuuk.

2.4 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES

Repræsentationen har kontor i samme bygning som Danmarks Faste Repræsentation ved den Europæiske Union, Danmarks Ambassade i Belgien og Færøernes Mission til EU. Grønlands Repræsentation i Bruxelles varetager Grønlands interesser og synlighed ved EU's institutioner. Hovedopgaven er at rådgive Naalakkersuisut i relation til Grønlands aftalemæssige relationer til EU. Desuden går en stor del af arbejdet for repræsentationen med at varetage Grønlands medlemskab og varetage Grønlands interesser i de Oversøiske Lande og Territoriers organisation, OCTA (Overseas Countries and Territories Association to the EU).

Personalet på Grønlands Repræsentation består af en repræsentationschef og en specialkonsulent med titel af ambassadesekretær. I 2016 var der udskiftning i personalet på Repræsentationen. I april-maj 2016 tiltrådte en ny repræsentationschef i Bruxelles, mens den nye ambassadesekretær startede i september 2016. Begge udsendte på repræsentationen har diplomatisk status.

Der er ligeledes en lokalansat sekretær på repræsentationen, og siden 2002 har der været ansat en fast praktikant. Praktikantordningen er sådan indrettet, at der hvert halve år ansættes en ny praktikant. Det er et krav, at alle praktikanter skal have bestået bachelorgraden på universitetet og have mulighed for at få meritoverført deres praktikophold på deres kandidatstudie.

Grønlands Repræsentation udsender et nyhedsbrev, "BXLimit", som er en videreudvikling af det tidligere "NAPNYT"-nyhedsbrev. Nyhedsbrevet indeholder korte nyhedsartikler om repræsentationens arbejde, evt. besøg, synligheden i Bruxelles og nyheder om begivenheder i EU med relevans for Grønlands aftaler med EU.

Repræsentationen vil i de kommende år skulle spille en central rolle ift. at påvirke beslutningstagere og gennemføre forhandlinger, herunder midtvejsevalueringer for Grønland, således at fornyelse af Grønlands aftalekompleks med EU - herunder; fiskeriaftalen (som udløber i 2018); den politiske fællesdeklaration imellem EU, Grønland og Danmark; OLT associeringsaftalen samt EU-Grønland partnerskabsaftalen (som alle udløber i 2020) – sikres til størst mulig vinding for Grønland. Det skal dog samtidig bemærkes, at flygtningekrisen i EU samt særligt Brexit, vil få negative økonomiske konsekvenser for EU's samlede budget. Dette kan give et pres på det økonomiske niveau for Grønlands aftaler med EU, idet det meget sikkert vil lægge et større pres på hele EU's samlede budget.

I forhold til de kommende Brexit-forhandlinger, vil Repræsentationen skulle løfte opgaven, sam-

men med Udenrigsdirektoratet, ved at forsøge at sikre, at Grønlands interesser overfor EU's institutioner i de kommende år så vidt muligt ikke lider skade i denne proces. Således vil Repræsentationen sammen med Udenrigsdirektoratet, være opmærksomme på Grønlands interesser i relation til Storbritannien.

Derudover er Arktis til stadighed på vej op på dagsordenen i EU og Bruxelles, og dette er derfor et område, som Repræsentationen skal prioritere i det daglige arbejde.

Besøg af EU-Præsident Donald Tusk 17. – 18. maj, 2016

2.5 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I WASHINGTON

Grønlands Repræsentation i Washington D.C. blev officielt indviet i september 2014. Grønlands Repræsentation i Washington D.C. har ligesom i Bruxelles sine egne lokaler i tilknytning til den danske ambassade.

Indtil udgangen af 2016 blev Repræsentationen bemandet af én udsendt medarbejder. Med ansættelsen af en sagsbehandler fra januar 2017,

voksende Repræsentationen i løbet af 2017 til samme størrelse som Repræsentation i Bruxelles med en repræsentationschef og en ambassade-sekretær. Begge udsendte har diplomatisk status. Desuden vil der i medfør af det danske udenrigsministeriums sagsbehandlertakst blive ansat en sekretær, og der vil fra efteråret 2017 og fremadrettet i Washington D.C. også blive indført en fast praktikantordning ligesom tilfældet er i Bruxelles.

Den arktiske dagsorden i USA gennemgår en stigende interesse og betydning særligt i kraft af USA's formandskab i Arktisk Råd i perioden 2015-2017, og det er i Grønlands interesse at være fast repræsenteret i det nordamerikanske kontinent med henblik på, at udbrede og varetage de grønlandske synspunkter og interesser.

Ikke kun på det politiske plan, men også de kommercielle, økonomiske, kulturelle og forskningsmæssige sektorer er vigtige at opdyrke for at gøre Grønland, og de muligheder der eksisterer i Grønland, synlige overfor amerikanske beslutningstagere og det amerikanske marked.

Repræsentationen i Washington D.C. blev i slutningen af 2015 formelt også akkrediteret til Canada, hvorfor Grønland nu er repræsenteret i begge disse lande.

2.6 PUBLIC DIPLOMACY

Udenrigsdirektoratet har i 2017 videreført aktiviteter, som kan betegnes som Public Diplomacy. Public Diplomacy anvendes primært til at orientere om Grønlands internationale aktiviteter og grønlandske synspunkter i forskellige sager. Public Diplomacy, også kaldet "soft power", har vist sig at være stigende nødvendig i takt med at offentligheden primært orienterer sig, og danner meninger, på baggrund af informationer videregivet på forskellige medier.

Udenrigsdirektoratets Public diplomacy indsats har som udgangspunkt to hovedformål. For det første at øge Grønlands indflydelse gennem påvirkning af interessenter. For det andet har public

diplomacy indsatsen til formål løbende at styrke Grønlands internationale omdømme. Hvorledes Grønland fremstår godt udadtil kan have betydning på bl.a. Grønlands indflydelse internationalt, eksport, turisme og investeringstiltrækning. Udenrigsdirektoratet er derfor opmærksom på vigtigheden af denne opgave, også på tværs af sektorer.

Det kan dog fortsat være en udfordring for Naalakkersuisuts begrænsede administration at trænge igennem med grønlandske synspunkter. Udenrigsdirektoratet har således ikke en decideret kommunikationsmedarbejder, el.lign., som varetager Public Diplomacy. Opgaven supplerer således det traditionelle arbejde for Udenrigsdirektoratets ansatte. Løbende er de ansatte opmærksomme på hvilke aktiviteter og emner der bør belyses.

Udenrigsdirektoratet har en Twitter profil @GreenlandDFA hvor public diplomacy indsatsen i første omgang udføres. Her deles budskaber og billeder enten fra aktiviteter, som Naalakkersuisut med ansvar for udenrigsanliggender, Udenrigsdirektoratet, eller i visse tilfælde andre i Selvstyret, deltager ved.

Twitter-profil for @GreenlandDFA.

Derudover deles relevante informationer fra andre kilder. Repræsentationen i Washington D.C. har etableret den selvstændige Twitter-konti @Greenland in USA&CDA til varetagelse af Grønlands Public Diplomacy indsats i henholdsvis Nordamerika. Det er forventningen at Repræsentationen i Bruxelles ligeledes anvender medier til at styrke indsatsen i Europa.

Foruden Twitter profilen har Udenrigsdirektoratet en underside under Naalakkersuisuts hjemmeside, og anvender nyhedsfunktionen til vigtige nyheder på området. Udenrigsdirektoratet har bl.a. på hjemmesiden Udenrigspolitisk Redegørelse og en Nordisk Redegørelse for alle år, på dansk og grønlandsk og en international håndbog over alle Grønlands internationale aftaler o. lign.

Public Diplomacy udføres desuden ved finansiell støtte til grønlandske aktiviteter, der fremmer Naalakkersuisuts prioriteter på det udenrigspolitiske område. Udenrigsdirektoratet havde således i 2017 et beløb på 419.000 DKK, der bevilliges til rejser, deltagelse ved arrangementer eller konkrete aktiviteter. Således repræsenterer andre aktører Grønlands interesser med støtte fra Udenrigsdirektoratet.

Endeligt har både Grønlands repræsentationer i Bruxelles og Washington, samt Udenrigsdirektoratets kontor i Nuuk, etableret en praktikantordning, hvor studerende lærer om Naalakkersuisuts udenrigspolitiske virke.

Fremadrettet vil Udenrigsdirektoratet prioritere at skabe endnu større synlighed i udlandet, hvor det bl.a. overvejes, såfremt der er tilstrækkelige ressourcer til det, at den Udenrigspolitiske Redegørelse forberedes også på engelsk som opfølgning på Inatsisartuts behandling af den.

2.7 DELTAGELSE VED INTERNATIONALE KONFERENCER

Deltagelse i internationale konferencer er en mulighed for at præsentere Grønland og grøn-

landske prioriteter samt tegne Grønland internationalt. Ikke mindst er det en chance for at skabe opmærksomhed omkring de muligheder der eksisterer i vort land, både som turist, erhvervs- og investeringsdestination samt samarbejdspartner.

Tidligere Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender har i årets løb deltaget ved en række internationale konferencer på vegne af Naalakkersuisut for at fremme Grønlands interesser.

Den 30. november 2016 var daværende Naalakkersuisoq hovedtaler ved Arctic Futures Symposium, som foregik i Bruxelles, Belgien. Symposiet fokuserede dette år på udviklingen af bæredygtige arktiske samfund og fremhævede derudover Arktisk Råds bedrifter i de 20 år Rådet har eksisteret.

Daværende Naalakkersuisoq var ligeledes en af hovedtalerne ved Arctic Circle Forum i Quebec, Canada den 12. december 2016. På forummet deltog ca. 200 repræsentanter fra de arktiske egenes regeringer, forretningsfolk, interesseorganisationer og oprindelige folk. Andre hovedtalere var Quebecs premierminister Philippe Couillard og formand for Arctic Circle, Islands forhenværende præsident, Ólafur Ragnar Grímsson.

Den 27. marts 2017 dannede Washington, D.C., USA rammen om 2017 North American Arctic Regional Leaders' Summit arrangeret af tænketanken The Woodrow Wilson Center. Her deltog daværende Naalakkersuisoq i en paneldebat, for at præsentere Naalakkersuisuts politik og vision for Grønlands udvikling og samarbejdsmuligheder på tværs af regionen.

Endvidere deltog daværende Naalakkersuisoq i ICC's Economic Summit som fandt sted i Anchorage, Alaska den 28.-30. marts 2017. Her præsenterede repræsentanter fra Grønland, Canada og Alaska de erhvervsaktiviteter og vækstinitiativer der er iværksat i de enkelte regioner. På mødet blev man ligeledes enige om at undersøge muligheden for at etablere et International Inuit Business Council for et styrket samarbejde og netværksdannelse på virksomhedsniveau.

3 RIGSFÆLLESSKABETS FÆLLES UDENRIGS-, SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK

3.1 RIGSMØDER

Rigmøderne mellem Danmarks Statsminister, Færøernes Lagmand og formanden for Naalakkersuisut afholdes årligt efter tur i de tre rigsdele. De seneste rigsmøder fandt sted den 29. april 2016 i Grønland og den 12. april 2017 i Danmark. På embedsmandsplan afholdes samtidig separate bilaterale embedsmøder imellem Statsministeriets Departementschef, Departementschefen i Formandens Departement og Departementschefen i Lagmandens kontor.

På de to rigsmøder blev bl.a. internationale fiskeriforvaltningsorganisationer, hvor Grønland og Færøerne er repræsenteret som "Danmark på vegne af Færøerne og Grønland" drøftet, hvor der var enighed om, at dialog og samarbejde mellem Grønland og Færøerne skal styrkes. Færøernes og Grønlands arbejde med forfatning blev desuden drøftet, hvor statsministeren har tilbudt assistance i arbejdet, såfremt dette ønskes.

3.2 SAMARBEJDE MED DET DANSKE UDENRIGSMINISTERIUM

Der er et tæt samarbejde mellem det danske udenrigsministerium og udenrigsdirektoratet. Udenrigsministeriet og udenrigsdirektoratet deltager derudover ofte ved de samme internationale arrangementer, af relevans. Korrespondancen foregår særligt med udenrigsministeriets afdeling for Arktis og Nordamerika (ANA), som koordinerer udenrigssager med relevans for Grønland i udenrigsministeriet.

Udenrigsdirektøren og udenrigsministeriets ledelse har løbende dialog om sikkerheds- og udenrigspolitiske sager af relevans for Grønland. Dette

er primært på overordnet plan i tillæg til den løbende dialog på embedsmandsniveau samt som forberedelse til, og opfølgning på, møder mellem de ansvarlige ministre på hhv. dansk og grønlandsk side.

I 2017 har den danske Udenrigsminister og Naalakkersuisoq med ansvar for Udenrigsanliggender sammen deltaget ved Arktisk Råds ministermøde i Fairbanks. Det forventes ligeledes at den danske Udenrigsminister foretager et officielt besøg i Grønland i anden halvdel af 2017.

Den 30. maj – 02. juni afholdte de udenlandske ambassadører i Danmark deres årlige ambassadørmøde, denne gang i Grønland. Ambassadørerne var således i Nuuk og Ilulissat, hvor bl.a. medlemmer af Naalakkersuisut præsenterede Grønlands nuværende situation og udviklingsmuligheder- og udfordringer, og hvorledes samarbejdet med de danske ambassader kan styrkes yderligere.

Ambassadørerne mødte en lang række vigtige grønlandske aktører da Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug tirsdag den 30. maj var vært for en middag på vegne af Naalakkersuisut.

Administrativt Forum

Udenrigsdirektoratets medarbejdere på Grønlands Repræsentationer i udlandet udstationeres i henhold til aftale mellem Grønlands Selvstyre og det danske udenrigsministerium. Selvstyret beta-

ler til Udenrigsministeriet efter samme regler som de danske ministerier, der har udsendt specialmedarbejdere ved danske ambassader. Taksten er blandt andet afhængig af det lokale pris og lønniveau og fastsættes årligt efter aftale med Udenrigsministeriet. Disse generelle takster er i de senere år steget markant, blandt andet begrundet i behovet for yderligere sikkerhedsforanstaltninger for udsendte medarbejdere på grund den skærpede trusselsituation i mange lande. Aflønning af medarbejdere samt udetillæg sker via Udenrigsministeriet.

Beslutning om åbning af nye grønlandske Repræsentationer sker således også i samarbejde med Udenrigsministeriet, hvor disse generelt placeres i tilknytning til danske ambassader med akkreditering til modtagerlandet via Udenrigsministeriet.

Der afholdes faste årlige møder imellem Udenrigsdirektoratet og det danske udenrigsministerium i Administrativt Forum hvor administrative spørgsmål særligt omkring sagsbehandlertakst, udsendelse og oprettelse og drift af Grønlands Repræsentationer i udlandet drøftes.

Medlemmer af Administrativt Forum er udenrigsdirektøren/afdelingschefen i Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriets centerchef/afdelingschef for Koncernrådgivning og Support (KRS). Møderne afholdes fast skiftevis i Danmark og i Grønland.

Samarbejde med Udenrigsministeriets Borgerservice og den Internationale Operationsstab

Det danske udenrigsministeriums Borgerservice bistår alle danske statsborgere i individuelle problemsituationer opstået under rejse i udlandet, som for eksempel sygdom, dødsfald, fængsling, mistet pas mv.. Dette sker normalt via Kongeriget Danmarks Ambassader, der etablerer kontakt til pårørende, sygehus, advokat, mv.. Det danske udenrigsministerium kan ikke bistå rejsende økonomisk og "hjemrejse på ambassadens regning" er ikke muligt uden garanti for betaling fra familie eller bank.

Det er de danske myndigheder som er fuldt ansvarlige for konsulær bistand også til grønlandere på rejse, og Udenrigsdirektoratet arbejder sammen med Udenrigsministeriets Borgerservice i disse år på i højere grad at medvirke til at informere i Grønland herom.

Der har i de seneste år været løbende dialog med Udenrigsministeriets Borgerservice, som i dag har ca. 30 medarbejdere. I katastrofesituationer sammenkaldes den Internationale Operationsstab (IOS) i København af Udenrigsministeriets Borgerservice med repræsentanter for en række myndigheder, rejsebranchen og forsikringsbranchen for at sikre at den relevante information formidles hurtigt og ensartet. Der er etableret et call-center som pårørende kan kontakte, hvis man har et familiemedlem i et katastrofeområde. Den Internationale Operationsstab består af offentlige myndigheder inklusive Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Forsvarsministeriet, Beredskabsstyrelsen, Politiet samt private aktører herunder repræsentanter for rejse- og forsikringsbranchen.

Som opfølgning på terrorangrebene som fandt sted 22. marts 2016 i Bruxelles, har Selvstyret og Udenrigsministeriet valgt yderligere at formalisere samarbejdet om kriseberedskab. Grønlands Repræsentation i København er i dag fast tilknyttet den Internationale Operative Stab som medlemmer, og al information vedrørende krisesituationer i udlandet formidles af Repræsentation i København til Formandens Departement og Udenrigsdirektoratet i Nuuk. Det er Udenrigsdirektoratet som er ansvarlig for opfølgning, politisk orientering, samt orientering af den grønlandske offentlighed i tæt samarbejde med Tusa-gassiivik i Formandens Departement. Ved krisesituationer formidles nødvendig information 24/7.

3.3 SAMARBEJDE MED DET DANSKE FORSVARSMINISTERIUM

Udenrigsdirektoratet er overordnet ansvarlig for at rådgive Naalakkersuisut vedrørende sikkerheds- og forsvarspolitiske sager af relevans for Grønland. Udenrigsdirektoratet er også ressortmyndighed i forhold til det danske forsvars opgaveløsning i Grønland generelt. Herudover er der mange direkte samarbejdsrelationer imellem grønlandske myndigheder og Forsvarsministeriet, særligt vedrørende beredskab, Search and Rescue, fiskeriovervågning mv. som varetages af Selvstyrets individuelle departementer.

Arktisk Kommando

Der er et tæt samarbejde imellem Udenrigsdirektoratet og Arktisk Kommando i Nuuk. Arktisk Kommando er en værnfælles kommando direkte underlagt Forsvarschefen i Danmark. Arktisk Kommando har kommandoen over alle militære styrker i Grønland og på Færøerne, samt over et mindre støtteelement i Danmark.

Forsvarsministeriet har desuden en forbindelsesofficer placeret ved Thule Air Base.

På centrale lokationer langs Grønlands kyst råder Arktisk Kommando over militære landingsbaner og basefaciliteter til forsvarets fly og slædepatruljen Sirius.

Den primære opgave for Arktisk Kommando er Grønlands og Færøernes forsvar og i fredstid overvågning og suverænitetshævdelse. Løsningen af disse opgaver er en forudsætning for Rigsfællesskabets territoriale krav; både til søs samt i luften og på land. Indenfor rammerne af den militære hovedopgave har Arktisk Kommando desuden ansvaret for en række mere civilt orienterede. F.eks. koordinerer Arktisk Kommando indsatsen, i forbindelse med eftersøgning på havet omkring Grønland som Joint Maritime Rescue Coordination Centre (JMRCC).

Andre opgaver, som Arktisk Kommando koordinerer, er fiskeriinspektionen til søs i Grønland, havmiljøovervågning og assistance til forureningsbekæmpelse samt den praktiske gennemfø-

relse af søopmålingen i Grønland. På vegne af Politimesteren i Grønland udøver Slædepatruljen Sirius politimyndighed i nationalparken i Nord- og Nordøstgrønland, ligesom der ydes hjælp til lokale samfund langs kysten.

Den 27. juni 2016 blev Forsvarsministeriets rapport: om Forsvarsministeriets opgaveløsning i Arktis færdiglavet. For yderligere information henvises til Udenrigspolitisk Redegørelse 2016. Udenrigsdirektoratet følger med i udviklingen af det kommende forsvarsforlig som forventes afsluttet i løbet af 2017.

3.4 KONGERIGETS ARKTISKE STRATEGI

Kongeriget Danmark vedtog i 2011 en fælles arktisk strategi for at styrke Kongerigets position i regionen. Strategien dækker bredt over en lang række områder, og strategiens indledning sammenfatter dens fire overordnede hovedprioriteter; ”I et ligeværdigt samarbejde mellem rigsdelene vil Kongeriget overordnet arbejde for (I) et fredeligt og sikkert Arktis (II) med selv bærende vækst og samfundsmæssig bæredygtighed (III) under respekt for Arktis’ sårbare klima, miljø og natur (VI) i et tæt samarbejde med vore internationale partnere.” Strategien beskriver hvad Kongeriget vil foretage sig operationelt indenfor de forskellige områder. Strategien dækker hele Kongeriget, således også Grønland og Færøerne. Udarbejdelse af Strategien blev ledet af Udenrigsministeriet i Danmark, med inddragelse af Grønlands Selvstyre, Færøernes Landsstyre og de relevante ministerier i Danmark.

Udenrigsministeriet arbejder på en midtvejsevaluering for at se på hvor langt man er nået med de mål, der er blevet sat i strategien. Formålet med evalueringen vil være at gøre en status for hvor man er nået ift. de mål man satte da strategien blev udarbejdet. Evalueringen er ved redaktionstidens ophør ikke afsluttet.

4 DET ARKTISKE SAMARBEJDE

4.1 ARKTISK RÅD

Arktisk Råd er et rådgivende forum bestående af de 8 Arktiske stater; USA, Canada, Island, Norge, Sverige, Finland, Rusland og Kongeriget Danmark, herunder Grønland og Færøerne. Arktisk Råd anses på nuværende tidspunkt som det vigtigste internationale forum for arktiske anliggender.

Derudover har Arktisk Råd en række observatører, som kan observerer Arktisk Råds åbne møder og bidrage til Rådets arbejde gennem arbejdsgrupperne. Ved ministermødet 11. maj 2017 accepteredes yderligere 7 observatører; ICES, the National Geographic Society, Oceana, OSPAR, Schweiz, Vestnordisk Råd og Verdens Meteorologiske Organisation.

Arktisk Råd Ministermøde 2017

Den 11. maj 2017 var USA vært for Arktisk Råds Ministermøde i Fairbanks, Alaska. Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, Suka K. Frederiksen, deltog på vegne af Naalakkersuisut. Naalakkersuisoq deltog i Kongeriget Danmarks delegation. På mødet blev resultaterne i det amerikanske formandskab samt Arktisk Råds Senior Arctic Officials' rapport om de konkrete rapporter og projekter udarbejdet under det amerikanske formandskab præsenteret og godkendt af alle ministre. På mødet gav alle de arktiske stater og permanente deltagere ligeledes et kort indlæg. Kongeriget Danmark havde fordelt indlæg mellem hhv. udenrigsminister Anders Samuelsen, Naalakkersuisoq Suka K. Frederiksen samt Færøernes Udenrigs- og Erhvervsminister, Poul Michelsen.

Naalakkersuisoq fokuserede i sit indlæg på vigtigheden af de oprindelige folk og befolkningerne i Arktis. Med det øgede globale fokus på Arktis er

det væsentligt, at Arktisk Råd husker, at Rådet består alene i medfør af de arktiske landes befolkninger og dette bør være fundamentet for samarbejdet. Retten til udvikling blev også understreget i samarbejdet, hvor Naalakkersuisoq orienterede om at Grønland er opmærksom på ansvaret for at sikre udvikling balanceret med tilpasningen til klimaforandringerne.

Udenrigsministrene underskriver ved hvert ministermøde en politisk deklaration. Deklarationen er ikke juridisk bindende, men forpligter politisk og administrativt indtil næste ministermøde. Grønland deltager i hele forhandlingsprocessen. Deklarationen blev underskrevet af udenrigsministrene for de 8 arktiske stater, herunder Danmarks udenrigsminister, på vegne af Kongeriget Danmark.

Udenrigsministrene for de 8 arktiske stater, samt Grønland og Færøerne underskrev ligeledes en aftale om styrkelse af det internationale arktiske videnskabelige samarbejde. Aftalen sikrer friere bevægelighed for forskere og forskningsudstyr på tværs af den arktiske region. Aftalen er den tredje juridisk bindende aftale, forhandlet under Arktisk Råd.

I margenen af ministermødet mødtes Naalakkersuisoq med den amerikanske udenrigsminister, Rex Tillerson og den canadiske udenrigsminister, Chrystia Freeland. Møderne fandt sted sammen med den danske udenrigsminister. Det primære dagsordenspunkt ved mødet med den amerikanske udenrigsminister var amerikanernes tilstedeværelse ved Pituffik/Thule Air Base. Naalakkersuisoq fremhævede bl.a., at en vigtig del af forsvarsaftalekomplekset mellem Grønland og USA er at sikre Grønland og det grønlandske samfund det mest mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse. På mødet

med den canadiske udenrigsminister blev bl.a. kontinentalsokkelkrav i henhold til FN's havretskonvention, grænsedragninger og Hans Ø drøftet.

Finsk formandskab i Arktisk Råd 2017-2019

USA har haft formandskabet i Arktisk Råd fra 2015 til 11. maj 2017, hvor de særligt har fokuseret på styrkelse af Arktisk Råd, havmiljø, klima samt styrkelse af økonomien og levevilkårene i de arktiske samfund. Finland overtog formandskabet ved Ministermødet d. 11. maj og de 4 prioriteter som er rammerne for de kommende 2 år er: Miljøbeskyttelse, internetforbindelse, meteorologisk samarbejde og uddannelse.

4.2 OPRINDELIGE FOLKS SEKRETARIAT (IPS)

Oprindelige Folks Sekretariat (IPS) understøtter de oprindelige folks repræsentanternes (Permanent Participants) deltagelse i Arktisk Råd. Sekretariatet er placeret under Arktisk Råds sekretariat i Tromsø og finansieres delvis af Danmark.

4.3 ARBEJDSGRUPPEN VEDRØRENDE BÆREDYGTIG UDVIKLING (SDWG)

Grønlands Selvstyre ved Udenrigsdirektoratet varetager Rigsfællesskabets deltagelse i Arbejdsgruppen for Bæredygtig Udvikling (SDWG), som Head of Delegation for Kongeriget. Dette er i forlængelse af Udenrigsdirektoratets varetagelse af Grønlands interesser internationalt ift. oprindelige folks rettigheder, herunder kontakten med de oprindelige folk i Arktis, som er i fokus i SDWG, som omhandler medinddragelse og involvering af de oprindelige Arktiske befolkninger i samfundsudviklingen.

Udenrigsdirektoratet har således en koordinerende og udøvende rolle ift. Kongerigets position

og deltager i de halvårslige SDWG møder mv. SDWG har til formål at fremme bæredygtig udvikling i Arktis bl.a. gennem samarbejde på sundhedsområdet, samt udvikling af redskaber til fælles forståelse af bæredygtig økonomisk, social, kulturel og miljømæssig udvikling i det arktiske område og af arktiske samfund med respekt for oprindelige folks rettigheder.

Under det amerikanske formandskab er der sat fokus på at udvikle en ny strategisk ramme for SDWG, hvor Grønlands Selvstyre på vegne af Kongeriget har været med i strategigruppen og leveret bidrag til strategien med særlig vægt på fortsat fokus på den menneskelige dimension i SDWG, som også er blevet videreført af amerikanerne under deres formandskab, herunder med et projekt med fokus på mental sundhed. Grønland har deltaget i tre forskellige SDWG projekter som co-lead omkring sanitering og spildevand, mental sundhed og et projekt, der handler om ungdom, madkultur og klimaforandringer i Arktis. Under det kommende finske formandskab deltager Grønland i et projekt om miljøpåvirkningsvurderinger i en arktisk kontekst.

Derudover deltager Grønland i ekspertgruppen vedr. sundhed, Arctic Human Health Expert Group (AHHEG) og ekspertgruppen Social, Economic, Cultural Expert Group (SECEG), der bistår arbejdsgruppen med ekspertviden og udarbejdelse af projekter og rapporter vedr. sociale, økonomiske, sundhedsmæssige og kulturelle forhold.

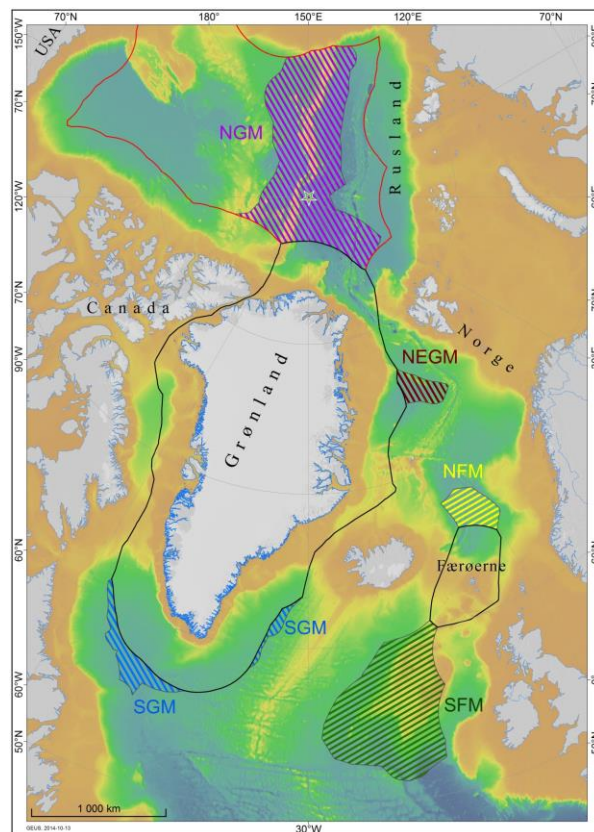
4.4 KONTINENTALSOKKELPROJEKTET

Den danske regering har sammen med henholdsvis Færøernes Landsstyre og Grønlands Selvstyre indgivet i alt 5 delsubmissioner i kontinentalsokkelprojektet, på områder nord og syd for Færøerne (2 krav) samt områder syd, nordøst og nord for Grønland (3 krav).

”Submission” er det videnskabelige datamateriale, som indgives til den såkaldte Sokkelkommission (the Commission on the Limits of the Continental Shelf, ”CLCS”) i henhold til den procedure, der er fastlagt i FN’s Havretskonvention.

Udenrigsdirektoratet varetager sammen med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi, Grønlands deltagelse i dette arbejde. Der var derfor deltagelse fra både Udenrigsdirektoratet samt Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi ved præsentationen af de tre delsubmissioner for Grønland medio august 2016 i FN’s hovedkvarter i New York. Her præsenterede en embedsmandsdelegation fra Grønland og Danmark delsubmissionerne for Sokkelkommissionen, som skal behandle Kongeriget Danmarks krav på udvidet kontinental-sokkel.

En omfattende dokumentation fra en række andre stater afventer allerede behandling af Sokkelkommissionen, og det er derfor vanskeligt at forudsige, hvornår behandlingen af Kongerigets krav går i gang. Selve behandlingen vil kunne vare flere år. Efter behandlingen i Sokkelkommissionen vil det være op til de relevante kyststater med overlappende krav at forhandle afgrænsningsaftaler.

Fem områder uden for 200 sømil, som er relevante for Kongeriget Danmarks krav til forelæggelse for CLCS i form af submissioner: SFM og NFM: områder hhv. syd og nord for Færøerne, SGM, NEGM og NGM: områder hhv. syd, nordøst og nord for Grønland. Stjernen indikerer Nordpolens position.

5 DET NORDISKE OG VESTNORDISKE SAMARBEJDE

På nærværende samling får Inatsisartut forelagt Naalakkersuisuts Nordiske redegørelse for 2017, som går i dybden med de udenrigsrelationer, som Naalakkersuisut håndterer i forbindelse med arbejdet i det nordiske samarbejde. Her er samarbejdet i Nordisk Ministerråd og dets institutioner og samarbejdsorganer centralt for Naalakkersuisuts udenrigspolitik, fordi man her er i direkte dialog med andre lande om de emner, der er på den nordiske dagsorden.

Det er Naalakkersuisuts klare opfattelse, at den grønlandske indsats i det nordiske samarbejde nyder almindelig anerkendelse hos alle parter. Ved de årlige møder i Nordisk Råd – sessionen i oktober – deltager Naalakkersuisut i Nordisk Råds forhandlinger, og formanden for Naalakkersuisut deltager i mødet mellem de nordiske regeringsledere, der finder sted i forbindelse med sessionen.

5.1 SAMARBEJDET PÅ MINISTERNIVEAU

I 2017 er det Norge, der har formandskabet i Nordisk Ministerråd, og man har valgt 3 hovedoverskrifter for programmet. Disse er; Norden i omstilling, Norden i Europa og Norden i Verden.

Norden i omstilling fokuserer på den omstilling, der skal til for at realisere et samfund med et lavt udslip af CO₂. Dette kræver efter norsk opfattelse et tættere samarbejde indenfor uddannelse, forskning og innovation for at udvikle den konkurrencedygtighed, der skal til for at give vækst og velfærd.

Norden i Europa understreger nødvendigheden af de nordiske bidrag til det europæiske samarbejde, således at den positive udvikling indenfor klima, miljø, energi og digitalisering kan styrke det indre marked.

Norden i Verden følger op på tidligere formandskabers initiativer om at markere Norden som en vigtig deltager, i det internationale samarbejde.

På samarbejdsministrenes møde under Nordisk Råds session I København i oktober 2016, fremlagde Færøerne deres ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Island, Grønland og Åland støttede ansøgningen, medens de øvrige nordiske lande var imod med varierende begrundelser.

Det blev fra dansk side anført, at man ikke mente, at et fuldt medlemskab var foreneligt med Grundloven og den færøske fuldmagtslov på udenrigsområdet, men man gav tilsagn om at se på sagen med henblik på at komme tilbage til ministerrådet med nogle forslag til Færøernes yderligere integration i arbejdet indenfor de rammer, som dansk rigslovgivning sætter. Det er forventningen, at et sådant forslag vil foreligge inden Nordisk Råds session i efteråret 2017.

Samarbejdsministrene fra Åland, Grønland og Færøerne holdt i maj 2017 et møde i Torshavn efter færøsk invitation. På mødet bekræftede man samarbejdet mellem parterne i overensstemmelse med aftalen om Nordisk Samarbejdsforum af 2012. Åland og Grønland gentog støtten til de færøske bestræbelser for fuldt ligestillet medlemskab i det nordiske samarbejde.

I november 2016 rettede formanden for den grønlandske delegation i Nordisk Råd og Naalakkersuisoq for Nordisk samarbejde en fælles henvendelse til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, for at få tolkebistand ved deres deltagelse i møder i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Sagerne behandles uafhængigt af hinanden i henholdsvis Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Ved en beslutning i Nordisk Ministerråd i april 2017 blev det afgjort, at Nordisk Ministerråd vil

dække omkostninger ved tolkningen for medlemmer af Naalakkersuisut ved møder i Nordisk Ministerråd, samtidig med at man fra grønlandsk side selv bestemmer, hvem man ønsker som tolk. Ved denne redegørelses afslutning er sagen endnu ikke færdigbehandlet i Nordisk Råd.

Fra højre ses Naalakkersuisoq for Sundhed og Nordisk Samarbejde Agathe Fontain, Færøernes Minister for Erhverv, Udenrigsanliggender herunder Nordisk Samarbejde Poul Michelsen og Ålands Minister for Nordisk Samarbejde Nina Fellman i Torshavn, maj 2017.

5.2 SAMARBEJDSAKTIVITETER I 2017

Naalakkersuisuts Nordiske seminar i februar i år, havde god tilslutning fra politikere og organisationer. På seminaret fremlagde tidligere minister og EU kommissær Poul Nielson, den rapport om samarbejde på arbejdsmarkedsområdet i Norden, som han havde udarbejdet på bestilling fra de nordiske arbejdsmarkedsministre.

I samme måned udkom for første gang en indstiksavis om nordisk samarbejde i AG. Indstiktsavisen var det første resultat af den ekstra informationsindsats om Nordisk samarbejde, som Grønland har efterlyst i de senere år. Nordens institut i Grønland (NAPA) er ansvarlig for informationsaktiviteterne i 2017, på vegne af ministerrådets informationstjeneste Norden i Fokus.

Det nordiske arbejde med at hindre grænsehindrengers opståen og nedlæggelse af eksisterende

grænsehindreng, har i 2016 og 2017 haft særligt fokus på at inddrage arbejdsmarkedets parter. Det har været et ønske fra de nordiske regeringsledere, som kom til udtryk på mødet, der blev afholdt i forbindelse med Nordisk Råds session i 2015. Grønlands repræsentant i Grænsehindrerådet har med bistand fra ministerrådets sekretariat, afholdt møder i august i Grønland med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter. Formålet var at introducere nye internetbaserede løsninger, som organisationernes medlemmer kan benytte sig af for at undgå grænsehindreng, når man samarbejder med eller handler med nordiske partnere.

5.3 VESTNORDISK SAMARBEJDE

Vestnordisk Råd er et parlamentarisk samarbejde mellem Grønland, Færøerne og Island og relaterer sig til samarbejdet i Nordisk Råd. Ligeledes foreligger en samarbejdsaftale mellem Vestnordisk Råd og de vestnordiske regeringer, som skaber en overordnet ramme for samarbejdet.

Vestnordisk Råds årsmøde blev afholdt i dagene 21.-24. august 2016 i Qaqortoq hvor daværende Naalakkersuisoq for Sundhed og Nordisk Samarbejde Doris Jakobsen deltog. På programmet for årets møde var der blandt andet drøftelse af udviklingen i Arktis, fiskeri, kvindernes stilling, turisme og trafik, miljø og klima.

Der er tradition for, at hovedtalen til årsmødet holdes af samarbejdsministeren i det land, hvor årsmødet foregår. Som fungerende samarbejdsminister, holdt daværende Naalakkersuisoq for Sundhed og Nordisk Samarbejde, hovedtale, hvor hun præsenterede rapport om status og fremgang for Vestnordisk Råds rekommandationer i de relevante ministerier og departementer i de vestnordiske lande.

På årsmødet vedtager Vestnordisk Råd rekommandationer, som sidenhen sendes til de natio-

nale parlamenter i Grønland, Island og på Færøerne. Til årsmødet er der kommet to forslag til rekommandationer. Det ene handler om at etablere vestnordiske efterskoler, med det formål, at give unge bedre kendskab til landene i Vestnorden. Det andet forslag omhandler muligheden for at afholde en fælleskonference om den fælles geopolitiske virkelighed, landene står i.

I samarbejde med Nordisk Råd havde man i forlængelse af årsmødet arrangeret en fælleskonference "Bæredygtig regional udvikling i de Arktiske regioner i Norden", samt en kulturaften for borgerne i Qaqortoq.

Vestnordisk Råds årsmøde 2016. Daværende Naalakkersuisoq for Sundhed og Nordisk Samarbejde Doris Jakobsen, holdte mødets hovedtale i sit virke som samarbejdsminister.

5.4 VESTNORDISK RÅDS TEMAKONFERENCE 2017

Vestnordisk Råds Temakonference 2017 med titlen "Kønsspecifikke udfordringer - med særlig fokus på mænds udfordringer" blev afholdt den 25. februar i Tórshavn, Færøerne. Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke deltog og præsenterede grønlandske mænds udfordringer i Grønland i tal på temakonferencen.

På temakonferencen blev også emner som barselsorlov og ligestilling diskuteret.

6 DET EUROPÆISKE SAMARBEJDE – EU

Grønland har siden sin udmeldelse af de europæiske fællesskaber i 1985, indgået i en række aftalemæssige relationer til EU. Derudover er det sket en betydelig udvikling af samarbejdet med EU og en kompetenceudvikling af medarbejdere, både på Grønlands Repræsentation i Bruxelles og i Selvstyrets centraladministration. Samarbejdet har over årene udviklet sig fra et fiskeripartnerskab, til en associering til EU med udenrigspolitiske og programmeringsmæssige fordele, budgetstøtte til uddannelsesområdet og ikke mindst afledte aftaler som følge af et stadig mere udviklet og flerfacetteret partnerskab med EU.

Grønlands aftalemæssige relationer til EU består af:

- En protokol til EU-traktaten om Grønlands udmeldelse af EU
- En rådsbeslutning om de oversøiske lande og territoriers associering til EU herunder adgang til EU-programmer samt toldfrihedsaftale (kumulation) omkring specifikke fiskeprodukter
- En fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende fiskeriprotokol
- En politisk fællesdeklaration
- En rådsbeslutning om partnerskab med fokus på uddannelse
- En deltagelse i EU's Northern Periphery and Arctic Programme

- En rådsbeslutning om deltagelse i EUs Kimberleyproces, om eksport af rådiamanter
- En rådsbeslutning om veterinær kontrol
- Letter of Intent – hensigtserklæring - på råstofområdet

Med et samlet årligt bidrag til landskassen fra EU's institutioner på ca. 320 millioner kr., er EU den største bidragsyder til landskassen, foruden bloktilskuddet fra den danske stat, og derudover en vigtig samarbejdspartner for Grønland. Dette er både i relation til adgangen til EU programmer, og i relationer til øvrige relevante sagsområder, som ikke direkte modtager budgetstøtte. Grønlands inkludering i EU-traktatens Kapitel 4 om OLT-områderne åbner op for en række samarbejds muligheder, herunder toldfrihed, lånemuligheder fra den Europæiske Investeringsbank (EIB), m.fl..

Fællesdeklarationen, der fastlægger alle aftalere relationerne parterne imellem, blev i marts 2015 underskrevet af formanden for Naalakkersuisut, EU-Kommissionens formand og den danske statsminister.

6.1 FISKERIAFTALEN

Grønlands Repræsentation i Bruxelles bistår Departementet for Fiskeri og Fangst (APN) i forbindelse med fiskeriaftalen mellem Grønland og EU, særligt når forhandlingerne foregår i Bruxelles.

6.2 FÆLLESDEKLARATIONEN

Den 19. marts 2015 underskrev formanden for Naalakkersuisut, Kim Kielsen, EU-Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker og daværende statsminister Helle Thorning-Schmidt, fællesde-

klarationen for samarbejde mellem Grønland og Danmark med EU-Kommissionen. Deklarationen har til hensigt at skabe et overordnet overblik over samtlige aftalemæssige forpligtelser som påhviler parterne og nedfælder hensigten om udvikling af samarbejdet. Implementering af fællesdeklarationen kan ses i lyset af EU's udarbejdelse af EU's arktiske politik, som blev offentliggjort i april 2016. Implementering af partnerskabsaftalen og fiskeriaftalen og videre dialog om muligt samarbejde på råstoffer, samt mulige investeringer i Grønland, er ligeledes samarbejdsområder stadfæstet i fællesdeklarationen.

6.3 PARTNERSKABSFTALEN MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG GRØNLAND

Grønland har med rådsbeslutning af den 12. marts 2014 om relationerne mellem EU og Grønland sikret en forholdsvis konstant indtægt fra EU i en 7-årig periode, på op imod 1,6 mia. DKK, mod at skulle afrapportere for og nå de opstillede mål i programmeringsdokumentet.

Programmeringsdokumentet blev godkendt af Europa-Kommissionen i september 2014 efter omfattende høringer mellem Europa-Kommissionen samt Grønlands og Danmarks regeringer.

Uddannelse er blevet valgt som fokusområde for samarbejdet, hvormed man fortsætter med samme fokusområde som programmeringen i 2007-2013. Der vil blive lagt særlig vægt på erhvervsuddannelser og folkeskolen.

Implementering og dermed arbejdet omkring Partnerskabsaftalen vil fortsat blive varetaget af Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i samarbejde med Departementet for Finanser og Skatter samt både Grønlands som Danmarks faste Repræsentation ved den Europæiske Union.

Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen og Europa-Kommissær for internationalt samarbejde og udvikling Neven Mimica mødtes torsdag den 1. juni 2017 hvor de fik lejlighed til at drøfte den aktuelle økonomiske og politiske situation i Grønland, fremtiden for partnerskabsaftalen, og mulighed for udvikling af samarbejdet.

Mødet sluttede af med underskrivelsen af dette års finansielle aftale, som muliggør fortsat udbetaling af midler fra EU til Grønland under partnerskabsaftalen.

Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen og Europa-Kommissær Neven Mimica mødtes og underskrev finansiell aftale for 2017 under Partnerskabsaftalen

Policy dialogmøde om uddannelsesområdet

I starten af februar 2017 blev det årlige policy dialogmøde afholdt i Bruxelles, hvor status vedrørende programmeringsdokumentet blev drøftet. Som noget nyt var der deltagelse af repræsentanter fra Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunea. Det gav Europa-Kommissionen et mere nuanceret og håndgribeligt indtryk af de grønlandske forhold i relation til folkeskolen.

Midtvejsevaluering

Europa-Kommissionen foretager midtvejsevaluering af EU's 8 eksterne finansieringsinstrumenter for 2014-2020, herunder Grønlandsinstrumentet. Midtvejsevalueringerne af EU's Eksterne Finansieringsinstrumenter, herunder Grønlandsinstrumentet, skal indgå som beslutningsgrundlag for EU's kommende overordnede budget.

Grønlandsinstrumentet (Rådets afgørelse 2014/137/EU), som er det instrument, der regulerer forholdet mellem Grønland, Danmark og EU, er unik. Dens fundament er en politisk aftale mellem Grønland, Danmark og EU, som er stadfæstet gennem afgørelse i Rådet for Den Europæiske Union. Formålet er at bevare de nære og varige bånd mellem parterne efter Grønland forlod Det Europæiske Fællesskab og blev forbundet med EU gennem status som Oversøisk land og territorier (OLT) i 1985.

Et udkast til evalueringsrapport om Grønlandsinstrumentet, udarbejdet af en ekstern konsulent på foranledning af Europa-Kommissionen, blev af Europa-Kommissionen sendt i offentlig høring med frist den 3. maj 2017.

Den endelige rapport fra Europa-Kommissionen vil efterfølgende blive udarbejdet med behørig hensyntagen til input og kommentarer fra alle relevante høringsparter, inkl. Grønlands Selvstyre. Rapporten vil bl.a. blive anvendt under forhandlingerne af ny aftale, der skal gælde fra 2020. Forhandlingerne af den nye aftale vil starte i 2018.

Grønlands Repræsentationen i Bruxelles var tovholder i forhold til at indsamle høringssvar hos alle departementerne i Selvstyret og underliggende institutioner og sendte det samlede høringssvar fra Selvstyret til Europa-Kommissionen senest den 3. maj 2017.

6.4 ASSOCIERINGSAFTALEN (OLT-ORDNINGEN)

OLT associeringsaftalen blev vedtaget den 25. november 2013 og dækker perioden 2014-2020 hvori formålet med associeringen mellem EU og de 25 oversøiske lande og territorier, herunder Grønland, er stadfæstet. Associeringen søger at fremme OLT-medlemmernes økonomiske og sociale udvikling og fastholde de nære økonomiske forbindelser mellem OLT og EU som helhed. OLT-medlemmerne har en forfatningsmæssig tilknytning til fire EU medlemslande, Storbritannien, Holland, Frankrig og Danmark. OLT-medlemmerne har typisk vidtrækkende selvstyre og er ikke en del af EU's toldområde eller indre marked og står uden for EU-lovgivningen.

OLT-medlemmerne er ikke udviklingslande, men karakteriseres ved at have en række særlige udfordringer i kraft af meget små økonomier, befolkninger og administrationer og er isoleret geografisk i forhold til EU. OLT-indbyggere regnes som statsborgere i et medlemsland, og er derved EU-statsborgere.

I associeringsaftalen er der fokus på områder af fælles interesse, bl.a. klimaændringer, grøn vækst, biodiversitet, forskning og innovation. På handelsområdet stadfæster aftalen told- og kvotefrihed ved OLT'ernes adgang til det indre marked. Endeligt stadfæster aftalen den Europæiske Udviklingsfonds finansiering af OLT programmer med i alt 2,7 mia. DKK over en 7-årig periode, hvoraf Danmarks bidrag er ca. 50 mio. DKK. Midlerne fra Den Europæiske Udviklingsfond er opdelt i hhv. territoriale og regionale puljer. Grønland er sammen med andre OLT'er ikke støtteberettiget under den territoriale pulje grundet Grønlands BNP niveau. Grønland er dog støtteberettiget i medfør af den regionale puljes tematiske samlet allokering på 120-135 mio. DKK. Det overordnede emne for den tematiske allokering er: "Bæredygtig udnyttelse af naturressourcer" delt i underemnerne "Klimaændringer og reduktion

tion af risiko ved katastrofer” og ”Vedvarende Energi”. Der blev ved hjælp af disse midler afholdt et OLT-Summit om vedvarende energi på ministerniveau i juni 2016 i Bruxelles, hvor Naalakkersuisoq for Natur, Miljø og Justitsområdet deltog.

Grønlandske projekter har mulighed for at optage lån ved den Europæiske Investerings Bank. OLT’erne har en fælles pulje der skal dække perioden 2014-2020, som udgør samlet 750 mio. DKK.

6.5 SAMARBEJDET I OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER (OLT)

De årlige OLT ministermøder fastsætter de politiske rammer for samarbejdet i Associationen for Oversøiske Lande og Territorier (OCTA). Grundet andre forpligtigelser deltog den daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender ikke ved det sidste OLT Ministermøde samt EU-OLT Forum i februar 2017 i Aruba. Det var således Repræsentationschefen, der deltog på vegne af Grønland efter et mandat var givet fra Naalakkersuisut.

Emnerne under OLT-EU Forummet var bl.a. det fremtidige samarbejde mellem OLT’erne og EU, organisatoriske og administrative ændringer i associationen, vedvarende energi samt klimaændringer og OLT’ernes tiltag på området. Repræsentationschefen deltog i paneldebat vedrørende klimaændringer, hvor han særligt understregede behovet for øget vidensindsamling vedrørende tilpasningsstrategier og at det var nødvendigt at støtte forskning inden for klimaændringer.

Grønland betaler årligt et kontingent for at være en del af associeringen. Ved OLT Ministermødet i 2017 blev det fastholdt at Grønland betaler et kontingent på ca. 33.500 DKK i alt.

I forbindelse med sin deltagelse i det årlige Forum for de Oversøiske Lande og Territorier (OLT) og EU mødtes Repræsentationschefen også med Europa-Kommissær for Udvikling og International Samarbejde, Neven Mimica.

Europa-Kommissæren for Udvikling og International Samarbejde, Neven Mimica, er blandt andet ansvarlig for OLT samarbejdet og partnerskabsaftalen med Grønland. Til mødet blev det uformelt aftalt, at Kommissæren skal besøge Grønland i løbet af 2017.

Grønland havde også et trilateralt møde mellem Grønland, Danmark og Europa-Kommissionen. På mødet havde Repræsentationschefen på vegne af Naalakkersuisut mulighed for at drøfte og fremlægge Naalakkersuisuts synspunkter vedr. processen for evaluering af Grønlandsinstrumentet. Hertil blev der orienteret, at Naalakkersuisut skal udarbejde en redegørelse til Inatsisartut om mulighederne for øget samarbejde med EU - efter ønske fra Inatsisartut. Derudover var der en dialog omkring de øvrige sager i EU med relevans for Grønland herunder Brexit, EU’s handelsaftale med Canada (CETA) samt fremtiden for OLT samarbejdet.

OLT-sekretariatet

OLT Sekretariatet var et 3-årigt EU finansieret projekt som løb frem til slut maj 2016, hvorefter

OLT-sekretariatet er blevet afviklet. OCTA-medlemmerne har efterfølgende besluttet, selv at ansætte én fuldtidsansat sekretær, finansieret af OLT-medlemskontingentet, hvilket betyder at sekretariatsfunktionen fortsætter i mindre omfang.

6.6 BREXIT

Det Forenede Kongerige (UK) stemte den 23. juni 2016 for at forlade den Europæiske Union. Premierminister af UK, Theresa May udløste artikel 50 i marts måned 2017. Det betyder formelt, at forhandlingerne mellem UK og EU starter for landets udmeldelse af Unionen. Traktatens artikel 50 blev aktiveret den 29. marts 2017 og giver herefter EU og briterne 2 år til de formelle forhandlinger, hvorefter EU-traktaterne ophører med at gælde for UK, med mindre andet er aftalt. Det vil sige, at hvis det kørte efter Premierminister Mays planer, kunne UK potentielt være ude af EU i midten af 2019. På nuværende tidspunkt er det dog stadig svært at forudse hvordan forhandlingerne kommer til at forløbe, da UK inden redaktionens udgang, afholder parlamentsvalg og derfor tidligst i juni 2017, kan påbegynde forhandlinger med EU.

Grønlands Repræsentation og Udenrigsdirektoratet har holdt møder med de forskellige departementer i Selvstyret for at afdække, hvilke konsekvenser Brexit kan få for Grønland. Selvstyret foretager indsamling af informationer for at have størst mulig overblik over Grønlands snitflader med de britiske øer og mulige konsekvenser ved Brexit.

6.7 PROGRAMSAMARBEJDER MED EU

Grønland har adgang til programmet Northern Periphery and Arctic Programme (NPA) som løber i perioden 2014 – 2020.

Grønlands deltagelse i NPA programmet er med til at give den grønlandske private sektor og offentlige institutioner mulighed for at få støtte til erhvervsudvikling og innovation, ved at indgå i projektpartnerskaber med andre deltagende NPA lande. Projekter kan tage form som udvikling af et konkret produkt- og service-innovation, men også vidensdeling, kompetenceudvikling og indgåelse af fagligt netværk. Det økonomiske og faglige udbytte af programmet skal dermed forstås ud fra den akkumulerede viden Grønlands deltagere opnår gennem samarbejdet indenfor projekterne og ud fra deltagelse i større internationale samarbejder. Grønlands deltagelse i programmet er endvidere vigtigt, da NPA i stigende grad er udmøntningsorgan for EU's arktiske politik.

6.8 EU'S ARKTISKE POLITIK

Den 27. april 2016 vedtog Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant for udenrigs- anliggender og sikkerhedspolitik, et fælles politikforslag om Arktis. Dokumentet er resultatet af en efterspørgsel herom fra Europa-Parlamentet og Rådet, samt en efterfølgende høringsproces. Ansvarlige enheder under Naalakkersuisut har løbende kommenteret på processen samt givet input til indhold, bl.a. i samarbejde med Udenrigsministeriet i Danmark.

I 2014 anmodede Rådet og Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant om at udvikle en mere sammenhængende ramme for EU's foranstaltninger og finansieringsprogrammer i Arktis.

EU's nye integrerede politik om Arktis blev udarbejdet på baggrund af den anmodning. Europa-Kommissionen understreger desuden at der både er mulighed og behov for bæredygtig udvikling i det arktiske område. Europa-Kommissionen mener, at EU kan bidrage til at opfylde det arktiske behov for øget socioøkonomisk modstandsdygtighed og kan bidrage til videnskab, forskning og innovation.

EU besidder betydelige ressourcer, data og forskningskapacitet, som kan dedikeres hertil og den fælles meddelelse omhandler dette.

Meddelelsen påbegyndes med en indledning som beretter om den nuværende situation i Arktis, samt EU's rolle. Herefter er meddelelsen delt op i følgende tre prioritetsområder:

1. Klimaændringer og beskyttelse af det arktiske miljø
2. Bæredygtig udvikling i og omkring Arktis – herunder investeringer indenfor infrastruktur- og tele-/internetkommunikationsprojekter, innovation og forskning
3. Internationalt samarbejde om arktiske spørgsmål

Under alle tre afsnit forklares en problemstilling for det specifikke område som efterfølges af den politiske reaktion.

Reaktionen forklarer systematisk hvordan de anførte problemstillinger i Arktis kan imødekommes i medfør af samarbejde med EU. Meddelelsen afsluttes med konklusioner og næste skridt. Der fokuseres på hvordan forskning, dialog og investeringer gennem primært allerede eksisterende programmer og samarbejdsformer kan imødekomme de udfordringer EU har identificeret. Fokus i meddelelsen er primært på "Det Europæiske Arktis", samt engagement af andre arktiske stater og observatører i Arktisk råd, oprindelige folk, civilsamfund, forskere, virksomheder m.fl.. Der lægges i meddelelsen vægt på internationale fora som Northern Dimension, Barentsrådet, og Arktisk Råd.

Udenrigsministeriet har, i samarbejde med Udenrigsdirektoratet koordineret en umiddelbar reaktion på indholdet. Parterne er positive overfor, at EU er engageret konstruktivt i Arktis, da meddelelsen sætter fokus på mange af Kongeriget Dan-

marks interesser. Det er dog vigtigt, at der fokuseres på områder, hvor EU kan tilføje merværdi, herunder:

- bæredygtig udvikling med respekt for de arktiske befolkningers interesser og rettigheder
- øget erhvervs- og investeringsmuligheder
- videnskab og forskning i det arktiske miljø og klima
- telekommunikation og satellitter som forudsætning for økonomisk udvikling,
- forskning, den stigende aktivitet på havene og i luftrummet, samt bedre internetmuligheder for befolkningerne.

Endeligt, er det vigtigt, at EU engagerer sig konstruktivt, og med respekt for de eksisterende regionale strukturer og arktiske befolkninger, samt at Arktis fastholdes som en region præget af lavspænding.

For at sikre sammenhæng, effektivitet og kontinuitet i EU's politik om Arktis har Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant opfordret Rådet for Den Europæiske Union (EU medlemslandenes regeringer) og Europa-Parlamentet til at tilkendegive deres holdninger til denne fælles meddelelse.

Rådets arbejdsgruppe COEST har således primo maj 2016 haft meddelelsen præsenteret, diskuteret indholdet og udarbejdet en fælles skriftlig reaktion der blev vedtaget af EU medlemslandenes udenrigsministre (FAC – "Foreign Affairs Council" / "Udenrigsrådet").

Arctic Stakeholder Forum

I Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik fælles politik om Arktis er en af de konkrete anbefalinger at etablere et Forum for interessenter i den europæiske del af Arktis – hertil regnes Grønland delvist med. Baggrunden for anbefalingen er, at Europa-Kommissionen og

EU's Fælles Udenrigstjeneste, gennem høringer har konkluderet, at det tyder på, at den europæiske del af Arktis lider af underinvestering. Kommissionen vil derfor oprette et interessentforum med henblik på at styrke samarbejdet og koordineringen mellem de forskellige EU-finansieringsprogrammer. Forummet har til hensigt, at udpege de væsentligste investerings- og forskningsprioriteter for EU-finansiering i Arktis ved samarbejde mellem EU-institutionerne, medlemsstaterne og de regionale og lokale myndigheder.

Grønlands Repræsentation er facilitator for indsamling af input til Arctic Stakeholder Forum, på vegne af Grønland. Repræsentationen har desuden arrangeret et interessentmøde med deltagelse af Kommuneqarfik Sermersooq, Selvstyret, uddannelses- og forskningsinstitutioner samt private aktører med erfaring indenfor samarbejde med EU's finansieringsmuligheder.

I forbindelse med dette, mødtes Repræsentationen med relevante interessenter for at skabe dialog om EU-finansieringsmuligheder og indsamle erfaring fra interessenterne.

Derudover har Repræsentationen udsendt et spørgeskema for at samle input om grønlandske interessenters erfaring vedrørende deltagelse i EU programmer, samt input vedrørende områder i Grønland der mangler investering.

Anerkendelsen af, at der er underinvestering i Arktis, skal ses som et godt tegn for mulig udvikelse af samarbejde mellem Grønland og EU. Der er dog ingen som endnu ved, hvordan de fremtidige forhandlinger vil gå som følge af Brexit, mv.

Europa-Parlamentets resolution om Arktis

Den 16. marts 2017 vedtog Europa-Parlamentet en resolution om en integreret EU politik om Arktis. Den samlede resolution blev vedtaget med 483 stemmer for, 100 stemmer imod og 37 blan-

ke stemmer. Europa-Parlamentets betænkning er en opfølgning på Europa-Kommissionens og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitikks fællesmeddelelse om en integreret EU politik om Arktis.

Det er Europa-Kommissionen og EU's Fælles Udenrigs- og Sikkerhedstjeneste, der præsenterer og fører EU's politikker ud i livet - og her er det fællesmeddelelsen, som danner rammen for EU's politik omkring Arktis. Det er endnu uklart hvilken konkret betydning Europa-Parlamentets betænkning vil have på Europa-Kommissionens og EU's Fælles Udenrigs- og Sikkerhedstjenestens arbejde, idet interne høringsprocesser i Europa-Kommissionen vedrørende resolutionens indhold skal gennemføres. Der vil løbende blive indhentet uformelle vurderinger og formelle meldinger fra Europa-Kommissionen og EU's Fælles Udenrigs- og Sikkerhedstjeneste, af Repræsentationen omkring Europa-Parlamentets resolutions indvirkning på EU's samlede arktiske politik.

Som Europa-Parlamentets resolution endte op med at se ud, bærer det præg af, at der desværre stadig er mange i Europa-Parlamentet, der ikke har kendskab til forholdene i Arktis. Yderligere har de ikke indgående kendskab til det faktum, at der eksisterer legitime demokratiske styreformere i Arktis, selvom der i resolutionen henvises til de arktiske stater og befolkningers suverænitet og jurisdiktion.

Europa-Parlamentets betænkning om Arktis, er ikke juridisk bindende. Det er landene i Arktis, herunder Grønland, der har den legitime demokratiske ret til at træffe sådanne beslutninger inden for egne territorier.

I november 2016 mødtes forhenværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender med de to hovedforfattere (rapportører) til resolutionen, Medlem

af Europa-Parlamentet Sirpa Piettikainen (Finland) og Medlem af Europa-Parlamentet Urmas Paet (Estland), og fremførte grønlandske synspunkter. Repræsentationen har også løbende været aktiv med hensyn til at udføre lobbyvirksomhed for grønlandske interesser i relation til Europa-Parlamentets resolution om Arktis.

Der er en række direkte Grønlands-interessante afsnit i Europa-Parlamentets resolution, eksempelvis anderkendes Ilulissat Deklarationen og Grønland-EU-aftalerne, hvilket er vigtigt at notere sig i denne tid, hvor EU's Grønlandsinstrument (partnerskabsaftalen) er under evaluering. Desuden fremhæves forholdet om de militære efterladenskaber i Grønland, Camp Century, som et konkret eksempel. Det er positivt, at der er stor fokus på oprindelige folks rettigheder, forskning i Arktis, FN's Havretskonvention, udvikling af infrastrukturen i Arktis, samt nødvendigheden med balance mellem bæredygtig udvikling og miljøbeskyttelse.

Derved er det både en resolution, som kan give udfordringer og politisk pres for Grønland (herunder for at frede havområder) på en række områder i fremtiden, men som også indeholder gode elementer, der viser, at Europa-Parlamentet har bevæget sig en smule mod større forståelse af Arktis.

EU-Arktisk High Level Event

Naalakkersuisoq talte den 15. juni 2017 ved et højniveau event om Arktisk samarbejde arrangeret af Europa Kommissionen og Finland. I sin tale bød Naalakkersuisoq velkommen til et forstærket samarbejde med EU.

Budskabet blev godt modtaget og behovet for inddragelse af den lokale befolkning blev flere gange gentaget.

Grundet den nuværende sikkerhedspolitiske situation med Rusland blev sikkerheden i Arktis lige-

ledes drøftet. Der blev sat spørgsmålstejn ved Ruslands rolle i det arktiske samarbejde. Talerne var dog enige om, at det arktiske samarbejde er et fredeligt samarbejde. Der bør derfor fokusere på uddannelse, infrastruktur og generelt sikre lighed, stabilitet og udvikling i regionen.

I talerne blev Arktisk Råd flere gange nævnt som et godt eksempel for sådan et samarbejde, der ligeledes inkluderer de oprindelige folks repræsentanter i Arktis. Grønland deltager aktivt i Arktis Råd og Naalakkersuisoq er enig i vigtigheden af dette forum.

Europa Kommissionen og den Fælles Udenrigstjenestes udgav i 2016 en fælles meddelelse vedrørende "En integreret EU-politik for Arktis". High level eventet er en opfølgning på meddelelsen og en forløber for EU's Arctic Stakeholder Forum, som fandt sted d. 16. juni 2017 ligeledes i Oulu, Finland.

Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanklædning og Landbrug, Suka K. Frederiksen, deltog i et højniveau event om Arktisk samarbejde arrangeret af Europa Kommissionen og Finland den 15. juni 2017.

6.9 FORORDNING OM FORBUD MOD HANDEL MED SÆLPRODUKTER I EU

Europa-Kommissionen fremsatte ved skrivelsen "COM(2012) 45 Final" af 6. februar 2015, sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af forordning (EF) nr. 1007/2009 om handel med sælprodukter. Forslaget blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet, med flertal efter almindelig lovgivningsprocedure den 1. oktober 2015, efter et halvt års intensivt admini-

strativt og politisk forsøg på at gøre revideringen så lidt skadelig for Grønland som muligt.

Sælforordningen, som oprindeligt blev vedtaget i 2009, forbyder handel med sælprodukter af hensyn til europæiske borgeres bekymringer ved sælfangst. Import og handel med bl.a. sælprodukter fra Inuitsamfund er dog fortsat undtaget.

I EU er der ikke forbrugertillid til lovligheden af Inuit-sælprodukter og netop det forhold er en af årsagerne til den stramning der blev vedtaget den 6. oktober 2015, da EU vedtog forordning 2015/1775, herunder artikel 5a om informationspligten.

Kommissionen ønskede med den reviderede forordning at bringe EU's lovgivning i overensstemmelse med WTO-afgørelsen fra 2014, og dermed opfylde EU's og medlemsstaternes internationale forpligtelser.

Grønlands Repræsentation modtager fortsat besøg fra forskellige delegationer fra Grønland hvor sæl-forordningen er i fokus. Senest var Folketingets Grønlandsudvalg og Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg samt Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget i Bruxelles, hvor sæl-forordningen var i særlig fokus (se mere i afsnit 5.11 – *Øvrige besøg og møder*).

Sælskind og Quick Response kode (QR Kode – "hurtig reaktion kode")

Fur Europe har sammen med Great Greenland udviklet på et nyt informationsforslag i relation til salg og eksport af skind, hvor QR koder kan hjælpe til med at fjerne usikkerhed omkring lovligheden af sælskind af sæler fanget af Inuitfangere. Initiativet kan være med til at hjælpe eventuelle toldmyndigheder og kunden ude i butikkerne, i eventuelle tvivlstilfælde om lovligheden af Inuitfangede skindprodukter. Naalakkersuisut bakker op om dette initiativ, hvor QR koder benyttes. Departementet for Fiskeri og Fangst og Grønlands

Repræsentation i Bruxelles har givet delbidrag til forslaget, hvorefter der er god grund til at håbe på, at en tættere dialog om initiativet med Europa-Kommissionen vil forsøges startet op. Selvstyret har i den proces også været i kontakt med Udenrigsministeriet, som har givet konstruktive input.

6.10 KIMBERLEY PROCESSENS CERTIFICERINGS ORDNING (KPCS)

Kimberley-processen er et internationalt samarbejde mellem stater, diamantindustrien samt NGO'er, og har til formål at standse handlen med konflikt diamanter. Kimberley samarbejdet varetages af afdelingen med ansvaret for erhverv i Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi.

Grønland har siden 2008 undersøgt mulighederne for at blive omfattet af Kimberley Processen og Kimberley Processens Certificerings Ordning gennem EU's deltagelse.

Rådet vedtog den 20. februar 2014 beslutning med henblik på at gøre det muligt for Grønland at deltage i Kimberley-processens certificeringsordning.

Rådets beslutning gør det muligt for Grønland at deltage i Kimberley-processens certificeringsordning for uslebne diamanter, gennem et samarbejde med EU.

Ordningen forudsætter at al import og eksport af uslebne diamanter bliver kontrolleret og for eksportens vedkommende, certificeret af EU-myndigheder i henhold til bestemmelserne i EU forordningen om international handel med uslebne diamanter.

EU fulgte Rådets beslutning op med en ændring af forordning 2368/2002, der fastsætter at Grønland deltager i Kimberley Processens Certificerings Ordning gennem EU. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi, har implementeret regelsættet i Grønland, bl.a. gennem udstedelse af en bekendtgørelse.

6.11 ØVRIGE BESØG OG MØDER

Grønlands Repræsentation i Bruxelles har bl.a. til opgave at bistå Naalakkersuisut, Inatsisartut og andre relevante enheder ved evt. besøg i Bruxelles. Formålet med møderne er, at både de grønlandske og europæiske interessenter får indsigt i eksisterende og mulige samarbejdsområder og bliver opdateret på vigtige sagsområder. Grønlands Repræsentationen modtog således en række besøg i perioden, hvoraf nogle var politiske delegationer.

Som tidligere nævnt, deltog Naalakkersuisoq for Natur, Miljø og Justitsområdet i OLT-Summit om vedvarende energi på ministerniveau i juni 2016 i Bruxelles. Deltagelsen gav anledning til at oplyse om grønlandske udviklinger og prioriteringer for vedvarende energi, og samtidig få inspiration og indblik i andre OLT'ers måder at udvikle vedvarende energikapaciteten i egne lande.

Arctic Futures Symposium

Daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender deltog ved Arctic Futures Symposium den 30. november i Bruxelles, hvor medlemmet af Naalakkersuisut var hovedtaleren under konferencen.

Titlen på dette års Arctic Futures Symposium var 'Styrkelse af bæredygtige samfund'. Formålet var at samle arktiske interessenter og EU interessenter for at udveksle synspunkter om EU's aktuelle fælles meddelelse om en integreret arktiske politik. Symposiet gav også anledning til at diskutere, hvilken betydning EU har og kan have for, at der kan opnås bæredygtig udvikling i Arktis.

Forhenværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender gav budskabet om, at der lever folk i Arktisk med ret til udvikling, samt at vi der lever i

Arktis selv har en stor interesse i, at udviklingen i Grønland sker på bæredygtig vis. Derudover handlede talen om, at initiativer henimod fredning af store havområder i Arktis (de såkaldte Marine Protected Areas, MPA), ikke er vejen frem i Arktis, hvor befolkningerne har behov for at udvikle nye indtægtskilder.

Under besøget, mødtes forhenværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender også med NATO's Generalsekretær, Jens Stoltenberg. Det gav mulighed for Naalakkersuisoq at oplyse om Camp Century-sagen, om udviklinger i Arktis, potentialer i Grønland, og om selvstændighedsarbejdet i Grønland.

Folketingets Grønlandsudvalget og Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg samt Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget i Bruxelles

Den 20. marts 2017 mødtes en delegation bestående af repræsentanter fra Folketingets Grønlandsudvalg, Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg, og Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget med repræsentanter fra forskellige EU institutioner og relevante interessenter, der arbejder med grønlandske og arktiske interesser.

Delegationen kom stort set ind på alle grønlandsrelaterede emner, hvor de store emner især var EU's forbud mod sælprodukter og dertilhørende

informationskampagne om inuit-undtagelsen, nyt initiativ med QR kode til inuit sælprodukter, midtvejsevalueringen af Grønlandsinstrumentet og Europa-Parlamentets netop vedtagne betænkning om Arktis. Det var især udfordringer mht. eksport af sælprodukter til EU, der blev fremhævet fra de danske og grønlandske parlamentarikere og de var også meget interesserede i at høre om de seneste emner i EU-regi.

Delegationen mødte bl.a. Kommissær Neven Mimica, der er øverste ansvarlig for bl.a. partnerskabsaftalen mellem Grønland og EU samt OLT-forordningen. Kommissær Mimica fremhævede, at han vil arbejde for en forlængelse af partnerskabsaftalen og gerne udvide samarbejdet til andre relevante områder. Dertil udtrykte Kommissæren også stor interesse i at besøge Grønland for at se de grønlandske forhold. Han skulle have besøgt Grønland i 2016, men kunne ikke tage af sted pga. den britiske folkeafstemning om Brexit.

Delegationen mødte også repræsentanter fra Kommissær Karmenu Vella's kabinet, til en dialog om EU's forbud mod sælprodukter og inuit-undtagelsen. Dertil havde delegationen også haft møde med NGO'en Fur Europe, som gav en præsentation om udviklingen hvad angår eksporten af sælprodukter samt deres og Great Greenlands informationsordning med en QR kode på inuit sælprodukter. Derudover havde delegationen frokost med medlem af Europa-Parlamentet Anders Vistisen fra Dansk Folkeparti, der udtrykte stor interesse og gav yderligere idéer til samarbejde om arktiske og grønlandske interesser. Dagen sluttede af med et møde med repræsentanter fra EU's Fællesudenrigs og Sikkerhedstjeneste.

For at fastholde interessen for Grønland i EU-systemet og blandt EU's medlemslande, arbejder Repræsentationen i Bruxelles for at sikre besøg på højt niveau til Grønland. Kommissær for Internationalt samarbejde og Udvikling, Neven Mimica, besøgte Grønland den. 1-2 juni 2017.

Europa Kommissær Neven Mimica besøgte Nuuk og Ilulissat den 1.-2. juni 2017.

I maj 2016, besøgte Præsidenten for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, Grønland sammen med statsminister Lars Løkke Rasmussen og Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen, som værter. Emnerne på dagsordenen var klimaforandringerne, EU's Arktiske politik, EU's sælforordning og udviklingsmulighederne i Grønland. Partnerskabet mellem Grønland og EU var også en del af samtalerne under besøget, og er i øvrigt en vigtig grundlæggende baggrund for, at sådanne højprofilerede EU-besøg kommer i stand, hvor Naalakkersuisut får mulighed for at udveksle synspunkter med EU's toppolitikere.

I de kommende år bør der således yderligere sikres besøg til Grønland af ministre fra medlemsstaterne, af medlemsstaternes COREPER ambassadører i Bruxelles og for udvalgte Europaparlamentarikere. Det er af meget høj prioritet, at Grønlands Repræsentation får disse besøg i stand, idet de kommende 7-årige budgetforhandlinger om partnerskabsbudgetstøtten forventes at blive endog meget vanskelige for Grønland. Det bliver yderligere tilfældet, såfremt Brexit-forhandlingerne kommer til at betyde et mindsket samlet budget for EU-institutionerne.

7 SAMARBEJDE MED USA OG CANADA

Som en del af det nordamerikanske kontinent er et forhold mellem Grønland og USA og Canada naturligt. Forholdet til USA har i tidernes løb primært været i form af amerikanernes militære tilstedeværelse i Grønland. Forsvarsaftalen af 1951 erstattede således aftalen mellem Danmark og USA fra 9. april 1941 omkring samme.

Forsvarsaftalen af 1951 blev senest revideret i 2004 med Igaliku-aftalen og Grønland blev med revisionen inddraget i forholdet mellem USA og Rigsfællesskabet, hvor samarbejdet i dag udmøntes via den dansk-grønlandsk-amerikanske Joint Committee. Igaliku-aftalen består af tre-aftaler:

1. En aftale om modernisering af forsvarsaftalen af 1951
2. En fælles erklæring om samarbejde vedrørende miljøforhold på Pituffik
3. En aftale om teknisk-økonomisk samarbejde (Joint Committee-samarbejdet)

Grønlands Repræsentation i Washington, D.C. skal bidrage til at udvikle og skabe væsentlige politiske og handelsmæssige forbindelser til USA og Canada.

Via Joint Committee forholdet har man etableret en dialog med amerikanerne, men for at fremme reelle og konkrete samarbejder, har der tidligere manglet et opsøgende og direkte led i forholdet til USA. Repræsentation i Washington, D.C. er med til at etablere et bredere forhold til både USA og Canada og derved etablere konkrete netværk omkring politiske, handels-, uddannelsesmæssige gensidige fordele.

7.1 SAMARBEJDET MED USA

Der er sket meget siden Igaliku-aftalen blev indgået i 2004. Grønland og omverdenen har set markante ændringer og udviklinger, som i sidste ende har en betydelig indflydelse på Grønlands forhold til USA. Selvstyret er blevet indført i 2009, og efterfølgende er ansvaret for råstofområdet blevet hjemtaget. Dertil er der de sidste 10 år produceret enorme mængder af viden omkring klimaændringerne, som har fanget den globale opmærksomhed omkring Arktis og dermed også Grønland. Med isens smeltning er der skabt øget aktivitet i forhold til skibstrafik, turisme, og ikke mindst interesse for efterforskning af mineraler. Ligesom der løbende indgås substantielle aftaler mellem de Arktiske stater om fiskeri, Search and Rescue og olieefterforskning. I løbet af meget få år er overlap mellem de grønlandske og amerikanske interessefelter steget markant.

Dertil deler USA og Grønland mange grundlæggende elementer såsom: samme kontinent, en fælles inuit-identitet i Alaska og Grønland, de samme vestlige værdier som politisk demokrati med videre.

Det tætte og direkte samarbejde med USA, som kan skabes via en repræsentations arbejde, er særligt relevant for områder der er fuldt hjemtaget, som f.eks. råstofområdet. I en fremtid hvor der brydes og eksporteres uran og sjældne jordarter er det afgørende af indlysende grunde, at dialogen ikke foregår via Danmark, men sammen med Danmark.

Sikkerhed og tillid er en væsentlig faktor i at tiltrække nordamerikanske investorer inden for råstofverdenen. Investorer skal have sikkerhed for at få afkast på deres investeringer. Dertil skal investorer have tillid til regeringen samt den poli-

tiske stabilitet i det land de opererer i. Det er i den sammenhæng, vigtigt at Grønland kan promovere sig som et velfungerende og stabilt demokrati med en sund økonomi. En forudsætning for at mulige investorer kan få nem og hurtig bekræftelse på dette er at der er direkte forbindelse mellem de to lande.

På sigt, er det også et håb, at der kan skabes et samarbejde med USA i fremtiden som er ligeså bredt og økonomisk betydningsfuldt for Grønland, som med EU i dag.

Grønlandske varer har i dag toldfri adgang til EU, og Grønland modtager årligt omkring 320 mio. kr. fra EU, henholdsvis for salg af fiskerettigheder og i støtte til udvikling af uddannelsessektoren. I lyset af den geografiske placering af Grønland, Grønlands bidrag til forsvaret af det Nordamerikanske kontinent, og placeringen af den amerikanske luftbase Thule, betragtes det som besynderligt at det økonomiske forhold ikke er bedre udviklet. Amerikanske investeringer i infrastruktur og øget samarbejde omkring beredskab er områder som kan imødeses.

Udenrigsdirektoratet vil i de kommende år sammen med Grønlands Repræsentation i Washington D.C. have særligt fokus på udvikling af følgende områder:

- Etablering af fast netværk mellem erhvervsinteresser (á la Norddanmarks EU-kontor)
- Repræsentationen vil skulle fungere som et servicecenter for grønlandske virksomheder, offentlige og private, der vil ind i USA med projekter, idéer og forretninger
- Etablering af flere aftaler omkring studiepladser og forskningsaftaler
- Forhandling af udvekslingsaftaler mellem uddannelsesinstitutioner i Grønland og USA

- Etablering af særskilte uddannelsesprogramaftaler såsom "Washington Semester Program"
- Etablering af praktikpladsordninger med specifikke og relevante virksomheder i USA
- Genetablering af samarbejdsaftale med USA's National Science Foundation

Herudover vil Udenrigsdirektoratet ved Repræsentationen i Washington D.C. søge at afdække yderligere muligheder for at Grønland fuldt ud som land kan deltage i andre Nordamerikanske og Panamerikanske politiske, økonomiske, kulturelle og sportslige rammer og begivenheder.

Gode eksempler på områder hvor dette allerede er tilfældet er Arctic Winter Games som i 2016 blev afholdt i Nuuk, med deltagelse fra det meste af Arktis inklusive både Canada og Alaska, og Panamericano Handball Federation, hvor Grønlands Håndbold Forbund deltager.

Grønlands Håndbold Forbund arbejder aktivt på at Grønland i 2018 skal være vært for det næste Panamericano Handball mesterskab. Det vil være et stort arrangement med betydelig eksponering i Nord- og Sydamerika såfremt det lykkes.

I slutningen af august 2016 foretog Inatsisartut Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske udvalg og forhenværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender en orienteringsrejse til Washington, D.C. og Colorado Springs, med henblik på at fremme de grønlandske synspunkter omkring den amerikanske militære tilstedeværelse og for at blive briefet omkring den sikkerhedspolitiske situation i Arktis. Delegationen holdt møder med State Department, tænke tanken Center for American Progress og et af de Alaska Native Corporations såvel som med Northcom og Air Force Space Command, som er de to kommandoenheder som

er hovedkvarter for blandt andet Thule basen og dens aktiviteter.

Både Joint Committee og Permanent Committee samarbejdet har været sat på stand-by pga. af de verserende forhandlinger om servicekontrakten på Pituffik.

Der har dog været et politisk ønske om at genaktivere møderne i Permanent Committee, Såfremt de skal genaktiveres kræver det, at alle parter er helt klar over mandatet ift. de nuværende forhandlinger og hvad der rent faktisk kan drøftes i kommende Permanent Committee møder, det vil sige klare afgrænsninger på de forskellige forhandlingsemner, og at man fra Kongeriget side ikke anser en evt. genaktivering for en "normalisering" af forholdet, for så vidt angår sikring af Grønlands samfundsmæssige gevinster af Base Maintenance kontrakten, og at dette fortsat bliver prioriteret separat i forhandlingerne.

Joint Committee

Joint Committee som er aftalt i Igaliku-aftalen af 2004 har til opgave at styrke samarbejdet mellem Grønland og USA således, at Grønland opnår en merværdi ved amerikanernes tilstedeværelse i landet. Dette skal sikre at relationerne mellem Grønland og USA ikke alene er baseret på den militære tilstedeværelse.

Det sidste møde i Joint Committee blev afholdt 7. oktober 2014 i Washington, D.C., hvor USA som formandskab var vært. Delegationerne var ledet af den amerikanske Ambassadør Rufus Gifford, Grønlands Repræsentationschef i Washington, D.C. Inuuteq Holm Olsen samt den daværende danske politiske direktør Ambassadør Kim Jørgensen.

Formandskabet i Joint Committee går på skift imellem de tre lande.

Samarbejdet i Joint Committee foregår i fire overordnede spor: sprog, uddannelse, forskning

samt handel og økonomisk udvikling. Samarbejdet indenfor disse emner er organiseret omkring tre arbejdsgrupper:

- Arbejdsgruppen for uddannelse og sprog, hvor hvert land har et medlem i arbejdsgruppen. Grønland har det faste formandskab i gruppen.
- Arbejdsgruppen for forskning, hvor Grønland har et medlem ved Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.
- Arbejdsgruppen for økonomi, hvor Grønland er repræsenteret ved Udenrigsdirektoratet og Repræsentationen i Washington, D.C.

Årsmødet i Joint Committee skulle normalt være blevet afholdt i efteråret 2015 i Danmark, men der har ikke været indkaldt til møde i Joint Committee siden oktober 2014 på grund af de verserende retssager og forhandlinger om Thule Air Base servicekontraktudbuddet.

Det forventes at samarbejdet i Joint Committee genoptages så snart der er fundet en tilfredsstillende løsning på hvad der fremadrettet kommer til at ske med servicekontrakten.

Permanent Committee

Permanent Committee afholdt ligeledes sit årlige møde i oktober 2014 i Washington, D.C.. På mødet drøftedes bl.a. spørgsmålet om bedre muligheder for anvendelse af Pituffiks faciliteter til såvel civile formål (f.eks. forskning og råstofeftersforskning) som militære formål for det danske forsvar samt spørgsmålet om, hvordan man kan sikre, at USA i større udstrækning indkøber varer og tjenesteydelser fra danske og grønlandske virksomheder. Derudover fremførte Grønland klart at det kommende udbud på Thule Air Base havde stor økonomisk betydning for Grønland, og at der var stor politisk bevågenhed på spørgsmålet om tildeling af servicekontrakten.

Der har ikke siden servicekontrakttildelingen 31. oktober 2014 været afholdt møder i Permanent Committee regi.

Drøftelser omkring Thule Air Base foregår i de forhandlingsspor som er nedsat af Danmark/Grønland/USA i marts 2015, med henblik på at finde en for Grønland tilfredsstillende løsning.

Thule Air Base

Den 31. oktober 2014 meddelte USA, at servicekontrakten på Thule Air Base var tildelt firmaet Exelis. Dette firma var efter dansk/grønlandsk opfattelse et skuffeselskab, der ikke opfyldte udbudsbetingelserne. På højt politisk og diplomatisk niveau er dette blevet fremført overfor USA, og der er blevet indledt et arbejde på højt diplomatisk niveau med henblik på at sikre at Grønland ikke stilles ringere end tidligere.

De dansk/grønlandske firmaer, herunder Greenland Contractors I/S, rejste en administrativ klagesag og efterfølgende en retssag i USA. Afgørelsen i februar 2015 i klagesagen gik firmaerne imod, men de fik medhold i dommen fra retssagen i maj 2015. Efterfølgende er dommen blevet appelleret, og klagesagen ved appeldomstolens endelige afgørelse er ligeledes gået firmaerne imod. I mellemtiden er der fortsat – siden marts 2015 – forhandlinger imellem Grønland/Danmark og USA om en løsning på situationen, således at Grønland igen sikres størst muligt afkast af amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland.

7.2 SAMARBEJDE MED CANADA

Grønland har et tæt samarbejde med Canada, særligt i Arktisk Råd og i regi af de Arktiske kyststater.

Herudover, har Grønland også gode relationer med nære samarbejdspartnere i Canada, som

Nunavut Tunngavik Incorporated, ICC Canada, Makivik Corporation og Nunavuts regering.

Til COP21 udsendte Grønland sammen med Nunavut og ICC international en fælleserklæring om klimaforandringerne i Arktis, se afsnittet om klimaforhandlinger for mere information.

På embedsmandsniveau er der jævnlig kommunikation med den canadiske ambassade i København.

Grønlands Repræsentation i Washington D.C. akkrediteret til Canada

Grønlands repræsentant i USA blev i 2015 akkrediteret til Canada. Akkrediteringen betyder, at Repræsentationschefens arbejdsområde udover USA nu også er gældende for Canada.

I juli 2016 blev der holdt en række møder med forskellige departementer i Nunavut regeringen, hvor der blev givet orienteringer om den politiske situation såvel som ønsket om større selvstyre i Nunavut, øget økonomisk udvikling og forbedringer på infrastrukturen specielt hvad angår havnefaciliteter. Men der blev også ytret ønsker om større samarbejde mellem Nunavut og Grønland i form af uddannelsesudvekslinger, genetablering af direkte forbindelse mellem Grønland og Nunavut og indenfor en række områder, hvor man kan finde fælles interesser, som inkluderer tættere samarbejde indenfor inuit-undtagelsen overfor EU på sælskind. Nunavut har i en del år set mod Grønland som inspirationskilde til hvorledes man kan udvikle sig politisk, uddannelsesmæssigt såvel som økonomisk. Disse forhold ønsker man fortsat at udvikle samarbejdet om.

North American Arctic Leaders' Summit

Grønland ønsker at styrke relationerne til USA og Canada og udvikle og skabe mere samarbejde med vores nordamerikanske naboer. Forhenværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmar-

ked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender deltog således i marts 2017 i North American Arctic Leaders' Summit, arrangeret af tænketankene The Woodrow Wilson Center og Centre for International Governance Innovation (CIGI). På mødet mellem de regionale repræsentanter fra Alaska, Northwest Territories, Nunavut, Yukon og Grønland drøftedes fælles interesser og udfordringer, med henblik på at identificere mulighederne for fremadrettet regionalt samarbejde. Særligt høje energiomkostninger og manglende infrastruktur blev fremhævet som regionens største udfordring for økonomisk udvikling, hvor der med fordel kan samarbejdes omkring løsningsmuligheder.

Der udtryktes bordet rundt interesse i et videre arbejde med at skabe mere tværregionalt arktisk samarbejde og et opfølgende møde forventes planlagt.

Mødearrangøren - The Woodrow Wilson Center – er én af de mest velansete tænketanke, som har

påbegyndt "The Polar Initiative" som fokuserer på, at højne Arktiske emner overfor både det bredere publikum såvel som det politiske miljø i Washington, D.C.

Foruden dette Arctic Leaders' Summit format, ønsker The Woodrow Wilson Center også at afholde fremtidige events som fokuserer på Grønland.

Møde med Nunavuts Premier, Peter Taptuna

I margin af North American Arctic Leaders' Summit blev der afholdt et bilateralt møde mellem forhenværende Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq og Premier for Nunavut, Peter Taptuna, hvor muligheder for fortsat tættere relationer drøftedes. Taptuna inviterede endvidere Qujaukitsoq til Iqaluit senere i 2017 for opfølgende drøftelser.

8 SAMARBEJDE MED ASIATISKE OG ANDRE LANDE

Der henvises her til kap. 9 om udenrigshandelspolitik, samt kap. 18 (Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi)

8.1 SAMARBEJDET MED RUSLAND

Grønland samarbejder primært med Rusland i Arktisk Råd regi, men også i samarbejdet blandt de fem Arktiske kyststater, herunder højsøfiskeri, og i forhandlinger på fiskeriområdet. Der har desuden i det forgangne år på embedsmandsniveau været afholdt møder sammen med det danske udenrigsministerium særligt vedrørende de igangværende kontinentalsokkelkrav ved FN's sokkelkommission.

Udenrigsdirektoratet deltog ligeledes på International Arctic Forum – Territory for Dialogue, i Arkhangelsk, Rusland i marts 2017. Grønland var blevet inviteret til at tale ved en session ledt af Northern Forum, et samarbejde på regionalt niveau blandt arktiske regioner. Grønland fortalte her om det nuværende samarbejde i Arktis og forventningerne fremadrettet. Ved konferencen deltog Udenrigsdirektoratet ved et møde med Northern (Arctic) Federal University, sammen med den danske delegation, ledt af Udenrigsminister Anders Samuelsen. Udenrigsdirektoratet vil fremadrettet undersøge, hvorvidt, der er gråbund for yderligere udvikling af samarbejdet med Rusland.

9 DET GLOBALE SAMARBEJDE – FN

9.1 FN'S MENNESKERETTIGHEDSRÅD

FN's Menneskerettighedsråd blev oprettet 15. marts 2006 og har til opgave at fremme og beskytte menneskerettigheder og friheder for alle og adressere og undersøge krænkelse af rettighederne. Rådet har også ansvar for at fremme menneskerettighedsuddannelser, yde rådgivning og teknisk bistand og hjælpe med kapacitetsopbygning. Rådet bidrager også med anbefalinger til FN's Generalforsamling for at udvikle folkeretten og fremme den fulde gennemførelse af staternes menneskerettighedsforpligtelser.

Det er også Menneskerettighedsrådet, der etablerer mandater for de FN-rapportører, arbejdsgrupper og eksperter, der overvåger og behandler menneskerettigheds-situationer verden over.

Endelig er det i Menneskerettighedsrådet, at alle FN's medlemslande herunder Grønland som del af Kongeriget Danmark hvert 4.-5. år fra de øvrige medlemslande modtager anbefalinger vedrørende egen efterlevelse af menneskerettighederne under den såkaldte universelle periodiske bedømmelse (UPR).

9.2 EKSPERTMEKANISMEN FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER

Formålet med Ekspertmekanismen (EMRIP) er, at etablere en platform hvor regeringer og repræsentanter for oprindelige folk verden over kan arbejde sammen om at udvikle og implementere tiltag til sikring af menneskerettighederne for verdens oprindelige folk. Ekspertmekanismen er placeret direkte under Menneskerettighedsrådet i Geneve og er dermed på samme niveau i FN-systemet som det Permanente Forum for Oprindelige Folks Rettigheder (UNPFII).

FN's Menneskerettighedsråd nåede den 30. september 2016 i mål med, hvad der har været en flerårig proces frem mod revision af mandatet for EMRIP. Tilbage står et styrket mandat. EMRIP er blevet mere uafhængigt, mere repræsentativt og vil have flere værktøjer til at yde den nødvendige tekniske rådgivning til stater i beskyttelsen af oprindelige folks rettigheder. Bl.a. blev repræsentationen i EMRIP udvidet til at indbefatte eksperter fra hver af de syv sociokulturelle regioner herunder en ekspert fra Arktis. Ekspertmekanismen for Oprindelige Folks Rettigheder forventer at afholde den 10. samling i Genève den 10.-14. juli 2017, hvor Grønland forventer at deltage.

9.3 OPFØLGNING PÅ FN'S VERDENSKONFERENCE OM OPRINDELIGE FOLK 2014

Den 22.-23. september 2014 deltog daværende Formand for Naalakkersuisut Aleqa Hammond sammen med daværende udenrigsminister Martin Lidegaard i Verdenskonferencen om oprindelige folks rettigheder i New York. Konferencen resulterede i vedtagelsen af et handlingsorienteret slutdokument, som udgør en ramme for det videre arbejde med at styrke implementeringen af oprindelige folks rettigheder med udgangspunkt i FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder. Grønland bidrager løbende sammen med Danmark i opfølgingsarbejdet med særligt fokus på ændring af mandatet for EMRIP samt udvikling af nye regler, der skal give oprindelige folks regeringer og repræsentanter en mere passende status i FN og give dem fuld og permanent deltagelse i FN processer og aktiviteter.

9.4 EKSAMINATION I BORGERLIGE OG POLITISKE RETTIGHEDER

Grønlands Selvstyre ved Udenrigsdirektoratet deltog den 20. og 21. juni 2016 i FN's menneskerettighedskomité's eksamination af Kongeriget Danmark i Genève, Schweiz som led i den Kongerigets delegation. Eksaminationen tog udgangspunkt i Kongeriget Danmarks 6. rapport til menneskerettighedskomitéen, som Grønland havde bidraget til i form af et særligt afsnit om Grønland.

Grønland afgav en kort åbningsudtalelse med orientering om implementeringen af selvstyre-

ordningen, bl.a. ved overtagelsen af råstofområdet, oprettelsen af Grønlands Råd for Menneskerettigheder og samarbejdet med Dansk Institut for Menneskerettigheder. Derefter blev etableringen af den centrale rådgivningsenhed, der skal understøtte kommunerne på området for udsatte børn og unge og styrke beskyttelsen af børn og unge i fremhævet. Til slut blev der orienteret om arbejdet for at fremme ligestillingen i Grønland, herunder udnævnelsen af en ligestillingsminister, kvinders repræsentation i politik og erhverv og vedtagelsen af ligestillingsloven i Grønland.

10 UDENRIGSHANDELSPOLITIK

Udenrigspolitikens vigtigste rolle er at sikre, at andre landes interesse for Grønland og Arktis omsættes til økonomiske muligheder for Grønland og vores erhvervsliv.

Rammerne for handelspolitikken fastsættes af Naalakkersuisut. Inden for disse rammer er Udenrigsdirektoratet ansvarlig for at varetage landets offensive interesser og defensive interesser (beskyttelse af grønlandske virksomheders afsætningsmuligheder).

10.1 GRØNLAND OG DEN INTERNATIONALE HANDELSAGENDA

Fiskeriet er Grønlands største og vigtigste eksporterhverv. Grønlandske fiskeriprodukter har toldfri adgang til EU's markeder under fiskeriaftalen – specifikt udmeldelsestraktaten, mens andre produkter har toldfri adgang til markedet under vores status som Oversøisk Land og Territorie (OLT). Denne toldfrie adgang er vigtig for Grønland, da EU er Grønlands største eksportmarked og aftager af grønlandske produkter, herunder fiskeriprodukter.

Grønlands seafoodindustri oplever imidlertid en svækkelse af konkurrenceevnen. Dette skyldes, at den globale handelspolitik følger et markedsliberaliserende spor med indgåelse af et støt stigende antal bilaterale og regionale frihandelsaftaler. Især EU's stigende antal frihandelsaftaler påvirker grønlandske eksportvirksomheders konkurrenceevne herunder evnen til at afsætte produkter.

CETA

Frihandelsaftalen mellem EU og Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) er et eksempel på en frihandelsaftale der sandsynligvis kan få negative konsekvenser for grøn-

landske fiskerivirksomheders konkurrenceevne i EU.

Status for CETA er at EU landene og Canada underskrev aftalen i oktober 2016, efter syv års lange forhandlinger. Den 15. februar 2017, godkendte EU Parlamentet frihandelsaftalen, hvilket betyder at aftalen foreløbigt kan træde i kraft, efter at Canada har afsluttet sine ratifikationsprocedurer. CETA vil dog først endeligt træde i kraft når alle EU medlemsstaternes parlamenter har godkendt aftalen baseret på deres nationale forfatningsmæssige krav.

Efter CETA aftalen, er der også en transatlantisk EU frihandelsaftale med USA (TTIP) som er færdigforhandlet, og ligeledes vil skulle godkendes politisk. Pt. er det usikkert om aftalen bliver vedtaget, eftersom den nye amerikanske præsident, har udtalt sig kritisk om aftalen.

Forbedring af toldadgangen for grønlandske fiskeriprodukter til asiatiske markeder

Naalakkersuisuts prioritering af arbejdet med handelsfremme har i det forgangne år udmøntet sig i konkrete resultater af værdi for eksportindustrien. Udenrigsdirektoratet har ifm. udarbejdelse af en større handelspolitisk analyse, kortlagt toldsatsadgangen for Grønlands fiskeriekseportprodukter til prioriterede markeder.

Ifm. kortlægning af toldsatsadgangene har det vist sig, at produkter af grønlandsk oprindelse indtil nu har haft "generel" toldadgang til Sydkorea, Taiwan og Vietnam. Grønland er omfattet af Kongeriget Danmarks medlemskab af WTO og er derfor berettiget til Most-Favoured-Nation (MFN) baserede toldsatser, dvs. lempeligere toldsatser for produkter af grønlandsk oprindelse til andre WTO medlemmer.

På ovenstående baggrund og på foranledning af Udenrigsdirektoratet, er det danske Udenrigsministerium indgået i dialog med de respektive myndigheder i hhv. Taiwan, Sydkorea og Vietnam.

De primære afsætningsprodukter til det sydkoreanske marked er snekrabber og rejer.

På baggrund af henvendelse fra Udenrigsdirektoratet i oktober 2015, anmodede Udenrigsministeriet i januar 2016, ambassaden i Seoul, om at kontakte relevante myndigheder i Sydkorea for at få udvirket, at Grønland kunne få sin retmæssige toldbehandling. Efter en lang proces og involvering af relevante myndigheder i Sydkorea, har anmodningen resulteret i at Grønland og Færøerne nu har fået tildelt MFN adgang til det sydkoreanske marked.

Taiwan er et stort marked for hellefisk og også et afsætningsmarked for snekrabber. Ud af de tre lande hvor Grønland og Danmark har rettet henvendelse vedr. forkerte todsatser, er Taiwan det eneste land der på nuværende tidspunkt har meddelt, at man fremover vil anvende MFN-baserede todsatser for produkter af grønlandsk oprindelse. Det er af substantiel betydning, idet Taiwans generelle sats på nogle produkter er væsentlig højere end den MFN-baserede, og fiskeriindustrien har væsentlig eksport af bl.a. hellefisk til det taiwanesiske marked.

Vietnam er for hellefisk, et vigtigt indgangsmarked for grønlandsk eksport til bl.a. Kina og Taiwan. Udenrigsdirektoratet samarbejder med Udenrigsministeriet og den danske Ambassade i Hanoi på, at grønlandsk eksport til Vietnam får sin retmæssige MFN-behandling via kontakt til den relevante vietnamesiske myndighed.

Det kinesiske marked er en identificeret prioritet for den grønlandske fiskeriindustri. Ikke kun som

et vigtigt endeligt afsætningsmarked for hellefisk, rejer, snekrabber og rødfisk, men også ift. forarbejdning og videre eksport til bl.a. Japan og Europa.

10.2 STÆRKERE FORBINDELSER TIL NABO- OG SAMHANDELSLANDE

Koalitionsaftalen fastslår, at Grønland skal have diplomatiske forbindelser til vores nærmeste nabolande og til strategiske forbindelser, som vi handler med. Naalakkersuisut har ligeledes siden fremlæggelsen af den udenrigspolitiske strategi fra 2011 arbejdet for at udbygge vores relationer til vores nærmeste samhandelspartnere, hvorfor forberedelse af handelsdialoger med vores naboer og primære eksportmarkeder fortsat planlægges med bl.a. egen handelsanalyse samt indgåelsen i en Vestnordisk handelsarbejdsgruppe.

I august 2016 mødtes den færøske Udenrigsminister Poul Michelsen, den daværende islandske Udenrigsminister, Lilja Alfreðsdóttir, og daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, og Udenrigsanliggender, i Torshavn for at drøfte udenrigs- og handelspolitiske emner, af fælles betydning for de tre lande.

Vestnorden er et område med stigende global betydning og interesse fra omverdenen. For at varetage befolkningernes interesser bedst muligt er det af stor betydning, at de tre Vestnordiske lande står sammen og har et tæt samarbejde om fælles handels- og udenrigspolitiske anliggender.

Storbritanniens beslutning om at forlade det europæiske samarbejde i EU kan påvirke de vestnordiske landes fælles handelsinteresser, og det er vigtigt at denne udfordring også behandles af de tre lande i fællesskab for at sikre vores fælles interesser.

På møderne i Torshavn blev det bl.a. besluttet at etablere en arbejdsgruppe med deltagere fra de tre lande, som skal udarbejde et forslag til en

samarbejdsaftale. Dette kommer bl.a. i forlængelse af, at Inatsisartut, Islands Alting og Færøernes Lagting har vedtaget Vestnordisk Råds rekommandation nr. 1/2015 (omhandlende bl.a. nedsættelse af en arbejdsgruppe som får til opgave at kortlægge fælles gevinster, ved at indgå en frihandelsaftale og etablere et Vestnordisk handelsråd). Videre blev det drøftet at etablere et årligt møde mellem de tre udenrigsministre.

I koalitionsaftalen står der, at Grønland skal etablere diplomatiske forbindelser til vores nærmeste nabolande. Under Inatsisartut forårssamling 2017 vedtog Inatsisartut med stort flertal at Naalakkersuisut etablerer en grønlandsk repræsentation på Island. Dette er et vigtigt fremskridt i at sikre det gode samarbejde vi har med Island.

Den kommende repræsentation i Reykjavik vil flugte med Naalakkersuisuts prioriteringer og kunne bidrage til at vedligeholde de eksisterende samarbejder med Island, samt bidrage til at videreudvikle og styrke væsentlige politiske og handelsmæssige forbindelser, hvilket forventes at give samfundsøkonomiske fordele for Grønland.

Island prioriterer samarbejde i Arktis højt, og der er bred politisk konsensus i Island om, at Arktis fortsat er en top prioritet herunder samarbejdet med Grønland. Dette er især kommet til udtryk ved etablering af et islandsk konsulat i Nuuk i 2013. Åbningen af Islands General Konsulat er den første diplomatiske repræsentation i Grønland siden 2. verdenskrig og et væsentligt skridt i udviklingen af det bilaterale samarbejde.

Vi er derfor nået langt i vores bilaterale samarbejde med Island og ved etableringen af en grønlandsk repræsentation i Island vil kunne udleve de mange ønsker der er til samarbejdet.

10.3 MULTILATERALE AFTALER – WORLD TRADE ORGANIZATION (WTO)

I forbindelse med Danmarks ratificering af WTO-aftalen i december 1994 meddelte både Færøerne og Grønland de danske myndigheder, at man ønskede at være omfattet af Danmarks ratifikation. Ved Danmarks tiltrædelse af WTO blev der derfor ikke taget forbehold for Færøerne og Grønland. Det fremgår således af bekendtgørelse nr. 71 fra 8. juni 1995 om Danmarks ratifikation af overenskomsten af 15. april 1994 om oprettelse af WTO, at Danmarks ratifikation også omfatter Færøerne og Grønland. Ifølge beslutningen herom af det daværende landsstyre i 1995, som blev bekræftet i 2005, er det pålagt Udenrigsdirektoratet at arbejde for, at dels Grønlands lovgivning bringes i overensstemmelse med WTO-reglerne og dels at notificere det grønlandske handelsregime overfor WTO (ifølge dennes regler).

For at oppebære retten til løbende at notificere sit handelsregime, skal et land notificere landets forbehold mht. efterlevelse af WTO-reglerne, iht. art XXVIII, 5 i GATT 1994. Det handler med andre ord om retten til at ændre 'schedules' (told og andre forpligtelser, der følger af WTO-medlemskabet). Sidste notifikation blev godkendt af WTO i januar 2015 og skal derfor gentages ved udgangen af 2017.

11 KLIMA

11.1 INTERNATIONALT KLIMA

Grønland er som en del af Kongeriget Danmark omfattet af FN's Klimakonvention (UNFCCC), som er den eneste internationale konvention for regulering af drivhusgasudledninger. Klimakonventionen er en rammekonvention, der skal sikre, at koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren stabiliseres på et stadie, der forhindrer skadelig menneskelig påvirkning på klimaet. Klimakonventionen indeholder ingen bindende reduktionsforpligtelser for de enkelte medlemsparter.

Ved COP21 i Paris d. 12. december 2015 vedtog FN's parter en ny global klimaaf tale. Aftalen er en global, juridisk bindende aftale på klimaområdet som skal sætte rammen for det globale klimasamarbejde efter 2020, når Kyoto-protokollen udløber.

Naalakkersuisut besluttede den 31. marts 2016 at tage et territorielt forbehold for Grønland, ved Kongeriget Danmarks tiltrædelse af Paris-aftalen. Baggrunden var, at aftalen ikke i tilstrækkeligt grad vurderes at kunne sikre Grønlands muligheder for fremtidig samfundsøkonomisk udvikling. Aftalen indeholder således ikke juridisk bindende henvisninger til oprindelige folks rettigheder, herunder retten til udvikling. Grønland er dermed ikke omfattet af de reduktionsforpligtelser, som parterne til Paris-aftalen kommer til at påtage sig.

Det territoriale forbehold påvirker ikke Grønlands indberetningsforpligtelser i øvrigt under FN's Klimakonvention, og Grønland vil fortsat skulle

levere årlige indberetninger om nationale emissioner af drivhusgasser under Klimakonventionen.

Ifølge den nye koalitionsaftale skal koalitionsparterne undersøge muligheden for tilslutning til Paris-aftalen og afdække de økonomiske konsekvenser heraf. Som opfølgning herpå har det nye Naalakkersuisut modtaget en orientering, der beskriver de forudgående forhandlinger op til og under COP21 samt den efterfølgende proces internt i rigsfællesskabet, som ledte til Naalakkersuisuts beslutning om et territorielt forbehold for Paris-aftalen, således at eventuelle efterfølgende beslutninger, kan træffes på et fuldt oplyst grundlag. Naalakkersuisut har taget orienteringen til efterretning.

DEL II: NAALAKKERSUISUTS INTERNATIONALE RES- SORTARBEJDE

12 FORMANDENS DEPARTEMENT (NSN)

12.1 DEN ÅRLIGE NYTÅRSRECEPTION PÅ REPRÆSENTATIONEN I KØBENHAVN

Formanden for Naalakkersuisuts årlige Nytårsreception i januar på Grønlands Selvstyres Repræsentation i København er en todelt reception, hvor den første del har international karakter. Her inviteres særligt det internationale diplomatkorps i København. Indledende introduktioner og uformelle samtaler med forskellige landes ambassadører og andre udenlandske aktører sker her. Ved receptionen i 2017, fik Naalakkersuisoq mulighed for at hilse på adskillige ambassadører, repræsentanter fra diverse organisationer og internationale virksomheder og andre.

12.2 BORGERMØDER I DANMARK

Formand for Naalakkersuisoq har i forbindelse med sine rejser til Danmark i 2016, holdt borgermøder med de grønlandske borgere i alle fire grønlandske huse, dvs. Århus, Aalborg, Odense og København.

13 DEPARTEMENTET FOR SUNDHED (PN)

13.1 SAMARBEJDE MELLEM SUNDHEDSVÆSENEN I ISLAND OG GRØNLAND

I forlængelse af Det Vestnordiske Sundhedsministermøde i 2014 blev der indgået en overordnet aftale mellem det Grønlandske Sundhedsvæsen og det islandske Landspítalið. Samarbejdsaftalen har til formål at styrke og udbygge samarbejdet omkring behandlingen af grønlandske patienter i Island. Aftalen giver mulighed for underaftaler for specifikke patientgrupper fremadrettet.

I 2015 blev det aftalt at styrke samarbejdet yderligere, ved at indgå en aftale mellem den islandske og den grønlandske sundhedsminister. Formålet med samarbejdsaftalen er således at drage nytte af hinandens erfaringer og viden indenfor det sundhedsfaglige område, herunder indenfor lovgivning og juridiske problemstillinger.

Muligheden for underaftaler forventes drøftet yderligere med Island ved det kommende Vestnordiske sundhedsministermøde ultimo august 2017.

13.2 ARJEPLOG-AFTALEN

Arjeplog-aftalen har bl.a. til formål at styrke patientsikkerheden. Grønland deltager for øjeblikket i en opdatering af aftalen. Aftalen regulerer både gensidig anerkendelse af autoriserede sundhedspersoner i de nordiske lande og udveksling af tilsynsoplysninger mellem disse lande. Der er behov for at ændre Arjeplog-aftalen for at sikre, at færøsk og grønlandsk uddannede sygeplejersker og sundhedsassistenter kan få adgang til at arbejde i de nordiske lande på samme vilkår som EU-borgere, ligesom sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter uddannet i de andre nordiske lande i dag kan få adgang til at arbejde i Grønland og på Færøerne.

Samtidig betyder en implementering af EU's reviderede anerkendelsesdirektiv i de nordiske lande, at et nyt varslingsystem IMI til gensidig udveksling af tilsynsoplysninger træder i kraft. I løbet af 2016 har en arbejdsgruppe arbejdet videre med formuleringen af et retsgrundlag, der fremover skal regulere udvekslingen af oplysninger mellem de nordiske lande. Formålet er dels at sikre, at det nordiske samarbejde gavner patientsikkerheden ved at udveksle væsentlige tilsynsoplysninger, dels at sikre at der ikke opstår unødigt bureaukrati i processen ved bl.a. at have to parallelle systemer i mellem de nordiske lande og EU. Et udkast til formulering er netop blevet drøftet på EK-S møde i København den 23. – 24. februar og forventes forelagt for social- og helseministrene senere på året til endelig godkendelse.

13.3 MÆRKNING AF LÆGEMIDLER I DE NORDISKE LANDE

De nordiske sundhedsministre har på Nordisk Ministerrådsmøde i januar 2017 drøftet EU's nye initiativ om mærkning af lægemidler.

Det nordiske Grænsehindringsråd arbejder blandt andet med at bortskaffe hindringer der kan påvirke prisen på medicin i samhandelen mellem de nordiske lande. De nordiske lande stiller krav om at medicin skal være mærket på nationalsproget og at der skal vedlægges vejledninger til brugeren på nationalsproget. Det grønlandske sundhedsvæsen kan med de nye regler risikere, at det fremover får nogle mærkningsregler for medicin som enten gør det vanskeligere eller dyrere at indkøbe den medicin som vores borgere har brug for. Naalakkersuisoq for Sundhed vil, sammen med kollegerne fra Færøerne og Island, følge dette arbejde, for i fællesskab med de øvrige nordiske Sundhedsministre, at arbejde for i frem-

tiden at have regler, der ikke er for dyre og vanskelige at administrere.

12.4 Rising-Sun

Grønland har sammen med Canada været co-lead på SDWG-projektet (Sustainable Development Working Group) under det amerikanske formandskab, der går under betegnelsen RISING-SUN. Der er tale om et projekt, som bygger videre på et initiativ under det canadiske formandskab, hvor omfanget af selvmord samt forskellige former for selvmordsforebyggelse på tværs af de arktiske regioner blev kortlagt og publiceret som en SDWG-rapport i 2015.

RISING-SUN har som mål at fremkomme med et sæt passende kriterier for evaluering af selvmordsforebyggende interventioner. Målet har været at udvikle et fælles redskab til at evaluere indsatser på tværs af de arktiske regioner, således at det bliver nemmere at lære af hinandens

gode erfaringer. Evidensgrundlaget for redskabet er en såkaldt DELPHI-undersøgelse, hvor relevante fagpersoner og interessenter bliver bedt om at udpege de væsentligste succeskriterier for en indsats. Fra Grønlands side har ca. 20 personer været inviteret til at deltage i denne undersøgelse. Det første møde blev afholdt i Anchorage, Alaska i september 2015. Andet møde afholdtes i Tromsø i maj 2016. Departementet for Sundhed er repræsenteret i styregruppen ved forsker Christina Viskum Lytken Larsen fra Center for Sundhedsforskning i Grønland, Statens Institut for Folkesundhed (SDU). Herudover har Grønland udpeget Professor Peter Bjerregaard samt forsker Jack Hicks til at repræsentere Grønland i den videnskabelige følgegruppe, betegnet the 'Scientific Advisory Board'.

Projektet forventes afsluttet i uge 9 i 2017 med et tredje og afsluttende møde i Iqaluit, Nunavut, i Canada.

14 LANDSLÆGEEMBEDET

14.1 NORDCAN

Landslægeembedet blev i 2014 medlem af Nordcan, som er et nordisk samarbejde om overvågning og registrering af kræftsygdomme. En konsekvens heraf har været at Grønlands kræftdata kan sammenlignes med de øvrige nordiske landes data. Landslægeembedet har i 2016 deltaget i et planlægningsmøde.

14.2 WHO

I 2016 deltog World Health Organization (WHO) i en tuberkulose (TB) mission i Tasiilaq og Nuuk. Formålet var at evaluere den nuværende grønlandske TB-strategi, og WHO udarbejdede en rapport til input til den nye TB strategi 2017-2021.

14.3 NORDISK GRUPPE FOR HELSEPERSONALE

Nordisk Ministerråd for Social- og Helsepolitik har i samarbejde med Landslægeembedet udarbejdet

et forslag til ændring af fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet. Det fremgår af forslaget, at de nordiske lande samt Grønland, Færøerne og Åland fortsat skal have ret til anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i enhver af de øvrige nordiske stater efter de betingelser som er fastsat i EU direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Det betyder at sygeplejersker og social og sundhedsassistenter, der er uddannet i Grønland fortsat kan godkendes i de øvrige nordiske lande inklusiv Færøerne og Åland. Forslaget forventes underskrevet i 2017.

14.4 ØVRIGE AKTIVITETER

- Nordic Medico-statistical Committee (NOMESCO) plenarmøde og redaktionsmøder
- Nordisk helsedirektør møde på Island

15 DEPARTEMENTET FOR KOMMUNER, BYGDER, YDERDISTRIKTER, INFRASTRUKTUR OG BOLIGER (KNIAIN)

I april 2016 blev en arbejdsgruppe etableret af Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender og den Islandske minister for Udenrigsanliggender for at fremme samarbejdet mellem Grønland og Island på luftfartsområdet. Arbejdsgruppen består af en Islandsk og en Grønlandsk delegation, med repræsentanter fra både udenrigsområdet og infrastruktur, som er ressort-ansvarlig på luftfartsområdet.

Arbejdet har udmøntet sig igennem en møderække, og forventes at kulminere i 2017, med en rapport som skal give anbefalinger på fire kerneområder, hvor det forventes at en øget indsats vil gavne det internationale samarbejde mellem Grønland og Island.

De fire kerneområder er følgende:

1. En ny luftfartsaftale mellem Grønland og Island:

I dag er situationen således, at alle operatører skal have tilladelse til beflyvning i Grønland. Der gives en trafikpolitisk godkendelse fra Grønlands Selvstyre, samt en operationel godkendelse fra Trafik- og Byggestyrelsen til en given operation på grønlandsk territorium. Ydermere gives der ek-

speditionstilladelse af Departementet for Selvstændighed, Natur, Miljø og Landbrug, såfremt beflyvning ønskes i et fredet område så som Nationalparken eller Melvillebugten.

Der er givet mandat fra Naalakkersuisut til en påbegyndelse af dette arbejdet i mere konkret forstand.

2. Samarbejde mellem Mittarfeqarfiit og ISAVIA:

Der er i forvejen et udbytterigt samarbejde mellem de to aktører. De to aktører er begge involverede i arbejdsgruppen og det forventes at arbejdet vil føre til yderligere fokus på vidensdeling og samarbejde til gavn for luftfarten i både Grønland og Island.

3. Takst- og Betaling:

Et af de virkemidler der kan øge det internationale samarbejde omhandler takststrukturen i Grønland. Arbejdsgruppen udarbejder anbefalinger til det politiske system i Grønland og Island, som kan hjælpe til at nedbryde eventuelle barrierer for øget samhandel og turisme.

4. Samarbejde vedr. toldkontrol:

Punktet henhører ressortmæssigt under Naalakkersuisoq for Finansier og Skatter og er kun berørt perifært af arbejdsgruppen.

16 DEPARTEMENTET FOR FINANSER OG SKATTER (AAN)

16.1 NY TOPOGRAFISK KORTLÆGNING

Et nyt pilotprojekt vil skabe grundlag for at udvikle moderne satellitbaserede kort i Grønland. Det er Fonden 'A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal', der har givet tilsagn om at yde økonomisk støtte på 15 millioner kr. til ny kortlægning i Grønland. Det 3-årige pilotprojekt (2014-2017) vil anvende ny moderne satellitbaseret billedteknologi til at kortlægge fire udvalgte test- eller delområder i Grønland – Tasiilaq, Zachenberg og Daneborg i Østgrønland, Sydgrønland og Diskobugten i Nordgrønland.

Pilotprojektet er en del af en større satsning med det formål at tilvejebringe et nyt moderne topografisk kortværk over hele det isfrie areal i Grønland. Gode kort er en grundsten i et moderne samfund og en rammebetingelse for ny vækst og udvikling inden for en lang række forskellige samsfundsaktiviteter, det være sig planlægning af byudvikling, råstofeftersøgning eller udvinding, beredskab, udbygning af nye infrastruktur-, forsynings eller energiproduktionsanlæg, klimatilpasningstiltag, miljø- og naturforvaltning, friluftsliv, turisme mv.

Grønland er i hård konkurrence med andre om at tiltrække udenlandske investeringer til eftersøgning og udvinding af råstoffer og olie. Aktuelle og detaljerede kort er en vigtig konkurrenceparameter i den sammenhæng. Kortene er et grundvilkår for, at investorerne kan estimere omkostninger, planlægge operationer og etablere den ofte omfattende lokale infrastruktur, som er nødvendig for, at f.eks. en mine kan fungere. Kort er samtidig en forudsætning for, at Selvstyret kan udvikle sin råstofforvaltning og foretage en nøjagtig registrering af koncessionsområder og

rettigheder, sådan at virksomhederne kan beskytte sine investeringer.

16.2 FN'S 17 GLOBALE UDVIKLINGSMÅL

FN's generalforsamling vedtog den 25. september 2015, 17 nye verdensmål for en bæredygtig udvikling - Sustainable Development Goals (SDG). Hele verden har fået nogle nye fælles bæredygtigheds mål at forholde sig til - de 17 udviklingsmål er globale og vil gælde for alle lande. Det er forventningen at landene formulerer nationale mål og delmål på grundlag af de globale mål og vejledt af det globale ambitionsniveau.

Målene i den nye 2030 dagsorden er i sigens natur meget brede og overordnede, men giver alligevel nogle ret klare pejlemærker for de indsatser og prioriteringer verdenssamfundet ønsker sat på dagsordenen. Det handler om ligestilling, børns rettigheder, uddannelse til alle, fredelige samfund og retssikkerhed, vand, energi, miljø og klima, gældsudvikling, bæredygtig inklusiv vækst, bæredygtig ressourceudnyttelse, kulturel mangfoldighed og social sammenhængskraft ved større reformer og store forandringer i erhvervsstrukturen – alt sammen af stor relevans for dagens Grønland.

Den nationale opfølgning og implementering af SDG 2030 dagsordenen vil i første omgang fokusere på en systematisk kortlægning af allerede eksisterende initiativer og strategier i Selvstyret. De 17 udviklingsmål er blevet præsenteret for en bred kreds af planlæggere fra kommuner og sektoransvarlige i Selvstyrets fagdepartementer ved et tværoffentligt seminar i februar 2016.

FN's 17 globale udviklingsmål er en oplagt mulighed for at sikre en større grad af transparens og sammenhæng imellem kortsigtede og langsigtede initiativer og indsatser i Selvstyrets enkelte fagdepartementer, så at bæredygtig udvikling er

udgangspunktet og indgår som en integreret del af strategierne på deres områder. Den overordnede centrale koordinering af bæredygtig udvikling forestås i Grønland i et samarbejde mellem Udenrigsdirektoratet og Finansdepartementet for at sikre en helhed og sammenhæng i den udenrigs- og indenrigspolitiske indsats.

16.3 KGL. ANORDNING AF PERSONDATALOV

Udveksling af personoplysninger med offentlige myndigheder i EU, forudsætter at der tilvejebringes et hjemmelsgrundlag for hver overførsel. I form af en konkret aftale samt godkendelse af registerforskrifter efter drøftelse med Datatilsynet. Digitaliseringsstyrelsen og lovafdelingen samarbejder om, at få indført en Kgl. Anordning af den danske persondatalov (ikke EU's Persondataforordning). Dette vil bl.a. gøre Grønland til et "sikkert tredje land", hvilket vil medføre at udveksling af personoplysninger i forbindelse med internationalt samarbejde med offentlige myndigheder i EU-lande kan foregå mere smidigt og umiddelbart.

16.4 GRUNDDATAPROGRAMMET

Grunddata er betegnelsen for en række grundlæggende oplysninger om personer, virksomheder, ejendomme, adresser mv. Registreringen af disse data sker i dag i flere enkeltstående registre og skyggeregistre. Denne løsning sikrer ikke sammenhæng og dermed genbrug af data. Derfor er Grunddataprogrammet blevet etableret. Ambi-

tionen for Grunddataprogrammet er at sikre korrekte grunddata, der opdateres ét sted og anvendes vederlagsfrit af alle. Grunddata skal let og sikkert kunne anvendes af myndigheder, virksomheder og borgere. Grunddataprogrammet skal dermed bidrage til effektivisering, modernisering og bedre forvaltning i den offentlige sektor samt øget vækst og produktivitet i den private sektor.

17 DEPARTEMENTET FOR RÅSTOFFER (AIN)

En af de vigtigste opgaver for Departementet for Råstoffer og den underliggende myndighed Råstofstyrelsen er, at promovere råstofpotentialet i Grønland, i forsøget på at tiltrække udenlandske investorer til landet, og på den måde bidrage til udviklingen af en bæredygtig mineral- og kulbrinteindustri. Denne opgave varetages igennem forvaltning af lovgivningen på området, oplysningsaktiviteter, geovidenskabelige projekter og markedsføring, der skaber rammerne for et attraktivt investeringsmiljø for mineralselskaber og olieselskaber. Lovgivningen på råstofområdet forvaltes i bestræbelserne på at fremme råstofrelaterede aktiviteter, men samtidig sikre at vores unikke arktiske miljø ikke lider unødigt overlast.

17.1 UDVIKLING PÅ RÅSTOFOMRÅDET

True North Gems Greenland A/S fik i 2014 en udnyttelsestilladelse til udvinding af rubin og lyserød safir ved Fiskerødet i Sydvestgrønland. Tilladelsen blev i 2016 overtaget af LNS Greenland Gems A/S, der efterfølgende har skiftet navn til Greenland Ruby A/S. Greenland Ruby A/S færdiggjorde anlægsfasen og påbegyndte brydning af rubin og lyserød safir i 2017, og salg kan forventes i året 2017.

Hudson Greenland A/S fik i 2015 en udnyttelsestilladelse til udvinding af anorthosit nær Kangerlussuaq i Vestgrønland. I 2017, hvor selskabet har modtaget godkendelse af sine udnyttelses- og nedlukningsplaner, forventes selskabet også at påbegynde opførsel af bygninger i tilladelsesområdet.

Ironbark A/S fik en udnyttelsestilladelse til udvinding af zink og bly ved Citronen Fjord i Nordgrønland i 2016, og selskabet forventes at indsende en ansøgning om godkendelse af udnyttelses- og nedlukningsplaner i 2017. Nalunaq A/S gennemfører efterforskning på sin udnyttelsestilladelse til udvinding af guld i Sydvestgrøn-

land, Black Angel Mining A/S gennemfører efterforskning på sin udnyttelsestilladelse til udvinding af zink og bly i Vestgrønland, mens London Mining Greenland A/S aktuelt ikke har aktiviteter på sin udnyttelsestilladelse til udvinding af jernmalm i Vestgrønland.

Kapitalinvestering i mineralefterforskning på verdensplan og i Grønland har siden toppen i 2011 og 2012 generelt været nedadgående som følge af faldende mineralpriser. Mineralpriserne nåede generelt bunden i 2015 og 2016 og har derefter generelt set været stigende. De højere mineralpriser forventes at resultere i stigende efterforskningsaktiviteterne på verdensplan og i Grønland, hvor antallet af efterforskningstilladelser har været nedadgående siden toppen i 2012 og udgør 54 stk. i april 2017.

De årlige kapitalinvesteringer i olie- og gasefterforskning i Grønland har været faldende siden toppen i 2011, men der er løbende blevet gennemført seismiske undersøgelser, senest ud for Nordøstgrønland i 2016 og selskaberne fortsætter studierne af oliepotentialet i de respektive tilladelsesområder. Olieprisen faldt kraftigt i 2014 og antallet af eneretstilladelser til efterforskning og udnyttelse i Grønland er tilsvarende faldet siden toppen i 2013 til 2015 og udgør 16 stk. i april 2017, hvoraf nogle er under tilbagelevering.

17.2 MARKEDSFØRING OG DATA

Grønland deltager hvert år i en række internationale markedsføringsevents med informationsstande og møder med selskaber. I 2016 har Grønland været repræsenteret ved Roundup i Vancouver, PDAC i Toronto, Mines & Money i London og på Grønlandsdagen i Perth. Yderligere har Grønlands olie- og gaspotentiale været markedsført ved International Geological Congress i Cape Town og over for potentielle investorer i London og Calgary. Naalakkersuisoq for Råstoffer deltog ved mineralmessen PDAC i Toronto og den dertil-

hørende Grønlandsdag. I løbet af messen afholdt Naalakkersuisoq møder med en række selskaber.

Ligeledes på markedsføringsfronten har Departementet for Råstoffers Afdeling for Geologi startet en bogserie af geologiske guides, for at øge interessen for geologi og råstoffer. Guiderne er henvendt til alle, som har en interesse i naturen og kan med fordel anvendes som led i geoturisme og i undervisning af børn og unge.

I 2016 genoptog Afdeling for Geologi den geologiske kortlægning af Grønland i nye højopløselige kort i forholdet 1:100.000. Kortlægningsprogrammet bliver tilrettelagt efter, hvor det vil have størst gavnlighed for råstofindustrien. Arbejdet er begyndt i omegnen omkring Maniitsoq, og et geologisk kort forventes at være færdigt ved udgangen af 2018. Efterfølgende vil et område i Nordøstgrønland blive kortlagt.

Som videreførelse af databaseprojekter igangsat i 2015 har Afdeling for Geologi opdateret GREEN-CORE-databasen, som indeholder information om borekerner. Geokronologi-databasen er blevet opdateret, så den nu indeholder over 18.000 individuelle analyser, bl.a. data om nogle af de ældste bjergarter i verden, som findes her i Grønland. Ligeledes er databasen for grønlandske smykkesten gjort offentligt tilgængelig på onlineportalen greenmin.gl.

Siden sommeren 2015 er alle grønlandske geofysiske- og brøndata fra olie- og gastilladelserne blevet lagret på det nationale grønlandske dataarkiv for geofysisk data (GNPDR). Der er indsamlet over 200.000 km² 2D og over 11.000 km² 3D seismisk data i grønlandsk farvand, som nu er lagret på dataarkivet. De frigivne data er gjort tilgængelige på onlineportalen greenpetrodata.gl, hvor interessenter let kan finde og erhverve de ønskede data.

17.3 MULTILATERALE AKTIVITETER

Råstofstyrelsen tager del i den vidensdeling og erfaringsudveksling, der finder sted inden for rammerne af Arktisk Råd, herunder i arbejdsgrupperne PAME (Protection of the Arctic Marine Environment) og EPPR (Emergency Prevention, Preparedness and Response) samt task force'ens vedrørende øget marint samarbejde (Task Force on Arctic Marine Cooperation). Råstofstyrelsen var i samarbejde med det danske forsvarsministerium vært for det seneste EPPR-møde i december 2016 i København. Gennem deltagelse i multilaterale samarbejder opnås viden om andre landes regler og praksis, som kan bidrage til et vedvarende tjek af, om Grønland lever op til bedste internationale praksis. Vidensdelingen går dog også den anden vej, idet vi søger at bidrage til at udvikle og højne standarderne for olie- og gasaktiviteter i Arktis. Hermed søger vi at sikre, at alle lande i Arktis har samme høje standarder for sikkerhed, sundhed og miljø, hvilket også vil medføre, at Grønland kan bevare sin konkurrencedygtighed på råstofområdet uden at gå på kompromis med disse essentielle hensyn.

Departementet for Råstoffer deltager desuden i Arctic Offshore Regulators Forum (AORF). AORF er et samarbejdsforum med medlemmer fra offshore myndighederne i USA, Canada, Rusland, Island, Grønland, Finland, Sverige og Norge. Forumets fagområde dækker udfordringer og muligheder knyttet til sikkerhed inden for offshore aktiviteter i Arktis. I forummet udveksles erfaringer og viden på tværs af myndighederne om emner relateret til dette fagområde.

17.4 BILATERALE AKTIVITETER

Der er indgået bilaterale aftaler på forvaltningsniveau med Norge (Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet) og Canada (National Energy Board).

18 DEPARTEMENTET FOR FISKERI OG FANGST (APN)

18.1 NORTH ATLANTIC FISHERIES MINISTERS CONFERENCE – NAFMC

Daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Nikolaj Jeremiassen deltog i den Nordatlantiske Fiskeriministerkonference, som blev beværtet af Rusland og afholdt i Skt. Petersborg fra d. 8. til 10. juni 2015. Grønland, Island, Færøerne, Rusland, EU og Norge var repræsenteret på ministerniveau. Canada var repræsenteret på seniorembedsmandsniveau.

Temaet ved årets konference var 'videnskabelige undersøgelser som et værktøj til at sikre bæredygtige fiskerier og marine økosystemer'.

Naalakkersuisoq reflekterede over, at en forsigtig tilgang til fiskeri vil mindske risikoen for bestandes sammenbrud. Bæredygtigheden af fiskeriet er til gavn for alle parter. Det er Grønlands ønske, at udvikle og forbedre samarbejde mellem forskere, ledere og erhvervet og - ikke mindst – sætte pris på og gøre bedre brug af fiskernes viden og erfaring.

Naalakkersuisoq informerede om, at det i Grønland politisk er besluttet at styrke og udvide antallet af forvaltningsplaner. Udarbejdelsen af forvaltningsplaner er et samarbejde mellem industrien, ledere og forskere og er stærke redskaber til at skabe en bedre dialog mellem parterne og mere sikkerhed og gennemsigtighed for fiskeriet. Desuden vil forvaltningsplaner bidrage til at tydeliggøre langsigtede bæredygtige forvaltningsmål for de enkelte arter /bestande.

Naalakkersuisoq udtrykte, at det er en udfordring at balancere den økonomiske udvikling med biologisk bæredygtighed i de mest kommercielt vigtige fiskerier. Der kan være modstridende interesser. En forvaltning skal være langsigtet og både beskytte økonomi og økosystem. Naalak-

kersuisoq understregede vigtigheden af at overveje de sociale og økonomiske behov hos de mennesker, der er afhængige af fisk til deres levebrød. Man skal koncentrere sig om hele økologien snarere end at fokusere på mængden af fisk. Der skal også være fokus på socioøkonomiske regnskaber - hvordan vi sikrer et bæredygtigt samfund. Fiskeriforvaltning bør fokusere på mere effektivt at øge økonomien i fiskerierne og samtidig beskytte ressourcerne. Forsømmelse af socioøkonomiske komponenter af bæredygtighed kan føre til ineffektiv fiskeriforvaltning.

Naalakkersuisoq fremhævede, at vi er forpligtet til at arbejde sammen internationalt. Vi kan være uenige om forvaltning og mængder og fordeling, men vi kan og skal blive enige, at videnskaben er grundlaget for forvaltningen i Nordatlanten. Når det kommer til fælles bestande i det nordatlantiske område, har kyststaterne pligt til at arbejde sammen for at finde fælles tilgange og løsninger.

Naalakkersuisoq understregede, at præcis videnskabelig rådgivning er af afgørende betydning for en bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcer. Dette er især vigtigt i forvaltningen af langlivede langsomt modnende fisk, hvor forkert forvaltning kan have store konsekvenser som disse bestande ikke hurtigt kan genoprette sig fra.

Naalakkersuisoq fremhævede samarbejdet i ICES, hvor forskere fra hele Nordatlanten mødes. I ICES analyseres alle relevante data grundigt og til sidst udsættes deres rådgivning for grundig gennemgang. Dette sikrer, at rådgivningen er af høj standard og er fri for partipolitisk indflydelse. Naalakkersuisoq understregede vigtigheden af, at vi alle respekterer den uafhængige karakter af ICES. Mens rådgivningen måske ikke altid er populær, er det særligt vigtigt, at alle respekterer ICES rådgivning i de tilfælde, hvor der er kollektiv forvaltning af internationale bestande. Naalak-

kersuisoq opfordrede til at overveje fælles strategier og retningslinjer til at udvikle og administrere fiskeriet for fælles bestande, for mere effektivt at nå til enighed om fælles forpligtelser. Der er behov for at støtte og styrke fiskeriforskningens fundament som vi baserer vores forvaltning på, så rådgivningen er så robust og mange facetteret som muligt.

Daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug Nikolaj Jeremiassen talte ved NAFMC i Skt. Petersborg 8. juni 2016.

I det fælles communiqué fra konferencen, anerkender de nordatlantiske fiskeriministre vigtigheden af videnskabelig forskning som et redskab til at sikre bæredygtigt fiskeri og miljømæssig stabilitet af de marine økosystemer. Ministrene understregede vigtigheden af videnskabelig forskning til støtte for bæredygtigt fiskeri, forvaltning og bevarelse af havmiljøets økosystemer. Bæredygtig forvaltning af havene kræver samarbejde mellem stater samt indsamling og udveksling af videnskabelige data, til vurdering af fælles bestande. Fælles problemer kræver fælles forskning og fælles løsninger.

Canada er vært for NAFMC 28. – 30. august 2017, som afholdes i Shediac, New Brunswick.

De nordatlantiske fiskeriministre og delegationer, Skt. Petersborg 8. juni 2016.

18.2 NORDISK MINISTERRÅD

Daværende Naalakkersuisoq Nikolaj Jeremiassen deltog på Nordisk Ministerråds ministermøde MR-FJLS (fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug) i Turku, Finland d. 29. juni 2016. Det overordnede tema på mødet var bioøkonomi og Nordens mulighed for at påvirke globale udfordringer med nordiske løsninger.

Det finske formandskab fremlagde sektorens prioriteringsprojekt 'køreplan for udvikling af blå bioøkonomi'. Nordisk blå bioøkonomi er værdiskabende baseret på bæredygtig og intelligent anvendelse af vedvarende marine- og ferskvands ressourcer. De vigtigste drivkræfter og funktioner i nordisk blå bioøkonomi er markedsorientering, øget bæredygtighed, forskning og innovation, ressourceeffektivitet og tværsektoriel tænkning.

Naalakkersuisoq støttede op om arbejdet med udvikling af blå bioøkonomi i Norden. Han fremhævede, innovation som en væsentlig nøgle til udvikling, især i et land som Grønland, hvor mangel på infrastruktur, ressourcer og kompetencer er væsentlige udfordringer for vækst i bioøkonomien.

NMR Generalsekretæren orienterede om fremdriften i det Nordiske Bioøkonomi Panels arbejde med den nordiske bioøkonomistrategi. Ministrene kom med indspil til mulige prioriteringer i pa-

nelets arbejde med den nordiske bioøkonomiske strategi.

Naalakkersuisoq orienterede om, at Grønland deltager i Nordisk bioøkonomi panel og at Grønland ikke har en national bioøkonomi strategi, men er medlem af det vestnordiske bioøkonomi panel, hvor tanken er, at de vestnordiske lande sammen kan føde ind til det nordiske bioøkonomi panel og på den måde have en stærk stemme med vestnordisk prioriterede områder. Naalakkersuisoq foreslog, at den nordiske strategi bør se på den fødevarer sikkerhed havene kan levere i en verden, der står over for fremtidig proteinmangel til at føde verdens befolkning. Han understregede, at der er et stort potentiale for bedre udnyttelse af marine ressourcer og det er særligt det Vestnorden kan byde på: Store havområder, mange marine ressourcer og bæredygtig forvaltning.

Naalakkersuisoq foreslog endvidere, at innovation i forhold til bedre udnyttelse af marine ressourcer bør være et af panelets prioriteringer. Ved at det nordiske bioøkonomi panel fremhæver potentialet i den blå bioøkonomi, kan Norden påvirke, at verdens have, globalt ses som en kilde til bedre fødevarer sikkerhed.

De Nordiske Fødevarer-, Landbrugs- og Fiskeriministre i Turku 29. juni 2017.

18.3 FORHANDLINGER OM INTERNATIONAL FISKERIAFTALE I DEN ARKTISKE HØJSØ

I dagene 15. – 18. marts, 2017 afholdtes det femte møde blandt en række lande omkring indgåelse af en international juridisk bindende aftale, om eventuelt fremtidigt fiskeri i det centrale Arktiske

Ocean (den arktiske højsø). Mødet blev beværtet af Island og fandt sted i Reykjavík. Forhandlingerne om en aftale har til formål at hindre ureguleret fiskeri i det centrale Arktiske Ocean.

De forhandlende parter omfatter delegationer fra de fem kyststater til den arktiske højsø, herunder USA, Canada, Rusland, Norge og Kongeriget Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland, samt delegationer fra fem af verdens største fiskerinationer herunder Kina, Japan, EU, Sydkorea og Island.

Forhandlingerne fokuserer på at forebygge ureguleret fiskeri i højsøen i det centrale Arktiske Ocean og samtidig sikre en bæredygtig udnyttelse af eventuelle fremtidige fiskebestande, såfremt sådanne skulle indfinde sig i takt med isens tilbagegang.

Der er tale om at sikre, at der ikke igangsættes kommercielt fiskeri indtil der foreligger tilstrækkelig videnskabelig basis herfor. Alle delegationer er enige om en fælles forpligtelse til at fremme bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeresourcer i den arktiske højsø.

Forhandlingerne om en aftale er en trinvis proces forud for oprettelse af en eller flere yderligere regionale fiskeriforvaltningsorganisationer for dette område. Den Nordøstatlantiske Fiskeriforvaltningsorganisation NEAFC dækker allerede en lille portion af området. Det er således ikke en fredning af højsøen der er tale om, men derimod en sikring af bæredygtig udnyttelse, hvis der i fremtiden er biologisk basis for kommercielt fiskeri i højsøen.

Der er stadig yderst begrænset videnskabelig viden om mulige fiskebestande i området. Parterne er enige om, at videnskabelig viden om ressourcer og økosystemer er essentiel for fremtidige beslutninger. Aftalen indeholder retningslinjer for et fælles program for videnskabelig

forskning og overvågning, inddragelse af oprindelige folks viden, samt sikring af oprindelige folks deltagelse i forskellige fora, der oprettes under denne aftale.

Til trods for enighed mellem parterne om størstedelen af aftalen, er der dog stadig debat om flere omdrejningspunkter. Et af dem er beslutningsproces, kyststaternes rolle samt spørgsmålet om, hvornår forhandlinger om en regional fiskeriforvaltningsorganisation som forvalter et kommercielt fiskeri vil påbegyndes, og hvilke faktorer, der skal være udslagsgivende for sådanne beslutninger. De udestående der fortsat er, forventes forhandlet på plads mellem parterne ved næste forhandlingsrunde, som forventes at finde sted i sommeren 2017.

Grønland er forhandlingsleder for Kongerigets delegation, ved Departementet for Fiskeri og Fangst. Kongerigets delegation omfatter herudover ICC Grønland, en repræsentant fra det danske Udenrigsministerium samt repræsentanter for Landsstyret på Færøerne.

Delegationer til forhandlinger om fiskeriaftale i den arktiske højsø, Reykjavik 18. marts, 2017.

18.4 NORTHWEST ATLANTIC FISHERIES ORGANIZATION – NAFO

NAFO er en mellemstatslig regional fiskeriforvaltningsorganisation som består af 12 medlemslande – eller såkaldte kontraherende parter. Disse er: Canada, Cuba, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland (DFG), EU, Frankrig på vegne af St. Pierre og Miquelon, Island, Japan, Norge, Rusland, Sydkorea, Ukraine og USA.

Organisationens konventionsområde omfatter det Nordvestlige Atlanterhav, herunder havområdet mellem Grønland og Canada. NAFO's reguleringsområde omfatter farvandene udenfor kyststaternes 200 sømilegrænser ved Grønlands sydvestkyst, Canadas østkyst og USA's nordøstkyst. NAFO's forvaltningskompetence omfatter alle fiske- og skaldyrarter indenfor NAFO reguleringsområdet med enkelte undtagelser som f.eks. laksen, der er reguleret af NASCO.

NAFO skal ifølge konventionen medvirke til at sikre bevarelse og optimal udnyttelse af fiskeresourcerne. Desuden yder NAFO biologisk rådgivning til hele konventionsområdet, herunder til de grønlandske fiske- og skaldyrbestande i Vestgrønland. Der afholdes årsmøde hvert år i september. Dette skete sidst i 2016 i Varadero, Cuba, hvor departementet (APNN) og GFLK deltog.

Foruden den biologiske rådgivning, som Grønland modtager for hele Vestgrønland, har Grønland i kraft af medlemskabet også haft alternative fiskerimuligheder for den havgående rejflåde uden for Grønlands 200 sømilegrænse, herunder NAFO forvaltningsområde 3L ved Grand Banks ud for New Foundland. Imidlertid har fiskeriet gennem de senere år været stærkt vigende pga. nedgang i bestanden. Fra og med 2015 har der været lukket for fiskeriet, og dette er blevet fastholdt på årsmøderne siden da. Reelt er der således aktuelt tale om en teoretisk fiskemulighed i dette område. Det er dog fortsat vigtigt for Grønland at fastholde fiskerirettigheder, af hensyn til vores fremtidige position, og såfremt fiskeriet genåbner engang i fremtiden.

Med lukningen af rejefiskeri i 3L er en gammel strid samtidig bilagt for en tid. Striden drejer sig om, at Færøerne mener at have ret til en større andel af rejekvoten i 3L som følge af deres historiske fiskeri i området. På den baggrund har Færøerne fastsat en autonom kvote for DFG, hvilket dermed berører Grønland. Grønland har gennem årene støttet Færøerne, og Naalakkersuisut har parallelt hermed advokeret for en omfordeling af rejekvoten i 3L. Denne position har dog til tider medført et anspændt forhold til Canada.

Noget andet, som Grønland fremover bør have et vågent øje til, er fredningen af områder af hensyn til beskyttelse af sårbare maritime økosystemer. Der er nogle forskellige vegetationer, der benyttes som indikatorer for områder, hvor særlige hensyn eller en egentlig fredning bør overvejes – bl.a. såkaldte sea pens. Der er endnu ikke fredet nogen områder, som har fiskerimæssig betydning for Grønland. Men det er vigtigt at være opmærksom på udviklingen her. Dette er et tilbagevendende emne, der bliver brugt tid på til årsmøderne.

Som følge af den fiskeripolitiske udvikling siden 1979 (oprindelsesåret for den eksisterende NAFO konvention) med øgede internationale krav om bæredygtigt fiskeri, vedtog NAFO i 2007 en ændret konvention. De væsentligste ændringer vedrørte en slankning af organisationen, opdatering af konventionens formåls- og kompetenceartikler samt en ny tvistbilæggelsesprocedure. Sidstnævnte vil eksempelvis kunne anvendes i striden om rejefiskeri i 3L. Yderligere vil den nye konvention betyde, at der bliver lagt et loft over hvor meget små lande, målt på befolkningens størrelse, skal betale i kontingent. Dette vil komme Grønland til gode med et forventeligt lavere årligt kontingentbidrag.

Før den ændrede konvention kan træde i kraft, skal 75 % af landene, det vil sige ni lande, have ratificeret den. På årsmødet 2016 bekendtgjorde Frankrig (på vegne af St. Pierre og Miquelon), at

man havde ratificeret konventionen den 4. juli 2016. Status ved udgangen af 2016 er således, at Canada, Cuba, EU, Island, Norge, Rusland, Frankrig (på vegne af St. Pierre og Miquelon) og DFG har tiltrådt konventionen. Det vil sige otte ud af tolv. Hermed mangler der blot et lands ratifikation, for at den nye konvention kan træde i kraft.

18.5 NORTH EAST ATLANTIC FISHERIES COMMISSION – NEAFC

NEAFC er en mellemstatslig regional fiskeriforvaltningsorganisation, som kan betragtes som en søsterorganisation til NAFO. Hvor NAFO dækker det nordvestlige Nordatlanten, dækker NEAFC det nordøstlige Nordatlanten.

Grønland har traditionelt haft størst interesse i fordeling og forvaltning af pelagisk rødfisk i Ir-mingerhavet. Grønland er en af de tre største aktører i fiskeriet i Nordøst Atlanten efter denne art, og er sammen med Færøerne og Island kyststat til bestanden. Herudover deltager de øvrige NEAFC-parter Norge, EU og Rusland ligeledes i fiskeriet. Der er for 2017 lavet en ét-årig forvaltningsplan, som alle de nævnte lande støtter med undtagelse af Rusland.

Grønland fisker også på andre fælles bestande, nemlig makrel, sild og blåhvilling, hvor Grønland har voksende interesser. Grønland opnåede status som kyststat til makrel i efteråret 2016. Dette vil sige, at Grønland på lige fod med de øvrige kyststater som EU, Norge, Færøerne og Island, vil deltage i forvaltningen af makrelbestanden. Der er på nuværende tidspunkt en kyststatsaftale om makrel, der kun omfatter EU, Norge og Færøerne. Forhandlinger om en ny kyststatsaftale forventes at starte snart, hvor også Grønland kommer til at indgå i forhandlingerne.

Grønland fremsatte krav om at opnå status af kyststat for så vidt angår sild, i efteråret 2016, men kravet blev ikke efterkommet af nogle af de

Øvrige kyststater til sild (kyststaterne til sild er EU, Norge, Færøerne, Island og Rusland). APNN kommer til at arbejde videre for en anerkendelse af Grønland som kyststat til sild, i løbet af 2017.

Grønland deltager som observatør til kyststatsforhandlinger om blåhvilling.

18.6 NORTH ATLANTIC SALMON CONSERVATION ORGANIZATION (NASCO)

NASCO er en international fiskeriorganisation med seks medlemmer (Canada, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland, EU, Norge, Rusland, USA). Konventionen omfatter laksebestandene i det nordlige Atlanterhav. Forvaltningen i NASCO består af Rådet, herunder tre regionale kommissioner: Den Nordøstatlantiske Kommission (EU, Danmark på vegne af Færøerne, Norge og Rusland), den Nordamerikanske Kommission (Canada og USA) og den Vestgrønlandske Kommission (Canada, EU, USA og Danmark på vegne af Grønland).

Formålet med NASCO er ifølge konventionen at fremme bevaring, genopbygning og forøgelse af laksebestandene samt at fremme videnskabelig information og analyse af bestandene.

Naalakkersuisut arbejder i NASCO for at bevare Grønlands historiske rettigheder til kommercielt laksefiskeri.

De stadigt forværrede tilstande i laksenes hjemfloder i Nordamerika og Europa har medført, at der i de senere år ikke har været noget "overskud", der kunne udnyttes til et kommercielt fiskeri i Grønland, hvorfor den årlige laksekvote til indhandling i Grønland i perioden 2002-2011 blev fastsat til 0 tons.

Som noget nyt fastsatte Naalakkersuisut i 2012 en kvote på 35 tons til indhandling til fabriksanlæg i Grønland, men ikke til eksport. I 2014 blev kvoten reduceret til 30 tons pga. enormt pres fra de andre medlemmer, samt det faktum, at kvo-

ten ikke havde været fuldt udnyttet i 2 år. Der har således udelukkende været tale om fiskeri efter laks til forsyning af det grønlandske hjemmemarked.

Den biologiske anbefaling for 2016 viste ingen forbedring for laksebestanden. Anbefalingen er således, at bestandene, der optræder ved Vestgrønland, er under forvaltningsgrænsen, og at bestandene lider af reduceret reproduktiv kapacitet. Grønland har imidlertid opnået en treårig aftale gennem NASCO, der tillader og principielt over for omverdenen legitimerer fiskeri efter laks i Grønland på trods af en rådgivning på 0 tons. Grønland har således for hvert af årene 2015, 2016 og 2017 en kvote på 45 tons. Med kvoten har Grønland samtidig forpligtet sig til at øge kontrollen med fiskeriet betragteligt. Men at al begyndelse er svær, vidnede fiskeriet i 2015 om, hvor der skete et merfiskeri i forhold til kvoten, hvor man endte med at have fisket lidt over 58 tons. Dette mødte kritik på årsmødet i 2016, og Grønland valgte derfor at trække merfiskeriet på 13 tons fra kvoten i 2016, der således endte på 32 tons.

18.7 EU-FISKERIPROTOKOL

Grønland og EU underskrev den 2. juni 2006 en Fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol. I 2012 blev denne aftale fornyet og den tilhørende protokol genforhandlet. Den genforhandlede protokol var gældende i perioden 1. januar 2013 til 31. december 2015. 2016 var første år under den nye protokol, som blev forhandlet på plads i 2015, og som er gældende for 2016-2020.

Fiskeripartnerskabsaftalen regulerer EU's fiskeri i grønlandsk farvand samt EU's betaling herfor. Betalingen er delt op i en fiskeribetaling, en rederbetaling og sektorstøtte til den grønlandske fiskerisektor fra EU, mod at Grønland stiller de aftalte fiskemængder til rådighed. Derudover findes der i aftalen en finansiel pulje til brug for

eventuelt forøgede fiskerimængder, hvis der er mulighed for at stille yderligere kvoter til rådighed for EU end de mængder, der er aftalt i protokollen.

Samarbejdet med EU i 2016 inden for rammerne af Fiskeripartnerskabsaftalen har været koncentreret om afrapportering i henhold til ordningen om sektorstøtte i regi af Joint Committee. I den sammenhæng fyldte navnlig afslutningen af den gamle protokol på forårsmødet i april (13.-15.), hvor der skulle afrapporteres for 2015 samt afrapporteres samlet for hele protokolperioden. Samtidig blev linjerne for den fremtidige afrapportering under den nye protokol drøftet.

Efterårets Joint Committee-møde fandt sted sidst i november (22.-25.) 2016 i Bruxelles. Her blev man enige om fastsættelsen af de endelige fiskerikvoter, der skal allokeres til EU for 2017, ligesom man blev enige om at fortsætte det hidtidige arbejde med sektorstøtten. Man afholdt 2. runde forhandlinger med bilaterale partnere back-to-back med dette møde.

18.8 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2017 MELLEM GRØNLAND OG RUSLAND

Grønland og Rusland har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskeri i russisk zone, for grønlandske fartøjer, samt fiskerimuligheder i grønlandsk zone, for russiske fartøjer. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Norge og Grønland.

Grønland og Rusland gennemførte forhandlinger i dagene 1.-2. december i Murmansk om en fiskeriprotokol for 2017, i overensstemmelse med Fiskeriaftalen mellem Danmark/Grønland og Rusland den 7. marts 1992. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts

redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2017. Aftalen med Rusland vurderes som tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv.

18.9 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2017 MELLEM GRØNLAND OG NORGE

Grønland og Norge har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i norsk zone for grønlandske fartøjer, samt samarbejde om forskning af fiskebestande ved Grønland. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Grønland og Rusland.

Grønland og Norge har gennemført forhandlinger fra den 8.-9. december 2016 om en fiskeriprotokol for 2017 i København. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2017. Aftalen med Norge vurderes som tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv.

18.10 FISKERIAFTALE SAMT PROTOKOL FOR 2017 MELLEM GRØNLAND OG FÆRØERNE

Grønland og Færøerne har siden 1997 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i færøsk zone for grønlandske fartøjer. Aftalen opererer med relativt beskedne gensidige kvoter, men anses for vigtig på baggrund af de øvrige fiskerimæssige relationer Grønland har med Færøerne, først og fremmest i de store organisationer NAFO og NEAFC. Målsætningen i forbindelse med indgåelse af aftale for hvert år er, at der søges opnå-

et det bedst mulige resultat med hensyn til fiskerimuligheder for grønlandske fartøjer.

I overensstemmelse med aftalen mødtes en færøsk og en grønlandsk delegation den 12.-13. december 2016 i København, og forhandlede de gensidige fiskerirettigheder for 2017. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2017. Aftalen har til tider været anvendt til at justere eventuelle uoverensstemmelser i andre sammenhænge. Aftalen vurderes som meget tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv.

18.11 FÆLLES ISLANDSK-GRØNLANDSK FISKERIKOMMISSION

Grønland og Island indgik i januar 2013 en aftale, der oprettede den fælles islandsk-grønlandske fiskerikommission. Island og Grønland deler adskillige bestande, eksempelvis hellefisk, lodde og dybhavs rød fisk, og Fiskerikommissionen er oprettet for at kunne opnå et tættere samarbejde og en mere bæredygtig forvaltning af disse bestande. Derudover drøftes andre sager af fælles interesse, så som samarbejde i NAFO, NEAFC og andre fora, landingsmuligheder, og i øvrigt muligheder for tættere samarbejde, i begge parter interesse. I regi af den Fælles Fiskerikommission har Island og Grønland lavet fælles forvaltningsaftaler for to fælles bestande, hellefisk (2013) og rød fisk (2015).

Der blev afholdt møde i den fælles Islandsk-grønlandske fiskerikommission i København i februar 2017, hvor man diskuterede tilstanden for de fælles bestande, fælles indsats på fiskeriforskningsområdet og landingsmuligheder.

18.12 AFTALE MED ISLAND OG NORGE OM LODDEBESTANDEN I FARVANDENE MELLEM GRØNLAND, ISLAND OG NORGE (JAN MAYEN)

Der har siden 1989 eksisteret en aftale mellem Grønland, Island og Norge (i kraft af Jan Mayen), om forvaltningen af den fælles loddebestand i dette område. Den nuværende udformning er resultatet af en genforhandling, der førte til en ny aftale i 2003.

APNN startede i 2016 forhandlinger med Island og Norge om en ny loddeaftale. Grønland har i den nuværende aftale 11 % af den samlede ressource. Ny biologisk data viser, at en større del af loddebestanden har flyttet sig til grønlandsk område, og derfor pågår der pt. forhandlinger om en aftale, der giver Grønland en større andel.

18.13 NORTH ATLANTIC MARINE MAMMAL COMMISSION – NAMMCO

Grønland er sammen med Norge, Island og Færøerne medlem af Den Nordatlantiske Havpattedyrskommission (NAMMCO). NAMMCO blev etableret i 1992 og arbejder for bevarelse, rationel forvaltning og studier af havpattedyr regionalt i Nordatlanten. Andre lande som Canada, Danmark, Rusland og Japan deltager som observatører i NAMMCO.

Det 25. årsmøde og fejringen af NAMMCO's 25. års jubilæum fandt sted i Nuuk i april 2017 med velkomst og deltagelse af daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst. Talen havde fokus på NAMMCO's videnskabelige arbejde og regionale samarbejde som grundlaget for rådgivningen til forvaltningen. Der kan nu fremvises succes ved at nedgang i nogle bestande er stoppet og vendt.

Grønland har efter dette årsmøde, formandskab i NAMMCO Rådet og i Komiteen om forvaltning af hvaler.

Foto: Velkomst og åbningstale af daværende Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst Hans Enoksen.

I NAMMCO arbejder Naalakkersuisut for en bæredygtig udnyttelse af alle havpattedyr, som Grønland enten udnytter alene eller deler med nabolandene. Derudover er det Naalakkersuisuts ønske at sikre den bedst tilgængelige biologiske rådgivning, udover brugerviden fra fangererhvervet, i forbindelse med forvaltningen af de marine ressourcer.

I 2016 arbejdede Naalakkersuisut på linje med de foregående år, hen imod implementering af tidligere NAMMCO-rådgivning, samt styrkelse af arbejdet for bæredygtig udnyttelse, der hvor der måtte være problemer. I den sammenhæng var der aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet således at grundlaget for samarbejdet blev øget.

Retten til fangst og udnyttelse af havpattedyr har altid været et af de bærende principper i NAMMCO. Heri indgår også at denne ret medfører en forpligtelse til, at fangsten foregår bæredygtigt og på en sådan måde, at den minimerer dyrenes lidelser, samtidig med at de anvendte metoder og udstyr ikke udsætter fangerne for fare. Fangstmetoder og mulige forbedringer af disse, har derfor også haft en central placering i NAMMCO's hidtidige arbejde.

Næste årsmøde vil finde sted i april 2018 i Norge.

18.14 DEN INTERNATIONALE HVALFANGSTKOMMISSION - IWC

Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) er en international organisation, der i 2016 tæller 88 medlemslande fra hele verden, som skal sørge for den rette forvaltning af verdens storhvalbestande, og herved muliggøre den fortsatte udvikling af hvalindustrien. Der har siden 1986 været et globalt moratorium, der forbyder kommerciel udnyttelse af hvalprodukter. Grønland er medlem under Rigsfællesskabet.

Det er Kongeriget Danmark, der har underskrevet den konventionsaftale, som IWC baseres på. Dermed deltager Grønland som en del af den danske delegation i IWC møderne. Samarbejdet er formaliseret i Rigets IWC-gruppe, hvor også Færøernes Landsstyre er repræsenteret.

Naalakkersuisut støtter princippet om bæredygtig udnyttelse og arbejder for, at der på kort og langt sigt fortsat er mulighed for hvalfangst i Grønland. Naalakkersuisut frygter, at en fortsat underminering af princippet om bæredygtig udnyttelse, med tiden vil kunne ødelægge Grønlands muligheder for at drive hvalfangst.

Forventninger til næste periodes indsats

IWC har som bekendt altid været skueplads for stærkt polariserede synspunkter vedrørende hvalfangst. Samtidig har der dog i organisationen de facto været enighed om, at oprindelige folk (Aboriginal Subsistence Whaling (ASW)) i Alaska, Rusland, Grønland samt St. Vincent and the Grenadines, skulle have lov til at drive en begrænset hvalfangst, hvis dette kunne ske på betrykkende vis, dvs. med respekt for, hvad den videnskabelige komité skønnede, at der kan fanges af de relevante bestande og ud fra dokumenterede behov for hvalkød.

På årsmødet i 2014 førte en intensiv dialog mellem Rigsfællesskabet og andre IWC medlemmer,

for at sikre en forståelse af det grønlandske kvotebehov til, at et flertal stemte ja til en grønlandsk kvote for kvoteblokken 2015-2018. Næste kvoteforhandlinger sker i 2018.

Der er afholdt en ekspertworkshop i efteråret 2015 i Maniitsoq, om IWC kvoter under kategorien oprindelige folks hvalfangst (ASW), hvor Rigsfællesskabet arbejdede for at fjerne den øgede tendens til at politisere kvotetildelingen til ASW lande. Fokus for ekspertmødet var oprindelige folks rettigheder, med inviterede internationale eksperter indenfor dette område. Dette blev præsenteret på årsmødet i 2016, og vil forhåbentlig udgøre grundlaget for dette videre arbejde i organisationen. Kommissionen mangler fortsat en grundlæggende forståelse for oprindelige folks rettigheder og de godkendte internationale instrumenter, som flere medlemslande har tilsluttet sig, men ikke følger i IWC regi. Næste kommissionsmøde er i oktober 2018.

18.15 CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES - CITES

CITES liste I indeholder følgende kvoterede arter: Finhval, grønlandshval, kaskelot og sildepisker/vågehval (Østgrønlandsk). Af fuglearter kan nævnes grønlandsk havørn, vandrefalk og jagtfalk.

CITES liste II indeholder følgende kvoterede arter: Hvidhval, narhval, sildepisker/vågehval (Vestgrønlandsk) og isbjørn samt marsvin, grind, spækhugger, hvidnæse og hvidskævring, der ikke er kvoteret.

CITES liste III indeholder følgende kvoterede art: Hvalros.

Isbjørne i CITES COP17

USA besluttede at de ikke ville genfremsætte forslag om opstilling af isbjørn i CITES til COP17.

EU fremsatte derimod forslag om stramning af reglerne for trofæjagt, hvor isbjørn nævnes. Grønland har siden 2008 indført frivilligt og midlertidigt eksportstop for isbjørneprodukter. Grønland tillader p.t. ikke trofæjagt på isbjørne.

18.16 THE INTERNATIONAL UNION FOR CONSERVATION OF NATURE - IUCN

The International Union for Conservation of Nature (IUCN) er verdens ældste og største naturbeskyttelsesorganisation, med det formål at bevare økologisk mangfoldighed og bæredygtig udnyttelse af naturen. Organisationens medlemmer udgøres af stater, statslige myndigheder samt interesseorganisationer (NGO'er). Grønland er medlem via Rigsfællesskabet.

IUCN har udviklet Røddlistesystemet og udgiver de internationale Røddlister, der er en fortegnelse over truede plante- og dyrearter. At "Røddliste vurdere" vil sige at foretage en vurdering af plante- og dyrearternes risiko for at uddø, ved at henføre den pågældende art til en kategori ved opfyldelse af et eller flere kvalitative og kvantitative kriterier.

Grønland deltog ikke i unionens sidste generalforsamling i 2016, da der ikke var forslag der direkte berørte arter fra Grønland.

18.17 JOINT COMMISSION ON NARWHAL AND BELUGA – JCNB

Fælleskommissionen om hvid- og narhvaler (JCNB) mellem Canada og Grønland fra 1989 hviler på en samarbejdsaftale (MoU) med Canada/Nunavut og Grønland som medlemmer, og NAMMCO som observatør. JCNB afgiver biologisk og forvaltningsmæssig rådgivning omkring fællesbestande af hvid- og narhvaler i Baffin Bugt, medens NAMMCO kan give forvaltningsmæssig

rådgivning ift. bestande i Davis Strædet og Østgrønland, som ikke deles med Canada, samt forskning af hvid- og narhvaler i Grønlandsk farvand.

Sidste Kommissionsmøde blev afholdt i Nuuk, i oktober 2015. På mødet var et af de store fokusområder den nye rådgivning om narhvalkvoter for fællesbestandene ml. Canada og den grønlandske vestkyst. Rådgivningen er baseret på den nye kvoteallokeringsmodel, der tager højde for hvilke bestande der bidrager til fangsterne i de forskellige fangstområder i Canada og Grønland. Næste møde afholdes i Canada i 2018, datoerne er endnu ikke fastlagte.

JCNB's og NAMMCO's Fælles Videnskabelige Arbejdsgruppe foretog en ny tælling og mærkning af narhvaler i august 2016 i Østgrønland, og den nye rådgivning forventes tidligst klar i 2018, som skal behandles i NAMMCO's Videnskabelige Komité. Formålet var at skaffe nye tal for antallet af narhvaler i området mellem Kap Tobin (inkl. Scoresby Sund fjorden) og Umiivik fjorden i Østgrønland. Tallene skal bruges som rådgivning på narhvalkvoter. Kommissionen anerkender fortsat værdien og vigtigheden af den øgede anvendelse af brugernes viden gennem samarbejdet med lokale fangere.

Naalakkersuisut vil fortsætte arbejdet med henblik på implementering af tidligere rådgivning, samt opnå en bæredygtig udnyttelse. I den sammenhæng forventes der aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet, således at grundlaget for samarbejdet kan øges.

18.18 OSLO-KONVENTIONEN OM ISBJØRNE

Danmark har på vegne af Grønland tiltrådt den såkaldte Oslo-Konvention, The International "Agreement on the Conservation of Polar Bears and their Habitat" fra 1973, hvis primære formål er,

at der skal samarbejdes mellem staterne, der har fællesbestande af isbjørne, om forskning og beskyttelse af isbjørne. I 1985, overtog Grønland det fulde ansvar for beskyttelse og forvaltning af isbjørnebestande ved Grønland, inklusive det internationale, regionale og bilaterale samarbejde med andre isbjørne kyststater. Dette samarbejde foregår i dag primært gennem IUCN's isbjørnespecialistgruppe (PBSG) og dialogmøder for isbjørnelandene (kyststater). På grund af stigende pres om beskyttelse og fredning af isbjørne, er opgaverne i PBSG og i Kyststatsregi også stigende. Derfor har PBSG besluttet at afholde møder hvert andet år. PBSG er ved at konsolidere sig som rådgivende organ for kyststaterne, som genoptog dialogmøderne i 2007. Det seneste møde i PBSG blev afholdt i juni 2016.

Grønland deltager aktivt i kyststatsmøderne og samarbejder via sine repræsentanter dels i arbejdsgrupper og i selve kyststatsmøderne. I traktaten opfordres der til indgåelse af samarbejdsaftaler mellem lande, som har fælles isbjørnebestande. Formålet er, at lande med isbjørnebestande samarbejder om forskning og beskyttelse af isbjørne. Der arbejdes på at etablere et sekretariat. Traktatens forpligtelser gennemføres nationalt og koordineres mellem de lande, hvor der er fælles isbjørnebestande.

Isbjørnestaterne afholdte et fælles møde i henhold til konventionen, i september 2015 i Ilulissat, Grønland, hvor en fælles forvaltnings- og strategiplan for isbjørne (Circumpolar Action Plan for isbjørne) blev officielt præsenteret, og godkendt af alle isbjørne kyststaterne. Næste Kyststatsmøde sker i 2018 i USA.

18.19 JOINT COMMISSION ON POLAR BEAR - JCPB

I oktober 2009 indgik Grønland, Canada/Nunavut en samarbejdsaftale (MoU) om en fremtidig fælles forvaltning og forskning vedr. fællesbestande af isbjørne i Kane Basin og Baffin Bugten. Bestan-

den i Davis Strædet er indtil videre udeladt fra dette samarbejde, da bestandssammensætningen ikke kendes 100 %, og da den forvaltes af en anden regional forvaltningsenhed i Nunavik.

Der er blevet afholdt 2 kommissionsmøder, senest i 2010. Næste møde i den videnskabelige arbejdsgruppe er endnu ikke fastlagt. Ultimo juli 2016 blev den nye rådgivning for isbjørne i Kane Basin og Baffin Bugt præsenteret. Efter modtagelsen af den nye rådgivning planlægges dels et arbejdsgruppemøde og et fælleskommissionsmøde til vedtagelse af den maksimale fangstkvote pr. år. Fælleskommissionen har bedt den videnskabelige arbejdsgruppe om at beregne en fangstrisiko analyse, der tager hensyn til det aktuelle fangstniveau, og medregner betydningen af klimaforandringer (mindre hav is/habitat). Analysens resultat bliver præsenteret for Fælleskommissionen ultimo juli, hvorefter Fælleskommissionen holder møde i Canada i september/oktober 2017, om fordelingen af kvoterne mellem Grønland og Nunavut/Canada.

18.20 INTERNATIONAL SEAWEED SYMPOSIUM (ISS) 2016 I KØBENHAVN, DANMARK

Grønlands Selvstyre blev på ISS 2016 repræsenteret af APNN, der fremlagde en præsentation om forvaltning af tangressourcerne i Grønland. Konferencen havde flere hundrede deltagere og blev afholdt i dagene 19. juni – 24. juni. Der var blandt tilhørerne stor interesse for tang fra Grønland, da Grønland med sin rene natur og lange kyststrækninger har et kæmpestort potentiale til produktion og eksport af tang til resten af verden.

Der var på ISS 2016 ligeledes en posterpræsentation om Grønlands Naturinstituts projekt med dyrkning af tang på linjer i Kobbefjorden ved Nuuk.

19 DEPARTEMENTET FOR ERHVERV, ARBEJDSMARKED, HANDEL OG ENERGI (ISNNN)

19.1 18.1 RAMMEBETINGELSER

For også fremadrettet at sikre velfærd i Grønland, bl.a. gennem nytænkning og en kontinuerlig erhvervmæssig udvikling og vækst, er der i årets løb blevet arbejdet på at forbedre rammerne for et dynamisk erhvervsliv. Målet er at skabe økonomisk aktivitet, der genererer flere arbejdspladser og indtægter til samfundet.

En afgørende faktor for at tiltrække udenlandske investeringer, er bl.a. en løbende modernisering af rammebetingelserne, hvor lovgivningen tilpasses internationale standarder. Seneste skud på stammen er implementeringen af en inkubatorordning som skal være med til at fremme vækst og innovative løsninger. Naalakkersuisut har i en årrække arbejdet på at forbedre adgangen til finansieringsmuligheder for virksomheder i Grønland. Der er således skabt mulighed for at søge finansiel støtte og økonomiske garantier eksternt – både for små lokale iværksættere og store internationale selskaber.

Følgende aktører har således øget deres fokus i forhold til Grønland.

- Eksportkreditfonden
- Vækstfonden
- Den Nordiske Investeringsbank
- Den Europæiske Investeringsbank

19.2 MARKEDSFØRING OG HANDELSFREMSTØD

I arbejdet med fremme af Grønlands eksport og promovning af Grønland i forskellige sammen-

hænge, har fokus i årets løb været på følgende områder:

- Grønland som turistdestination
- Eksport af is & vand
- Modernisering af rammebetingelserne på erhvervsområdet
- Eksport- og handelsfremstød af fisk/skalddyr og sælskindsprodukter
- Promovering af energiområdet internationalt, herunder vandkraftspotentialet
- Regionalt samarbejde og erhvervsudvikling

Daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender Vittus Qujaukitsoq, deltog i dagene 30. oktober – 6. november 2016 i et handelsfremstød i Kina. Formålet med besøget var promovning af grønlandske råvarer med fokus på sælskind og fiskeriprodukter, og dertil blev der afholdt en række møder med råstofelskaber, turismeselskaber og investeringsbanker bl.a. i Beijing. Besøget i Kina bød også på et fabriksbesøg i byen Rizhao, hvor der oparbejdes grønlandske fisk og skaldyr i samarbejde med Royal Greenland. Herefter var der besøg på en fiskerikonference i byen Qingdao. Besøget bød også på et Food & Fashion show i en af Kinas største byer, Chongqing, for at promovere grønlandske sælskindsprodukter i samarbejde med Great Greenland.

I 2017 er det hensigten at fortsætte markedsføringen på det asiatiske marked.

Fra den 28. marts – 29. marts 2017 deltog daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender i *Inuit Economic Summit* (IES) i Alaska, arrangeret af *Inuit Circumpolar Council* (ICC).

IES bestod af en række oplæg fra både selskaber og politikere. Royal Arctic Line holdt oplæg om deres erfaring i Arktis og daværende Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq holdt ligeledes oplæg vedr. Grønlands erhvervsmuligheder og politiske prioriteter. Royal Arctic Line og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi var medarrangører af en reception på Anchorage Museum. Ved denne lejlighed blev der bl.a. vist en kort film om Grønlands erhvervsmuligheder og holdt taler af både direktøren for Royal Arctic Line, Verner Hammeken samt daværende Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq.

Det blev på IES besluttet at nedsætte en såkaldt *Implementation Task Force*, der skal udarbejde rammerne for et såkaldt *International Inuit Business Council* - en form for cirkumpolart inuit-erhvervsråd.

Fra den 30. marts – 31. marts 2017 besøgte daværende Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq en række forskellige datacentre i byen Wenatchee øst for Seattle i staten Washington. Besøget inkluderede blandt andet et datacenter der behandler data for Bitcoin. Møderne i Wenatchee gav delegationen lejlighed til at mødes med en række eksperter, som bl.a. kunne redegøre for, hvilken rolle vandkraftpotentialerne i Wenatchee spiller for den hastigt voksende dataindustri.

ENERGI

Naalakkersuisut ønsker, at Grønland bliver selvforsynende med grøn energi. Der er en målsætning om, at "energi fra vedvarende energi skal udgøre minimum 90 % af Nukissiorfiits energiproduktion i 2030". Der skal bl.a. udvikles og etableres vedvarende energikilder til mindre lokationer

i Grønland. Det skal tillige sikres, at der er den fornødne "perspektivering" i forhold til at kunne forsyne en kommende mineindustri og øvrige industrier med vedvarende energi – i det omfang dette er samfundsøkonomisk muligt.

Daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender besøgte medio januar 2017 Siemens i Tyskland og Portugal. Under besøget blev der omtalt og fremvist resultater fra dels modelforsøg/simulation af energiforsyningsnettet i Tyskland, dels et energiprojekt bestående af dieselgeneratoranlæg, solpaneler og batteribank til opstilling på isolerede lokaliteter. Der blev desuden drøftet muligheder i relation til udvikling af små vandkraftværker op til 2 MW, hvilket kan være interessant at følge i forhold til forsyning af mindre bosteder i Grønland.

I større skala blev et vandkraftværk i det nordlige Portugal fremvist for delegationen med en kapacitet på ca. 740 MW, svarende til ca. 16 gange størrelsen af Buksefjordsværket. Vandkraftværket har en kapacitet ca. svarende til vandkraftpotentielt ved Maniitsoq, som tidligere er undersøgt af Alcoa i forbindelse med overvejelser omkring placering af en aluminiumssmelter.

I forbindelse med at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi udarbejder den kommende sektorplan for energiområdet, vil der bl.a. udarbejdes en plan for international markedsføring af Grønlands store vandkraftpotentialer.

19.3 MULTILATERALE AKTIVITETER

URAN

Uranrapporten fra 2013 fremhævede behovet for at indgå et aftalekompleks mellem Danmark og Grønland om fremtidigt samarbejde i forhold til udnyttelse og eksport af uran fra Grønland. På baggrund heraf underskrev Danmark og Grønland

i januar 2016 en aftale vedrørende de særlige forhold om udenrigs- og forsvarspolitik og sikkerhedspolitikken i relation til fremtidig minedrift og eksport af uran fra Grønland.

Mens Danmark er ansvarlig for ikke-spredningsspørgsmål i Kongeriget Danmark, herunder Sikkerhedsforanstaltninger samt sikkerhed og eksport af produkter med dobbelt anvendelse (dual-use), etablerer aftalen en ramme for en fælles tilgang til at sikre overholdelse af kongeriget Danmarks internationale forpligtelser til ikke-spredning.

Aftalen understreger det fælles danske og grønlandske ansvar om overholdelse af de højeste internationale standarder, i sammenligning med andre uraneksporterende lande.

Aftalen danner også grundlag for den nye danske lovgivning for Grønland om sikkerhedsforanstaltninger og eksportkontrol, herunder eksport af nukleart materiale fra Grønland underlagt nukleare samarbejdsaftaler, for at sikre, at eksporten er korrekt beskyttet og brugt til fredelige formål.

Lov nr. 616 om eksportkontrol for Grønland og lov nr. 621 om sikkerhedsforanstaltninger for Grønland blev vedtaget den 8. juni 2016. Detaljerede bestemmelser for lov nr. 616 om eksportkontrol og lov nr. 621 om sikkerhedsforanstaltninger er under forberedelse.

Som led i kapacitetsopbygning og sikring af de rette kompetencer med relevante danske og grønlandske myndigheder, organiserede Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) et seminar i august 2016. Seminaret havde fokus på gennemførelse af et nationalt beskyttelsessystem med deltagelse af eksperter fra det Internationale Atomenergiagentur (IAEA), Euratom og ASNO (det australske sikkerheds- og ikke-spredningskontor).

Som en del af aftalen om de særlige udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske spørgsmål i forbindelse med den mulige fremtidige minedrift og

eksport af uran fra Grønland, er territoriale forbehold for Grønland vedrørende seks nukleare konventioner ved at blive ophævet.

I 2016 er de territoriale forbehold for fire af disse nukleare konventioner blevet ophævet. Dette omfatter den internationale konvention om bekæmpelse af nuklear terrorisme, konvention om bistand i tilfælde af en atomulykke eller radiologisk nødsituation, konvention om nuklear sikkerhed og fælles konvention om sikker håndtering af brugt brændsel og om radioaktivt affaldshåndtering.

Derudover pågår der et fælles dansk-grønlandsk arbejde med hensyn til ophævelse af de territoriale forbehold for ILO-konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdstagere mod ioniserende stråling og 2005-ændringen af konventionen om fysisk beskyttelse af nukleart materiale. Inatsisartut har tidligere vedtaget at tiltræde ILO konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdstagere mod ioniserende stråling. Grønlands Selvstyre arbejder således på en række bekendtgørelser på området, således at konventionen efterfølgende kan træde i kraft.

Daværende Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel, Energi og Udenrigsanliggender deltog i september 2016 ved IAEAs 60. generalforsamling i Wien, hvor de officielle dokumenter der ophæver de territoriale forbehold for Grønland, i forhold til bistandskonventionen og konventionen om nuklear sikkerhed, blev overrakt til generalsekretær Yukiya Amano. Som genvisit besøgte generaldirektøren Yukiya Amano Grønland i dagene 8.-10. maj 2017, hvor der bl.a. var arrangeret en felttur til Kuannersuit forekomsten i Sydgrønland.

ILO-KONVENTIONER

ILO er et treparts agentur under FN med deltagelse af regeringer, arbejdsgivere og arbejdstagerrepræsentanter. ILO fastsætter arbejdsnormer,

udvikler politikker og udformer programmer til fremme af anstændigt arbejde for alle kvinder og mænd.

Grønland vil, i tråd med tidligere år, deltage i ILO's Arbejdskonference 2017 i Geneve sammen med Danmark.

Inatsisartut har på FM 2015 besluttet at Grønland skal tiltræde de 5 ILO kernekonventioner, hvor der fortsat gælder et territorielt forbehold for Grønland. Kernekonventionerne indeholder universelle menneskerettigheder og grundlæggende arbejdstagerrettigheder om organisationsfrihed og om retten til at føre kollektive overenskomstforhandlinger; afskaffelse af alle former for tvangsarbejde; reel afskaffelse af børnearbejde; og afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

Der er iværksat en proces med henblik på at Grønland i løbet af perioden 2017 til 2020 bliver omfattet af de 5 sidste kernekonventioner som mangler at være gældende i Grønland:

- nr. 98 om organisationsretten og den kollektive forhandlingsret,
- nr. 100 om ligeløn,
- nr. 111 om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv,
- nr. 138 om mindstealder for beskæftigelse og
- nr. 182 om afskaffelse af de værste former for børnearbejde.

EXTRACTIVE INDUSTRIES TRANSPARENCY INITIATIVE (EITI)

EITI er en organisation som arbejder for åbenhed i råstofudnyttende lande i forhold til bl.a. skatteindtægter/royalty, ejerskabsstruktur og transparente processer i forvaltningen af råstoffer.

Det har været et politisk ønske i Grønland at få afdækket fordele og ulemper ved en eventuel nærmere tilknytning til EITI. På baggrund heraf er der blevet set på juridiske og ressourcemæssige problemstillinger ved en eventuel nærmere tilknytning til EITI.

Arbejdet med EITI har hidtil udmøntet sig i en anbefaling i *"Rapporten om fremme af kommercielt erhvervsamarbejde mellem Grønland og Danmark"*. Heraf fremgik det, at det for at sikre gennemsigtighed og højere standarder for udvindingsindustrien i Grønland anbefales, at rammerne for en grønlandsk associeringsaftale med Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) afdækkes nærmere.

Det forventes at der bliver færdiggjort en EITI redegørelse i løbet af 2017, som ser nærmere på disse problemstillinger og fremkommer med anbefalinger, om det eventuelle videre arbejde i forhold til Grønland og EITI.

20 DEPARTEMENTET FOR SOCIALE ANLIGGENDER, FAMILIE, LIGESTILLING OG JUSTITSVÆSEN (IINIAN)

20.1 FNs BØRNEKONVENTION: AFRAPPORTERING, OPFØLGNING OG EKSAMINATION (SEPTEMBER 2017)

FNs Børnekonvention fastsætter en række bestemmelser om, at lande, der tiltræder konventionen, respekterer børn som selvstændige individer med politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Landene forpligter sig til at opretholde børns rettigheder i deres lovgivning, administration mv.

Grønland tiltrådte FNs Børnekonvention i 1993.

I overensstemmelse med Børnekonventionens artikel 44, stk. 1, har Grønland i 2015 afleveret bidrag til Kongeriget Danmarks 5. periodiske rapport til FNs Komité om Barnets Rettigheder (Børnekomiteen).

Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen har forestået koordineringen af det grønlandske afsnit, der er udarbejdet med bidrag fra alle relevante departementer.

Det er et led i Grønlands forpligtelser efter konventionen, at der hvert 5. år bliver afgivet en beretning (rapport) til Børnekomiteen om fremskridt og foranstaltninger, der er truffet i forhold til de rettigheder, der er anerkendt i konventionen.

Kongeriget Danmark skal efterfølgende til eksamination i efterlevelsen af Børnekonventionen, bl.a. på baggrund af rapport og opfølgning på anbefalinger fra sidste eksamination.

Kongeriget Danmark skal næste gang til eksamination i Børnekomiteen i september 2017. Eksaminationen tager afsæt i Kongeriget Danmarks 5. periodiske rapport samt en række opfølgende

spørgsmål ("list of issues") mv., som Børnekomiteen har stillet.

Børnekomiteen kommer efterfølgende med en række anbefalinger og konkluderende bemærkninger til, hvorledes Kongeriget Danmark, herunder Grønland, i højere grad kan efterleve Børnekonventionens indhold.

Man kan læse FNs Børnekonvention, Kongeriget Danmarks 5. periodiske rapport samt en række andre dokumenter, bl.a. fra sidste eksamination, anbefalinger, konkluderende bemærkninger mv. på departementets hjemmeside på grønlandsk, dansk og engelsk.

20.2 FNs KONVENTION OM AFSKAFFELSE AF ALLE FORMER FOR DISKRIMINATION MOD KVINDER (CEDAW)

Opfølgning på eksamination og aflevering af Midtvejsevaluering

FNs Konvention om Afskaffelse af alle Former for Diskrimination mod Kvinder (CEDAW) giver kvinder en række grundlæggende politiske, sociale, kulturelle og økonomiske rettigheder.

Grønland tiltrådte FNs Konvention om Afskaffelse af Former for Diskrimination mod Kvinder i 1983.

Den 24. februar 2015 var Kongeriget Danmark til eksamination i FNs Konvention om Afskaffelse af alle Former for Diskrimination mod Kvinder (CEDAW). Eksaminationen tog udgangspunkt i Kongeriget Danmarks 8. periodiske rapport til komiteen samt en række opfølgende spørgsmål "list of issues", CEDAW-komiteen har stillet.

Komiteen fremkom efterfølgende med en række anbefalinger og konkluderende bemærkninger til, hvorledes Kongeriget Danmark, herunder Grønland, i højere grad kan efterleve konventionens

indhold. Komiteens anbefalinger til Grønland omhandler bl.a. en styrkelse af indsatsen mod vold mod kvinder, nedbringelse af aborter, flere kvinder i politik mv.

Opfølgning på anbefalingerne pågår, herunder en handlingsplan, der omhandler hvordan anbefalingerne kan efterleves, samt angivelse af ressortansvarlige departementer mv. for opfølgning på anbefalingerne.

Kongeriget Danmark afleverede marts 2017 en Midtvejsrapport til komiteen, der bl.a. omhandler, hvorledes Grønland har imødekommet komiteens anbefaling om, at Grønland yderligere skal styrke kvaliteten og tilgængeligheden af beskyttende tiltag, herunder tilhold for kvinder, som er ofre for vold, med vedtagelsen af, at den danske Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning fra 2012 også gælder i Grønland (ved kongelig anordning), dog tilpasset grønlandske forhold.

Kongeriget Danmark skal næste gang til eksamination i 2019. Eksaminationen vil tage afsæt i Kongeriget Danmarks 9. periodiske rapport.

Man kan læse FNs Konvention om Afskaffelse af alle Former for Diskrimination mod Kvinder (CEDAW), Kongeriget Danmarks 8. periodiske rapport samt en række andre dokumenter, bl.a. fra sidste eksamination, anbefalinger, konkluderende bemærkninger mv. på departementets hjemmeside på grønlandsk og dansk.

20.3 VESTNORDISK SOCIALMINISTER SAMARBEJDSAFTALE PÅ SOCIALOMRÅDET

I anledning af et møde i Vestnordisk Råd på Færøerne den 10.-12. august 2015 blev mulighederne for et styrket vestnordisk samarbejde (Færøerne, Island og Grønland) på socialområdet drøftet. Et styrket samarbejde mellem de vestnordiske socialministre skal tage udgangspunkt i punkter, som de vestnordiske socialministre finder vigtige og relevante at samarbejde om.

Departementet udarbejdede et udkast til samarbejdsaftale på socialområdet mellem de vestnordiske socialministre, som Island og Færøerne tilsluttede sig.

Samarbejdsaftalen lægger bl.a. op til et årligt møde på ministerniveau, der afholdes på skift i de vestnordiske lande, ligesom der imellem de årlige møder vil være et samarbejde. Samarbejdet vil tage udgangspunkt i socialpolitiske områder, Færøerne, Island og Grønland finder vigtige og relevante at drøfte, udveksle erfaringer mv.

Samarbejdsaftalen skulle have været underskrevet af de vestnordiske socialministre på Vestnordisk Råds Årsmøde i Qaqortoq i august 2016. Grundet valgudskrivelse på Island blev underskrivelsen udskudt.

Samarbejdsaftalen afventer underskrivelse, ligesom der aktuelt pågår et arbejde med at udarbejde en plan for møder og socialpolitiske områder, man ønsker at samarbejde om.

Samarbejdsaftalen blev underskrevet i forbindelse med MR-Ligestillingsmødet i Norge den 8.-9. maj 2017, hvor Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen Sara Olsvig deltog i lighed med den færøske og islandske social- og ligestillingsminister.

20.4 DELTAGELSE I "GLOBAL DIALOGUE ON GENDER EQUALITY IN THE WORLD OF WORK: NORDIC PERSPECTIVES"

Den 29.-30. november 2016 deltog departementet på embedsmandsplan i en konference i Helsinki, Finland, om ligestilling på arbejdsmarkedet. Konferencen var arrangeret af ILO (International Labor Organization) og Nordisk Ministerråd i anledning af det finske formandskab for Nordisk Ministerråd.

På konferencen var der en række oplæg, paneldebatter og workshops om ligestilling, arbejdsliv, barsel, familiepolitikker mv. på det nordiske arbejdsmarked med deltagelse af eksperter, politikere, embedsmænd samt ILO.

21 DEPARTEMENTET FOR NATUR OG MILJØ (PAN)

21.1 ARCTIC MONITORING ASSESSMENT PROGRAMME (AMAP)

Grønland deltager i arbejdsgruppen Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP) under Arktisk Råd. AMAP har fokus på klimaforandringer og andre miljømæssige problemstillinger såsom miljøgiftes betydning for sundheden i Arktis – både hos dyr og mennesker.

I april 2017 offentliggjorde AMAP rapporten "Snow, Water, Ice, Permafrost in the Arctic" om klimaforandringer og ændringer i sne-, is- og vandforhold i Arktis.

Ydermere vil AMAP i løbet af 2017 offentliggøre rapporten "Adaptation Actions for a Changing Arctic". Rapporten beskriver de udfordringer og muligheder, klimaforandringerne giver for en række sektorer i Vestgrønland og Nunavut-området i Canada.

Foruden disse to rapporter har AMAP de seneste par år udgivet videnskabelige rapporter om udledning af sod og metan, radioaktivitet, sundhed og forsuring m.fl.

21.2 INTERNATIONAL BIODIVERSITET

21.2.1 KONVENTIONEN OM BIOLOGISK MANGFOLDIGHED (CBD)

Den 13. partskonference under Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD COP13) samt Nagoyaprotokollens 2. møde blev afholdt i Cancun, Mexico i december 2016.

Særlige fokusområder for Grønland var drøftelser om beskyttelse af marine områder og procedure for identificering af marine økologisk og biologisk signifikante områder (Ecologically or Biologically Significant Marine Areas EBSA). Endvidere indgik Grønland i drøftelser om frivillige vejledninger til

processer vedr. vidensdeling med oprindelige folk med fokus på at sikre principper under FN's Erklæring om Oprindelige Folk (UNDRIP).

21.2.2 CONSERVATION OF ARCTIC FLORA AND FAUNA (CAFF)

Arbejdsgruppen Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF) beskæftiger sig med beskyttelse af biodiversitet og økosystemer og bidrager til at sikre implementering af Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD). Grønland ved Departementet for Natur og Miljø varetager Rigsfællesskabets interesser som Head of Delegation i arbejdsgruppen.

Grønland (Kongeriget) har fortsat haft fokus på at sikre, at aktiviteter i regi af monitoringsprogrammet "Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme" (CBMP) er tæt forbundet til den igangværende opfølgning af anbefalinger fra Arctic Biodiversity Assessment (ABA). Grønland/Danmark har fortsat co-lead rollen på programmet.

En lang række indsatser under CAFF har relevans for Grønland, herunder en kommende rapport om status for den marine biodiversitet samt en indsats relateret til samarbejde om overvågning og tiltag i relation til invasive arter.

21.2.3 TASK FORCE OF ARCTIC MARINE CO-OPERATION I REGI AF ARKTISK RÅD (TFAMC)

Arktisk Råd nedsatte i 2015, "Task Force of Arctic Marine Cooperation" (TFAMC). Gruppen fik til opdrag at drøfte og vurdere fremtidige behov for et styrket samarbejde omkring det arktiske havområde herunder behov for et specifikt samar-

bejdsforum f.eks. via en regional konvention eller en mekanisme for udpegning af marint beskyttede områder i Arktis. Det lykkedes dog ikke at opnå enighed og derfor forventes det, at gruppen får et nyt mandat for 2017-2019. Grønland har indgået aktivt i dette arbejde.

21.2.4 FN VEDR. BESKYTTELSE OG BÆREDYGTIG UDNYTTELSE AF BIODIVERSITET UDENFOR NATIONAL JURISDIKTION (BBNJ – BIODIVERSITY BEYOND AREAS OF NATIONAL JURISDICTION)

Da der endnu ikke er en global aftale om beskyttelse af verdens marine biodiversitet er det besluttet under FN, at der skal arbejdes for at formulere en tillægskonvention til den nuværende FN havretskonvention (UNCLOS – United Nations Convention on the Law of the Sea). Grønland ved Departementet for Natur og Miljø deltager i drøftelserne om denne aftale.

21.3 PROTECTION OF THE ARCTIC MARINE ENVIRONMENT – PAME

PAME er en arbejdsgruppe under Arktisk Råd, som arbejder for beskyttelse af det arktiske havmiljø. PAME beskæftiger sig med land- og havbaseret forurening af det arktiske havmiljø ved hjælp af langsigtede politiske målsætninger.

PAME har bl.a. udarbejdet en værktøjskasse om marinbeskyttede områder og forberedt rammerne for en database, der kan bruges til at lave analyser af skibstrafikken i Arktis.

I PAME's nye arbejdsprogram for 2017-2019 er der fortsat fokus på at styrke samarbejdet på tværs af grænser. PAME samarbejder med internationale organisationer, observatørstater og andre arbejdsgrupper i Arktisk Råd. I 2017 vil

PAME eksempelvis fortsætte samarbejdet med arbejdsgruppen Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF) om invasive arter i Arktis.

Grønlands Selvstyre ved Departementet for Natur og Miljø deltager i Rigsfællesskabets delegation på PAME-møderne. Råstofstyrelsen deltager desuden i PAME's ekspertgruppe for Resource and Exploration and Development.

21.4 OSLO-PARIS KONVENTIONEN (OSPAR)

Oslo-Paris Konventionens formål er at forebygge og bekæmpe forurening af det marine miljø. OSPAR-konventionen er underskrevet og ratificeret af 15 lande, som samarbejder om at beskytte det marine miljø og den marine biodiversitet i Nordøst Atlanten. Der arbejdes herunder med problemstillinger for arter der findes i Grønland, biodiversitet, marine beskyttede områder samt problemstillinger relateret til råstofområdet.

OSPAR består af fire geografiske regioner, hvoraf Region 1 består af havområderne ved Grønland, Island og Norge. I de sidste år har der i OSPAR været særligt fokus på Region 1. Der har i 2016 været drøftelser i OSPAR vedr. etablering af et marint beskyttet område uden for national jurisdiktion nordøst for Grønland. Departementet for Natur og Miljø deltog sammen med Udenrigsdirektoratet på embedsmandsniveau som en del af rigsfællesskabets delegation, i disse drøftelser, som resulterede i en beslutning om, at forslaget ikke behandles yderligere i OSPAR regi, som ønsket af Grønland. På mødet afgav Kongeriget Danmark sammen med Norge og Island en fælles erklæring, som fremhævede argumenterne imod forslaget. Herunder primært, at der ikke er et akut behov for beskyttelse af det foreslåede område, samt at spørgsmål vedrørende marin beskyttede områder i Arktis ønskes drøftet i regi af Arktisk Råd.

22 DEPARTEMENTET FOR SELVSTÆNDIGHED, NATUR, MILJØ OG LANDBRUG

NB: Efter ressortomlægningen den. 24. april 2017, overgik natur og miljøområdet til Formandens Departement. Hertil henvises til afsnit 20 vedrørende natur og miljø.

Desuden gøres der opmærksom på at Naalakkersuisoq for Landbrug ikke har deltaget i væsentlige udenrigspolitiske aktiviteter i 2016.

22.1 ERFARINGSUDVEKSLING MED FÆRØERNES FORFATNING SARBEJDE

Besøg på Færøerne

Naalakkersuisoq for Selvstændighed Suka K. Frederiksen besøgte Færøerne i november 2016 for at høre om Færøernes erfaringer med at bevæge sig mod selvstændighed, særligt arbejdet med en forfatning for Færøerne.

Naalakkersuisut ønskede, at lære af Færøernes erfaringer med forfatningsarbejdet, som har været i gang i Færøerne siden 1998. Nogle af disse erfaringer er beskrevet i "Redegørelse for nedsettelse af en grønlandsk forfatningskommission" udgivet af Naalakkersuisut i 2016.

Naalakkersuisoq Suka K. Frederiksen mødtes med den færøske lagmand Aksel V. Johannesen, der orienterede om status på arbejdet med en ny forfatning for Færøerne.

Derudover mødtes Suka K. Frederiksen med formanden for den tidligere forfatningskommission

Jóan Pauli Joensen og Bárður Larsen, det daværende medlem af kommissionens sekretariat og Landsstyremedlem for erhvervs- og udenrigsankliggender Poul Michelsen og Landsstyremedlem.

Der blev også tid til et møde med den færøske indenrigs- og sundhedsminister Sirið Stenberg.

Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsankliggender og Landbrug Suka K. Frederiksen med den færøske lagmand Aksel V. Johannesen

I forbindelse med besøget på Færøerne mødtes Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Suka K. Frederiksen med den færøske selvstændighedsforkæmper fiskeriminister Høgni Hoydal.

Grønland og Færøerne har meget tilfælles og stor gavn og glæde af hinanden. De to lande er stærke sammen og har mange områder, hvor landene kan hjælpe hinanden. Vi lever af og med naturen.

Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Suka K. Frederiksen med den færøske selvstændighedsforkæmper fiskeriminister Høgni Hoydal.

23 DEPARTEMENTET FOR UDDANNELSE, KULTUR, FORSKNING OG KIRKE (IKIIN)

Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke stod for indgåelse af en MoU aftale med The State Oceanic Administration of the People's Republic of China. Den indgåede MoU har til formål at styrke, fremme og udvikle samarbejde og kommunikation inden for de maritime anliggender på basis af ligestilling og gensidig gavn. Områder, som Arktisk videnskabelig forskning og logistisk samarbejde er prioriteret ind under MoU's gyldighedsperiode.

23.1 UDDANNELSE

Reykjavik-deklarationen, som er en Nordisk deklARATION om anerkendelse af beviser vedrørende videregående uddannelser, er blevet revideret i 2016. Den reviderede version fra 2016 vil føre til et endnu tættere samarbejde mellem de relevante institutioner, og vil fungere som afsæt for tilpasning til ændrede behov og vil fremme en fælles opfølgning på udviklingen inden for videregående uddannelser både på nordisk og europæisk niveau. Den reviderede aftale er underskrevet af de nordiske landes ministre, heriblandt Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Endvidere har Departementet udarbejdet et Kommissorium for ekspertgruppen vedrørende styrkelse af sprogtilegnelse. Dette initiativ er en opfølgning på resultaterne af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) foretagne evaluering af folkeskolen. Ekspertgruppen skal arbejde målrettet med, at lærernes undervisning i sprog bliver mere effektiv og at elevernes læring af sprog styrkes.

GUX

Departementet uddeler hvert år 2 scholarships til gymnasieelever, der tager på United World Colleges, internationale skoler i Canada og Norge.

Departementet indgår i forbindelse med udviklingen af Internet-bøger som undervisningsmateriale i gymnasierne i et samarbejde og vidensudveksling mellem Færøerne, Island og Grønland via forlagsvirksomheden, Systime.

23.2 KULTUR

Naalakkersuisoq for Kultur, Doris Jakobsen, ydede støtte til kunst og kulturs muligheder for at komme til Europa, Norden og andre lande. Naalakkersuisoq har også indenfor for filmområdet støttet filmfolkenes muligheder for kompetenceudvikling sammen med Island, Færøerne og Danmark.

Ansøgning til UNESCO's Verdensarvsliste fra Kommune Kujalleq blev i januar 2016 underskrevet af daværende Naalakkersuisoq for Kultur, Nivi Olsen. Området er ansøgt som "Kujataa – et landbrugslandskab i Grønland", et kulturlandskab med landbrug fra nordboerne til inuit i dag.

Arctic Winter Games

I marts 2016 var Nuuk vært for Arctic Winter Games. Flere end 2000 mennesker fra de arktiske lande deltog og Nuuk stod klar med 1500 frivillige og en velforberedt organisation, der i samarbejde med erhvervslivet leverede en afvikling til perfektion. Der kom i efteråret 2016 en rapport om værtskabet.

Nordisk Ministerråd for Kultur

På vegne af Naalakkersuisoq for Kultur deltog Departementet i Kulturministerrådsmøde (MR-K 1/16) i Finland i maj 2016. I tilknytning til mødet blev der afholdt et seminar med temaet Kulturel mangfoldighed. I oktober 2016 deltog Departementet på vegne af Naalakkersuisoq for Kultur (MR-K 2/16). Derudover har de Nordiske lande valgt at lave en fælles nordisk kultursatsning i

London i 2017, og Naalakkersuisoq for Kultur deltog i åbningen af dette den 13. januar 2017. I forbindelse med åbningen afholdtes et uformelt kulturministerrådsmøde med emnet kultur som erhverv.

23.3 FORSKNING

Deltagelse i arktiske, europæiske og i øvrige internationale forskningsnetværk er af overordentlig stor betydning for Grønland, der som de fleste andre lande har begrænsede forskningsressourcer til rådighed. De forskningspolitiske mål søges opnået dels gennem grønlandske forskningsinstitutioner, dels gennem samme danske og udenlandske forskningsinstitutioner til at gennemføre forskningsaktiviteter i og om Grønland.

I december afholdte forskningsenheden, i samarbejde med uddannelsesafdelingen, et seminar vedrørende "kvalitetsevaluering i forskning samt undervisning på videregående uddannelser".

Med den stadig større internationalisering er der også implicit et stigende behov for at overholde

de internationale standarder for kvalitetssikring af både forskning og videregående undervisning. Metoderne hvormed processen for kvalitetsevaluering designes og udføres kan variere meget fra land til land, hvorimod de internationale standarder i stigende grad sætter rammer for de nationale kvalitetsmål. Flere inviterede internationale forskere og administratorer gav eksempler på design, implementering af, samt praktisk gennemførelse af både fag- eller undervisningsevaluering.

Arctic Science Summit Week 2017 (ASSW)

ASSW er den største paraplyforskningsorganisation indenfor Arktisk forskning, som afholder et årligt møde forskellige steder i verden. I år blev ASSW 2017 afholdt i Prag, med over 300 videnskabelige præsentationer, arrangementet var det hidtil største i ASSW's historie. Det er en begivenhed, som forskere og beslutningstagere gerne deltager i, for at få udbytte af forskningsresultater og i det hele taget for at følge med i hvilken retning forskningen skal foregå i Arktis.